

Zuwā

Zezu Cristuhu wasu'uwē na, Zuwā te te āma ūrob'ui'érézé

Ūbaihâ wasu'uzé

Ā ūbaihâ na rob'ui'éré'wa nhisi hā, Zuwā na īisisi hā. Ā hā Zezusihi siré 're ūmor̄, Ti'aduhu sisānawā. Ta norī hā tepe mrami na aré romhuri'wa zahuré. Duré Zuwā hā ūhâiba amo hā te duré 're hâimana, â dawabzuri te te dama 're ūl'ab'manhar̄ mono hā. Taha nhisi hā, Zuwā Batita. Tazahā ã ūbaihâ na rob'ui'éré'wa hā ta hāi õ di.

Zuwā hā ma tō wama wasu'u za'ra, Zezusi hā tō sena 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra uptabi na hā. Zuwā 20.31 āma te āhā wasu'u hā ūtihâiba. Ma tō duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hā Danho'reptui'wa na ni'wam norī hā te te sina 're ūumnhasi za'ra mono hā rowē na 're ūdahâimana u'âsi za'ra mono zé hā za ta norī si te te sina 're ūuwaimrami za'ra mono na hā. Zuwā hā ma tō duré wama āma romnhimiré'é za'ra, mar̄i mono bâ, wahâimanazém na wa te āma 're ūrosa'rata za'ra mono zéb da hā. Ā na ma tō wama āma romnhimiré'é za'ra, duré ūu'ëtë wapu na, duré rowa'a na, duré pone'ërebâ na, duré pone'ërebâ 'madâ'â'wa na zama, duré uwa 'ru na zama.

*'Re ūhâimana u'âsi mono mreme na īisisi hā
ūsihâibazé wasu'u*

¹ Duréihā ti'ai õ ré hā, mar̄i õ uptabi di. Ropoto na te te sâna'rata õ ré, te 're mo, 'Re ūhâimana u'âsi mono mreme na īisisi hā. Ta hā te siré 're simasisi u'âsi zahuré, 'Re ūhâimana u'âsi mono me. Duré ta

hā 'Re īhāimana u'āsi mono. ² Ti'ai õ ré hā, te siré 're simasisi zahuré, marī õ uptabi ré hā. ³ Ta hā ma tō uburé te te ro'apoto, 'Re īhāimana u'āsi mono te te tāma īpisutuzéb zarina. Te te ro'apoto mono õ 'wa'āhā, aré marī õ uptabi di. ⁴ Ta hā rowē na 're īdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa, te dama 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na īisisi hā. Dama rob'uiwē'wa ne, rowa'a na damorī wē na 're danomro mono da, te za roti wē na te te dama 're awaihu'u. ⁵ Robra na ne, dawasétē na 're danomro mono nherē, te za dama rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā te te 're da'apawaptob u'āsi, tinhimiroti na. Niwa da te dawi uprosi waihu'u õ di za īsimiroti hā, dawasétē na 're īdanomro mono norī hā.

⁶ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō aibā hā satō, te te dama 're sadawa wasu'u mono da. Aibā nhisi hā Zuwā na īisisi hā. ⁷ Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u, rob'uiwē'wa ne 're īmorī wasu'u hā. ⁸ Zuwā hā rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā 're hāimana mono õ di. Rob'uiwē'wa ne 're īmorī wasu'u na te te 're da'apo're pu'u mono da si, ma tō we datēme wi, Zuwā hā. ⁹ Rob'uiwē'wa ne 're īmorī hā tō sena īsimiroti hā. Ta hā ti'ai u ma we datēme wi, aihīni īsimiroti hā da te waihu'u pese za'ra da.

¹⁰⁻¹¹ Ta hā te oto ti'ai āma 're hāimana, 'Re īhāimana u'āsi mono mreme na īisisi hā. Tazahā 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, te te ro'apoto mono nherē, ro'apoto mono 'wa na da te waihu'u za'ra õ di. Tisiré zudezu norī rob u, ma tō wei mo. Tane nherē, sô 're tob'uzu za'ra mono õ di, ta norī hā. ¹² Ni'wam norī si ma tō sô 're tob'uzu za'ra. Ma tō te te āma 're sasōmri za'ra. Taha wa, ma tō ta norī si pisutu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're hāimana za'ra mono da. ¹³ E ī'ra siro, ma tō ta norī hā 're rere'e, ti'ai āma timama sipoto na. Mare

di. Taha zarina, ū'ra siro, 're rere'e mono õ di. 'Re ū'haimana u'âsi mono si ma tō ãma 're 'ra za'ra.

¹⁴ Dama 'Re ū'haimana u'âsi mono wasu'u'wa da hā, wa'rata 're sāmra mono da, ma tō sihāiba. Simizawi pese uptabi di. ūsimiroti hā wē uptabi di. 'Re ū'haimana u'âsi mono 'ra wa, ōhō si 're morī wē uptabi di. Misire ū'ra hā. Ōhō si, waihu'u pese uptabi di. Wa norī hā wa tō wasiwi waihu'u za'ra ni, 're ūmorī wē uptabi na. ūwaihu'u pese na zama, wa tō waihu'u za'ra ni.

¹⁵ Ta hā ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're wasu'u, 'Re ū'haimana u'âsi mono 'ra na, da te 're waihu'u za'ra mono da. ūne ūtēme wisi wamhā, te dama 'mahā, Zuwā Batita hā:

— Ōhōta aibā hā te wei mo. ūwana, wa tō te aimā 're wasu'u za'ra wa'wa: “Ō hā ūza'u si wei morī nherē, ūma pire di. E marī wa. ūpoto õ ré, 're morī u'âsi wa.” — ūne ma tō dama rowasu'u, Zuwā Batita hā.

¹⁶⁻¹⁷ Duréihā wahí'rada Mozési hā ma tō te te dama 're roti, 'Re ū'haimana u'âsi mono nhimiroti zarina. 'Re ū'haimana u'âsi mono te te tāma ūwaihu'uzéb zarina, ma tō te te dama 're roti, ãma 're danomro wē mono da. Zezu Cristu hā ma tō ōhō si te te dama 're waihu'u, dawasétē nherē, 'Re ū'haimana u'âsi mono te te 're ūda'azawi pese mono zém na. Simizawi pese uptabi wa, te te 're wa'apawaptob u'âsi, ãma 're wanomro wē mono da, Zezu Cristu hā. ¹⁸ Ti'ai ãma 're ūdanomro mono hā datōmo na da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di, 'Re ū'haimana u'âsi mono hā. Ōhō si, ma tō Timama hā 'madâ, siré 're simasisi u'âsi zahuré mono wa, Timama me. ū'ra hā misire, 'Re ū'haimana u'âsi mono

'ra hā. Ta hā ma tō te te dama 're wasu'u u'āsi
Timama hā, da te 're waihu'u za'ra mono da.

*Zuwā Batita te te dama 're ūrowasu'u mono zé
wasu'u*

Marcusi 1.1; Rucasi 3.2-3

19 Tawamhā aibā norī hā ma tō aihutu, Zuwā Batitaha u, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī hā. Tipawapto'wa norī me, ma tō ītēme aihutu, réwita norī me. Zudezu norī ma roti'wa norī hā te te satōrī za'ra wa, ma ītēme aihutu, Zeruzarē hawi.

Tawamhā ītēme sihutu wamhā, te siwi sadanharī za'ra, ãne:

— E 'wa hā, a hā.

20 Taha wa, te ãne tāma siwasu'u za'ra:

— Wa hā Cristu õ di, 'Re īhāimana u'āsi mono te te ūpisudu hā, Danho'reptui'wa da.

21 Te duré siwi sadanharī za'ra:

— E 'wa hā bété, a hā. E a hā, Eriasi apā aihāiwa'udu.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Mare di. Ta hāi õ di, wa hā.

Taha wa, te duré siwi sadanha:

— E a hā, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ūdanhimipari za'ra mono, te 're aimo.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa hā, ta hāi õ di.

22 Tawamhā te duré siwi sadanha:

— E 'wa hā bété, a hā. Ma'āpē wei wama asi-wasu'u su'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da, wei wazatōrī'wa norī ma, wa te aiwasu'u za'ra da.

23 Taha wa, te oto tāma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hā a'ubuni wi, dama roti'wa. ãne, wa tō te dama 're rob'mahârâ: "Wanhib'apito zô, te

za bâdâdi hā ūimanā 'rāmi asiwi ūsa'ra wa'aba mo, awa'awi da." Āne ma tō wahi'rada Iza'iza hā te te dama 're roti aré, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Tane wa tō duré wa hā te dama 're roti, ūsimiroti zarina. — Āne te Zuwā Batita hā tāma siwasu'u za'ra, aibâ norī ma.

24-25 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra, āne:

— Ma tō wama asiwusu'u za'ra. A hā, Cristu ō di. A hā, Eriasi ō di. A hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa zō, 're ūdanhimipari za'ra mono ō di. E marī da, te bété â dawabzuri hā dama 're ū'ab'manharī mo, a hāi ō nherē. — Āne te tāma nharī za'ra.

26-27 Tawamhā Zuwā te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Â na si, wa tō â dawabzuri hā te dama 're ab'manharī. Tane nherē, ūza'u si we ūmorī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono te te dama 're sadawa wasu'u mono da, ma tō wei wi. Zahadu sa'rese za'ra wa'aba ō di, a norī wa'wa hā. Ta hā ūma pire wa, ūpara'usa wasisizé te tāma wasihu waihu'u ō di. — Āne Zuwā Batita hā te tāma siwasu'u za'ra.

28 Āne romhāimanazé hā Betānha na 'ri wa'ōtō nhisi āma Zodā zara niwī â dawabzuri te te dama 're ū'ab'manharīzéb āma hā.

*'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra wasu'u
Marcusi 1.10; Rucasi 3.22*

29 Tawamhā awē ma tō Zuwā Batita hā Zezusi hā tissā, ūtēme morī ré. Te te sāmri wi, te dama 'mahā, āne:

— Ōhōta te we oto mo, Pone'ērebā hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūpisudu hā dawasédé hā te te dama 're apari mono da. **30** ūwana wa tō āne hā aima wasu'u za'ra wa'wa: " ūza'u we ūmorī hā ūma pire di. ūpoto ō ré, 're morī u'āsi wa, ūma pire di." Āne,

wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³¹ Wa hā te duré waihu'u õ di aré, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu na hā Danho'reptui'wa da. Tazahā, wa norī hā Izarazéhé nihudu hā wa te waihu'u za'ra da, wa â dawabzuri hā te dama 're ab'manhari.

³²⁻³³ — īsi'uihā na, wa hā te duré waihu'u õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono, ma tō īma waihu'u, te te īpisudu hā. Āne te īma wasu'u: "Ītēme wa za satō īpē'ēzani hā, te īpisutu u. īhawi morī õ di za. ī'rata te za 're sāmra u'âsi. A hā te za āma ī'madâ. Āma 'madâ'â wamhā, te za oto īwaihu, õ hā te īpisutu na, īpē'ēzani te te dama 're anhomri mono da." Āne īzatōrī'wa hā te īma wasu'u. Tō sena ma tō īma rowasu'u. Wa hā wa tō āma 'madâ. Ma tō we ītēme mo, hāiwa hawi utu'u ne, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā. īhawi morī õ di. ³⁴ Wa hā wa tō āma 'madâ. Tō sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Õ hā, 'Re īhāimana u'âsi mono 'ra. — Āne te dama wasu'u, Zuwā Batita hā.

Aibā norī hā, Zezusihī āma te te īsasōmri na'rata zahuré zé wasu'u

³⁵ Tawamhā awē te duré Zuwā Batita hā wasiré tihāiba. Wa norī hā īsiré 're wane wa, wa īsiré aima'wara ni. Tawamhā wasiré wasimasab ré, ma Zezusihā ro'razā. ³⁶ Tawamhā, Zuwā Batita hā te te 'madâ'â wamhā, te dama 'mahā:

— Ōhōta Pone'ērebā, 'Re īhāimana u'âsi mono hawi we īmorī.

³⁷ Tawamhā Zuwā Batitaha mreme hā wa te wapari wa, wa tō oto wanem ni, Zezusihī zarina. ³⁸ Taha wa, Zezusihā ma wei wazō aipi'ra. Te wei wa'madâ. Tawamhā te wama tinhā, āne:

— E mari zō, te we ane wa'wa.

Tawamhā asa wa tāma nharī ni:

— Rowahutu'wa, asāmrazé hā wa te waihu'u da, wa wei wanem ni.

39-40 Tawamhā Zezusi te wama tinhā:

— Oto pé ūzaprōni aba, ūnhamrazé hā sabui wa'aba da. Taha wa, wa oto ūme wanem ni, ūsāmrazéb u. Wasihutuzéb u ma tō bādā hā we tinhō're za'a. Tawamhā bātā na wa ūrata aimasisi ni, Ādéréhé me. Simahā no, Ādéré hā. **41** Tawamhā tidub'rata zō te mo, Ādéré hā. Te te sāmri wamhā, ãne te tāma rowasu'u:

— Danho'reptui'wa hā wa tō sōpētē ni, 'Re ūhāimana u'âsi mono te te ūpisudu hā. Danho'reptui'wa hā ta hā "Cristu", damreme amo na hā.

42 Tawamhā ma tō Zezusihī u we saprō apā. We te te ūtēme ãwisi wamhā, Zezusi te Sima hā 'madā. Te tāma tinhā:

— A hā Sima, Zuwāhā 'ra. Āhāna wa za asisi na saprī. Sepasi na asisi hā za oto. — ãne te tāma tinhā. ãma ūsaprī hā Pedru na ūsisi hā.

Zezusi hā, Piripi norī te te ūpisutu na'rata zahuré zé wasu'u

43 Tawamhā awē Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morī da, te Zezusi hā sina ropisutu. Taha wa, wa ūsiré oto ai'aba're ré ni. Wasi'aba'rei ré, wa tō aibā hā sōpētē za'ra ni, Piripi na ūsisi hā. Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— We aimorī, ūsiré 're aimorī da oto.

Taha wa, te oto ūsiré mo. **44** Piripihi za'ru hā Besada na 'ri nhisi hā. Tame te duré Ādéré norī hā 're simasisi zahuré, Pedruhu me. **45** Tawamhā Piripi te Natāna'éhé zō mo. Te te sāmri wamhā, ãne te tāma tinhā:

— Aibâ hā wa tō sabu za'ra ni, wahi'rada Mozési te te āma ūrob'ui'éré siro hā romhā ré, 'Re ūhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī zama ūsa'u te te āma ūrob'ui'éré za'ra hā. Ta hā Zezusi, Nazaré hawi we ūmorī hā, Zuzéhé 'ra hā. — Āne te Piripi hā tāma rowasu'u.

46 Tawamhā te Natāna'ē hā asa tāma tinhā, āne:

— Oro Nazaré hawi ūwē hā wei morī ūm ne.

Tawamhā Piripi asa te tāma tinhā:

— We aimorī, wanem hā, sabu da.

Taha wa, te apā ūtēme saprō.

47 Tawamhā te te sāmri wi, te Zezusi hā tāma tinhā, Natāna'ēhé ma, āne:

— Ūhōta te wei mo, Izarazéhé nihudu uptabi hā 're ūmorī wē uptabi hā. Sadawa nhipse e āna te 're mo.

48 Taha wa, te Natāna'ē hā asa tāma tinhā:

— E niha ma tō ūwaihu.

Taha wa, te duré Zezusi asa tāma tinhā:

— Piripi hā te te ai'mahārā ū ré, wa tō ai'madā, pidera wede 'rowi asāmra ré.

49 Tawamhā Natāna'ē asa te duré tāma tinhā:

— Rowahutu'wa, a hā 'Re ūhāimana u'āsi mono 'ra.

A hā uburé Izarazéhé nihudu norī nib'apito.

50-51 Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinhā:

— Tane tō. Wede 'rowi asāmra ré, te ai-waihu'u wa, ma tō asina ūwaihu, asina ūwapari wa. ūwaihu'u pese wa, ma tō ū'āma atob'uzu. Ni-wapsi te za marī hā ū'madā, ūwaihu'u pese na marī hā te aima ūwaihu'uzém nhipai u. Asō'a wa'aba, te za hāiwa hā we 'ridawa, ūnho'ōmoi baba. Tawamhā siwa'rāmi te za nasi we ūtēme ai'aba're hāiwa hawi, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā,

dasiré ũpoto u hā. — Āne ma tō tāma waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā.

2

Cana āma dasina damrozé wasu'u

¹ Tawamhā maparane ma tō wa'āma timara. Taha pari, dasaihurizé hā ma tō 'manharī za'ra ni, dasina damrozém na hā. Cana na 'ri wa'ōtō nhisi āma, ma tō 'manharī za'ra ni. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Zezusihī na hā te tame dame tihāiba. ² Zezusihī zō zama, te tahārā ni, ūsiré 're ūwanomro mono norī zō zama, dasina damro u wasi'aba'rē da. Taha wa, wa duré wa norī hā dame asimro ni. ³ Tawamhā, ma tō uwa 'ru 'rāi wa'u ūsé hā da'āma ai'utō, da te 'mahāpārī mono ū ré. Taha wa, te Zezusihī ma ūna hā tinhā, āne:

— Uwa 'ru 'rāi wa'u ūsé hā ma tō da'āma ai'utō, da te 'mahāpārī mono ū ré.

⁴ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Āté a hā ūma waihu'u ū di za, marī te ū'manharī da hā. Bâdâ zahadu ūwa waptā'ā ū di, āne te ū'manharī da hā.

⁵ Taha wa, te ūna hā romhuri'wa norī ma tinhā, āne:

— Tiha te te aimā waihu'u za'ra wa'aba wamhā, ma'āpē ūmreme hā 'madâ'ā pese za'ra wa'aba za. — Āne te tāma nharī za'ra.

⁶ Tame te piza hā 're simasa ūtē 'manharī hā, â ré hā 6 na ūhāiba hā. Nima norī hā 80 na â za'ratazé hā, duré nima norī hā 120 na â za'ratazé hā. 'Re wasaihuri mono ū ré hā, wahī'rata norī nhimiroti zarina, wa 're wanhimisō za'ra, wa norī hā zudezu wa. Taha da, te 're simasa, piza ūsa'ēne

hā. ⁷ Tawamhā Zezusi te romhuri'wa norī ma tinhā, āne:

— Â hā nasi amrami za'ra wa'aba, piza 're sa'wari za'ra wa'aba da. 'Masisi za'ra wa'aba.

Tawamhā ma tō siwi 'masisi, piza 'remhā â hā.

⁸ Tawamhā Zezusi te tāma nhari' za'ra, āne:

— Ma'āpē, â hā oto amrami za'ra wa'aba, danhipi na dawada'uri'wai u 'wasari aba da, te te téiwa pību da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhā ma tō ītēme 'wasa, te te téiwa da. Te te téiwai wamhā, â si õ di oto. Ma tō sirob'rāi wa'u. Nima hawi uwa 'ru 'rāi wa'u īsé hā te te waihu'u õ di, danhipi na dawada'uri'wa hā. Romhuri'wa norī si ma tō waihu'u za'ra. Tawamhā te te téiwa wamhā, sina īmro zahuré zô, te hā, aibâ zô. Taha wa, te āne tāma tinhā:

— E niha ma bétē īsei uptabi si dawi īté, wasaihuri na'rata hawi, wa te âhuri tō da. Dasaihuri na'rata hawi, te īsei uptabi hā da te dama 're sōmri za'ra, da te 're âhuri mono da. Sa'ētē na da te 're âhuri mono wapsi, te za īwa'u zei prā hā da te dama 're sōmri za'ra. Tanei õ di, a hā. Nimosi ma tō īsei uptabi hā dama ī'ru, da te âhuri da. — Āne te aibâ ma tinhā, danhipi na dawada'uri'wa hā.

¹¹ Āne hā marī dama ī'manharī waihu'u'õ hā te te dama ī'manharīzém na ma tō Zezusi hā dapawaptom na sāna'rata, tiwaihu'u pese na, Cana na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā, Cana hā. Taha wa, waihu'u pese wa, wa tō wasina umnhasi za'ra ni, īsiré 're īwanomro mono norī hā.

¹² Tawamhā Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u te oto mo, Zezusi hā. īna zama te īsiré mo. īno norī zama te īsiré ai'aba'rē. Wa norī zama, wa

ĩsiré ai'aba're ré ni, ĩsiré 're wanomro mono wa. Tawamhā, wasihutu wamhā, syry na wa tame asimro ni.

*'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa hawi, Zezusi te te ïdazate mono zé wasu'u
Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48*

¹³ Romhuture di oto, zudezu norí te, dato hā da te 're ï'manhari za'ra mono zéb u hā, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ïdawaibuzém na âma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hā. Tawamhā romhuture wa, datoí u te oto mo Zeruzarē u, Zezusi hā. Wa norí zama, wa duré ĩsiré ai'aba're ré ni. ¹⁴ Zeruzarē âma te 'ri za'ene hā 're sa, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're ïdawata za'ra mono zé hā. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te aibâ norí hā 're si'ubumro. Ta norí hā powawē te te dama 're wede za'ra, duré pone'ërebâ, duré utu'u. ïhâiba amo norí hā te duré rob'uiprazém na te te dawi âma 're saprī za'ra. ¹⁵ Tawamhā Zezusi hā aibâ norí hā te te 'madâ'â za'ra wamhā, ma tō marí hā sada 'manhari za'ra, wedenhorõ na te te âma sate mono da, rob u. Tawamhā ma tō te te sate, ĩsimizama ré. Wedeza hā ma tō duré tiwi pizari za'ra, rob'uiprazé hā te te tiwi sâmra za'ra da, te te dawi âma 're ĩsaprī za'ra mono norí wi. ¹⁶ Te duré tâma rob'ru za'ra, utu'u wede'wa norí ma, ãne:

— Mo oto rob u sani za'ra wa'aba. 'Ri hā ã hā, ïmama âma 're ïdawata za'ra mono zé. Âme dama 're rowede za'ra wa'aba mono õ di za oto. — ãne te tâma nhari za'ra.

¹⁷ Taha wa, wa tō âma wapo're pu'u za'ra ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai mreme ui'éré na. ãne duréihā ma tō wah'i'rada hā tinhā,

'Re īhāimana u'āsi mono ma: "Asōrōwa da hā marīna te romhuri za'ētē wa, wa tō īwa āma waze, asawi te." Āne īmreme na wa tō wapo're pu'u za'ra ni.

18 Taha wa, te dama īpire norī hā tāma nharī za'ra, āne:

— E 'wa sadawa para, ma tō īdazate mo, rob u. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa para, sate mono wamhā, e marī te za ī'manha, dama ī'manharī waihu'u'ō hā wa te āma aiwaihu'u za'ra da.

19 Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Marī hā wa za aimā wasu'u za'ra wa'wa, āma īwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hā. Ā hā 'ri hā asiwi sāmra aba wamhā, wa za apā 'ri su'u. Bādā misi te za ī'āma mo, apā te 'ri ré hā. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

20 Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— E niha te za ī'ri su. E niha bādā misi te za ai'āma mo, apā 'ri ré, a hā. Ā hā da te dasiwi 'ri su'u ō di, 'ri za'ētē wa. Wahub ahā na ma tō da'āma tiwahu, da te dasiwi 'ri za'ra ré hā. 46 na ma tō āma dawi tiwahu. — Āne asa te Zezusihī ma nharī za'ra.

21 'Ri te te wasu'u wamhā, tihāiba te wasu'u, Zezusi hā. Sō'awi siwasu'u ō wa, īmreme hā dama pibu prā za'ra di. **22** Ab're hawi hāiwa'utu wapsi, wa za āma wapo're pu'u za'ra ni, apā za te te ī'ri wasu'u na hā. Wa za wasima rowasu'u za'ra ni, āne: "Tō sena na ma tō Zezusi hā tihāiwa'utuzém na dama siwasu'u. Tō sena na ma tō duré wahī'rata norī hā romhā ré īhāiwa'utuzém na rob'ui'érē sirōmo za'ra ībaihā na, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā." Āne, wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

Zezusihī ma, uburé danhimirosa'rata na tāma īdawaihu'u pese zé wasu'u

23 Tawamhā Zezusi hā zahadu Zeruzarē āma hāimana ré, ma tō Pascowa na dato nhisi hā dasiwi 'manharī ni. Tame sāmra ré, ma tō marī dama ū'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī wē, tiwaihu'u pese na, 'Re ū'hāimana u'āsi mono we te te ūsatōrī na, da te waihu'u za'ra da. Taha wa, marī dama ū'manharī waihu'u'ō hā danho'a te te dama 're ab'manharī mono wē te, ma tō da'ahā na saze za'ra ni. **24-25** Tane nherē, da te dasina ū'umnhasi za'ra na, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hā. E marī wa. Uburé danhimirosa'rada hā tāma waihu'u pese wa. Ni'wa ū'upana te te tāma 're da'awaihu'u mono õ di, Zezusihī ma. Si'uihā na ma tō te te 're da'awaihu'u, danhimirosa'rata na. Taha wa, tō sena da te dasina umnhasi za'ra õ wa, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hā.

3

Zezusi hā, Nicodemosihi ma, te te ū'hāimana ū'wasu'u

1 Albā hā te 're hāimana, Nicodemosi na ūisisi hā. Ta hā roti'wa, wasiré zudezu. Parisezu na, wa tō wa te 're sisi za'ra, wahi'rata norī nhimiroti, parisezu norī siré te te 're 'madā'ā pese mono wa.

2 Ta hā ma tō Zezusihī u wi, barana. Ūtēme wisi wamhā, āne te tāma tinhā:

— Rowahutu'wa, 'Re ū'hāimana u'āsi mono hā ma tō wei watēme asatō, wama 're rowasu'u mono da. Āne wa tō ai'āma waihu'u za'ra ni. Taha zadawa para, ma tō marī hā dama ū'manharī waihu'u'ō hā dama 're ū'ab'manharī wē u'āsi mo, da te āma aiwaihu'u za'ra da, we te te asatōrī na. Ta hā te te aima 're waihu'u mono õ 'wa'āhā, a hā ūwaihu'u'ō hā dama 're ab'manharī mono õ di aré. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

3 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Tô sena, wa aimā waihu'u. Dapē'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwȇ 're danomro mono õ di za.

⁴Tawamhā Nicodemosi te duré asa tāma tinhā:

— E niha te za aibā hā si'īhi nherē, tipoto té. E niha te za tina dub're apâ ãzé, duré apâ poto téb da. — Āne te Zezusihi ma tinhā.

⁵⁻⁶Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Tô sena, wa aimā waihu'u za'ra wa'wa. Ai'uté hā dama 're poto za'ra mono wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwȇ, 're nomro sirōmo mono õ di za. Tipē'ēzani hā te te dama 're anhomri mono wapsi, te za 're dapoto téb za'ra, dapē'ẽ 're. Tawapsi te za oto īsib'a'uwȇ si 're danomro. 'Re īhāimana u'âsi mono hā 're īdanomro wasétē mono hawi te te 're da'a'upsōi mono wa, duré Tipē'ēzani hā te te dama 're anhomri mono wapsi, te za oto dapē'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra. Tawapsi te za oto duré īsib'a'uwȇ 're danomro. Dapē'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwȇ, 're danomro mono õ di za. ⁷A hā, aipoto tém neza. Āne te aimā nharī wa, īma nharī õ di za, āne: “E niha wa za īpoto té.” ⁸Rowa'u wa za aimā wasu'u, waihu'u da. Rowa'u hā te te 're rowapōrī mono wamhā, īpupu'u si wa wa te 're wapari za'ra. īpupu'u na si wa za wa te 're waihu'u za'ra, 're īwairébé mono zém na hā. Uihā na te rowa'u hā 're wairébé, nimomo 're wa'u'u 'rāsatu za'ra mono da. E ma hawi te rowa'u hā 're wairébé na'rata. E momo te duré 're wa'u'u 'rāsatu za'ra. Wama waihu'u pese za'ra õ di. Tane dama waihu'u pese õ di, dapē'ẽ 're, 're īdapoto téb za'ra mono zé hā. Dama waihu'u pese õ nherē, te za 'Re īhāimana u'âsi mono hā te te dama 're anhomri,

Tipē'ẽzani hā dapē'ẽ 're, 're ūdapoto téb za'ra mono zém na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. — Āne te Zezusi hā tāma rowasu'u.

⁹ Tawamhā Nicodemosi te duré asa tāma tinhā:

— E niha te za Tipē'ẽzani hā te te dama 're an-homri, dapē'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono da.

¹⁰ Taha wa, te duré Zezusi hā asa tāma tinhā:

— A hā Izarazéhé nnihudu norī ma, rowahutu'wa. Tane nherē, īnhimirowasu'u hā aima pibui prā ti. E niha waihu'u õ di bétē. ¹¹ Tō sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa norī hā marī hā wama waihu'u pese wa, duré wa te 'madā'â wa, wa āne wa te dama 're wasu'u. Tane nherē, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherē, āma 're wazaze za'ra wa'aba mono õ di. ¹² Ti'ai āma romhāimanazé hā, wa tō aima wasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, āma īzaze za'ra wa'aba õ di. E niha te za tawamhā hāiwa āma da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhā, āma īzaze za'ra wa'wa. Āté āma īzaze za'ra wa'aba õ di za. ¹³ Ni'wa hā hāiwa u sébré õ di, apâ wei morī da, hāiwa āma romhāimanazé hā te te dama 're wasu'u mono da. Wa hā ti'ai āma dasiré īpodo hā īsiwaprosi, wa we hāiwa hawi mo, te dama 're rowasu'u mono da.

¹⁴⁻¹⁵ — Duréihā Mozési hā ma tō a'ubuni wi wahi ne 'manharī hā sasō, īsi'uwazi waipo 'manharī hā, wedewaré na sa'o da. Ta hā wahi te te īsari za'ra hā te te 'madā'â za'ra wamhā, ma tō tizéptâ'â za'ra. Dâ'â za'ra õ di. Tane te za duré wa hā dasiwi īzasōmri ni, wedepo'o nhonhi'rāmi na īza'o da. Tawamhā wa za dazada dârâ. E marī da. Danho'reptui'wa na da te dasina 're īumnhasi za'ra mono wa, 're dadā'â za'ra mono

ãna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hâiwa ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata. ¹⁶ 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te te 're da'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tô ti'ra hâ misi nherë, we tisõ, dazada dâ'â da. Tawamhâ ï'ra, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhâ, dadâ'â ãna te za hâiwa ãma ï'rata 're dasi'ubumroi u'âsi. Ropipa ãma ïsiti 're dasi'ubumroi mono õ di za. ¹⁷ Dapo're'õ u'âsi 're danomro mono wa, te te 're da'ahâ za'ra mono da, we te te satõri õ di ti'ra hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ. 'Re ïdanomro wasété mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da si, ma tô we satõ, ti'ai u.

¹⁸⁻¹⁹ — Ni'wam norï hâ ï'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhâ, e 'Re ïhâimana u'âsi mono hâ te za te te tâma 're nharï za'ra, ãne: "Aiwe'õ za'ra wa'aba wa, wa za te 're aihâ za'ra wa'wa." ãne na hâ te te tâma 're nharï za'ra mono õ di za. Tizazei'õ'wa norï ma si te za ãne na te te tâma 're nharï za'ra, ï'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono õ wa. Duré tiwasédé te te sima 're sawi pese za'ra mono wa, te za ãne na te te tâma 're anharï. 'Re ïmorï wë uptabi hâ ti'ai u ma tô wei mo, rowa'a ïwë hâ. Ta hâ wë nherë, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono õ di. Dapo're'õ u'âsi 're danomro mono wa, te robra si da te dasima 're sawi pese za'ra. ²⁰ Ni'wam norï hâ 're nomro wasété u'âsi mono wamhâ, te za 're ïmorï wë uptabi hâ te te 're 'ruiwapari za'ra, rowa'a ïwë hâ. Tawamhâ ïtëme 're nomro mono õ di za, ïsimirosa'rata wasété na te te 're awaihu'u mono wa, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. ²¹ 'Re ïnomro wë mono norï si te za ïtëme 're nomro, rowa'a u. E marï da. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti si te te 're ï'madâ'â pese mono na, te te 're awaihu'u mono da. — ãne ma tô Zezusi hâ Nicodemosihi ma waihu'u.

Zezusi norī wasu'u, Zuwā Batitaha wasu'u me

²² Tawamhā Zezusi hā te mo, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Wa norī hā wa īsiré ai'aba're ni. Wasihutu wamhā, tame wa a'ā wahāimana za'ra ni. Tame te Zezusi hā â dawabzuri hā dama ab'manha. ²³⁻²⁴ Zuwā Batita hā te duré te te dama 're ab'manhariâ dawabzuri hā, wanhit. Sarī na 'ri nhisi 'rata â hā, sa'ētē di. Taha wa, te tame a'ā nhamra, Eno na â nhisi 'rata, Zuwā Batita hā. Tawamhā te nasi ītēme dasito, â dawabzuri hā te te dama 'manhariâ da. Zahadu Zuwā hā danhib'apito te te 'rui ò di, da te dasiwi sērē da, dazazéb 're. Taha wa, te zahadu te te dama 're ab'manhariâ.

²⁵ Tawamhā aibâ me te timreme na ai'wapé, Zuwāhā siré 're īnomro mono norī hā. Â dawabzuri wasu'u na te ai'wapé za'ra. ²⁶ Taha wa, ma Zuwā Batitaha tēme aimasa, īsiré 're īnomro mono norī hā. Āne te tāma wasu'u za'ra:

— Rowahutu'wa, Zodā zara niwī aihāimana ré, ma tō Zezusi hā we atēme wi. Wisi wi, ma tō dama īwasu'u, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na Danho'reptui'wa da. E niha te bétē ò hā te te duré dama 're ab'manhariâ, â dawabzuri hā. Zezusih i si te oto aihīni 're danomro. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

²⁷⁻²⁸ Tawamhā Zuwā asa te tāma nharī za'ra, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono si te za te te dama 're apisutu romhuri hā, da te tāma 're romhuri za'ra mono da. Wa tō aré aima īsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: "Ta hā ma tō datēme īzatō īwana, Danho'reptui'wa te dama 're wasu'u mono da. Wa hā, Cristu ò di. Danho'reptui'wa da, te te īpisutu ò di." Āne na hā aima īsiwasu'u za'ra wa'aba zém

na hā ma tō aré ĩwapari za'ra wa'wa. — Āne Zuwā Batita hā te tāma siwasu'u za'ra.

²⁹ Tawamhā aibâ ĩmro siwadi na ma tō sina simiré'é, āne:

— Dasina 're damro za'ra mono wamhā, aibâ hā oto mro wa, ĩsiwadi hā toi uptabi di. Aibâ hā ĩmro hā tito na siwasu'u wamhā, toi uptabi di, ĩsiwadi hā. Tane duré wa hā, ĩtoi uptabi di. Ē marī wa. Da'ahā na oto 're danomro mono wa, Zezusih u. ³⁰ Taha wasu'u hā, wasu'u za'ëtē uptabi di za oto, dama. Wa hā oto ĩwasu'u syryre di za. Tane nherē, ĩma rowē uptabi di. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, Zuwā Batita hā.

Hâiwa hawi we ĩmorī si, uburé dama ĩpire uptabi wasu'u

³¹ Hâiwa hawi we ĩmorī hā, uburé dama pire uptabi di. Wa norī hā ti'ai āma a'uwē wa, marī hā ti'ai āma, wa te 're ĩ'madâ'â za'ra mono si, wa wa te dama 're wasu'u za'ra. Hâiwa hawi we ĩmorī si, uburé dama pire uptabi di. ³² Hâiwa āma uburé te te 're ĩ'ab'madâ'â mono na, duré te te 're ĩ'awapari mono na, te za sena na te te dama 're wasu'u. Taha wa, te te dama āma 're arowasu'u mono wamhā, mreme pire uptabi di. Tane nherē, aihīni ĩmreme hā da te 're saze za'ra mono õ di. ³³ Da te 're saze za'ra mono wamhā, āne te za da te dasima 're wasu'u za'ra: “Tō sena, ma tō ti'ra na te te dama 're wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā.” Āne te za ĩsazei'wa norī hā te te sima 're rowasu'u za'ra. ³⁴ Ti'ra we te te satōrī wamhā, ma tō Tipē'ëzani hā tāma tisō, ĩré 're morī u'âsi da. Taha wa, te Timama nhimiroti si te te dama 're wasu'u. ³⁵ Ti'ra te te 're sawi pese uptabi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. Tawamhā ma tō pisutu, uburé dama pire

uptabi da. Duré uburé marī ma pire da, ma tō ti'ra hā pisutu, hāiwa āma ti'ai āma zama. ³⁶ Ī'ra hā Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. 'Re dadâ'ā za'ra mono āna, te za 're dasi'ubumroi u'āsi ī'rata, hāiwa āma. īmreme, da te 're wapari za'ra mono õ wamhā, dama 're rowē za'ra mono õ di za. 'Re īhaimana u'āsi mono nhimihâzé hā te za da te dasina 're waihu'u u'āsi za'ra, ī'ra mreme hā da te 're wapari za'ra mono õ wa.

4

Zezusi hā pi'ōi wi, â te te īwaptērēzé wasu'u

¹ Tawamhā parisezu norī hā ma tō Zezusihi wasu'u hā wapari za'ra. Āne ma tō dasima wasu'u za'ra ni: "Da'umro na si te oto 're dahāimana za'ra, Zuwā Batitaha nhimiroti 'madâ'ā'wa hā. Da'umro na si te â dawabzuri hā te te dama 're ab'manhari. Zezusihi nhimiroti 'mādâ'ā'wa si te oto da'ahâ na 're dahāimana za'ra." ² Āne, da te dasima rowasu'u za'ra nherē, si'uihā na te te dama 're ab'manhari mono õ di, Zezusi hā. Wa norī si, wa īsadawa para wa te dama 're 'manharī za'ra, â dawabzuri hā. ³ Tawamhā Zezusihi āma danhimirowasu'u hā parisezu norī u īwaptā'ā na te te waihu'u wamhā, te īsiti timorī za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Apâ te mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Wa norī hā wa īsiré ai'aba'rē ni, īsiré 're wanomro mono wa.

⁴⁻⁶ Tawamhā Darireza u morī wamhā, ma tō sima wē, awa'awi dawa'wai baba te te ro'razâri da. Taha wa, wa tō samaritanu norī ro wa'wai baba, ro'rahâri za'ra ni, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba. Wa tō oto rob'umhutu za'ra ni,

'ri nho'ōmo u, Sica u hā. Tawamhā â zô ab're u, wa tō aihutu ni, abzumazéb u. Zuzéhé nhipti'ai ãma te â zô ab're hā 're hâimana, Zaco hā ti'ra ma, ti'a hā te te īsōmri wa. Tame te Zezusi hā nhamra, â zô ab're ãma. Te te ãma wazere wa, te tame nhamra.

7-8 Tawamhā 'ri nho'ōmo u, wa tō ai'aba'rē ni, wasa hā wa te wasisa 'mai'uipra za'ra da. Zezusihī si te waza'u tinhamra za'ra, â zô ab're ãma. Tame sāmra ré, te we pi'ō hā mo, â zô, samaritanu na īwaptērē hā. Tawamhā â zô ab're u wisi wi, te Zezusi hā 'mahâ, ãne:

— Â we īma a'âri, te hā'rēne da. 'Rubu di.

9 Tawamhā te pi'ō hā asa tāma tinhā:

— E niha te â hā īwi īwaptē, wasiré samaritanu õ nherē. A hā zudezu. — Zudezu norī hā duré samaritanu norī hā siré 're hâimana za'ra mono õ wa, te ãne pi'ō hā tāma tinhā.

10 Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma tinhā:

— 'Re īhâimana u'âsi mono nhoprubzé hā waihu'u 'wa'âhā, duré īwaihu'u 'wa'âhā, te aré â hā īwi īwaptē. Tawamhā â u'â hā wa aré aimatissō.

11 Taha wa, te duré pi'ō hā asa tāma tinhā:

— Â zô ab're hā, ab're 'rehâ di. A hā ai'ubana te asâ. Tiha na â hā a'âri õ di za. E niha te za tawamhā ī'a'â, â u'â hā. **12** Wahi'rada Zaco hā ma tō dama tissō ã hā, â zô ab're hā. Ti'ra norī me te te 're ī'âhuri mono zé, â hā wanhib'â hā. īsimizama zama te te 're ī'âhuri mono zé. Wahi'rada hā wama pire za'ra di. E a hā tāma aipire wa, te za bété â u'â hā īma īsō. — ãne te pi'ō hā asa tāma tinhā.

13 Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Tane tō. Ā hā da te 're âhuri mono wamhā, apâre 'rubu di. ¹⁴ Īnhib'ā hā te dama 're anhomri mono wa, da te 're âhuri mono wamhā, 'rubu ãna te za īré 're dasi'ubumroi u'âsi. Ub're 're īsidototo u'âsi za'ra mono ne, dawi 're si'utōrī waihu'u za'ra mono õ di za, da te 're âhuri mono wamhā. Tawamhā 're dadâ'ā za'ra mono ãna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi, hâiwa ãma.

¹⁵ Taha wa, te pi'õ hā oto tiwi waptē, īsib'â hā:

— Ta hā asib'â hā te za īma īsō, te 're 'rubu u'âsi tō mono da, we sô 're īneb u'âsi tō mono da.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hā tāma rob'ru, ãne:

— Mo oto aimorī aimro zô, we ītēme saprōni da.

¹⁷ Tane nherē, ma tō pi'õ hā ãne tāma siwasu'u:

— Wa hā īmro õ di.

Taha wa, te Zezusi hā oto tāma rowasu'u:

— Tane tō. Āhāna oto aimro õ di. ¹⁸ A hā 5 na aimro hā aré. Āhāna hā aimro uptabi õ di. Taré te asiré 're aimasisi aba mo, aibâ me. Tō sena ma tō īma asiwasu'u, aimro õ na hā.

¹⁹ Pi'õ hā te duré asa tāma tinhā:

— Wa tō oto aiwaihu'u. A hā 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're aimo. ²⁰ E mame te za 'Re īhâimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra. E ã ētē 'râihâ ãma. E Zeruzarē ãma. Ā ētē 'râihâ hā ma tō wahi'rata norī hā pisutu za'ra, ãme ãma 're dawata za'ra mono da. Asiré zudezu norī hā ma tō Zeruzarē hā pisutu za'ra, tame ãma 're dawata za'ra mono da.

²¹ Tawamhā Zezusi te duré pi'õi ma tinhā:

— Niwapsi, ãne da te dasima 're wasu'u za'ra mono õ di za oto: “Ā ētē 'râihâ ãma si, te za Wamama ãma 're dawata za'ra.” Duré ãne da te dasima 're wasu'u za'ra mono õ di za: “Zeruzarē ãma si te za ãma 're dawata za'ra.” ²²⁻²⁴ Āhāna te za

oto daro mono bâ ãma 're wata za'ra, ũsazei uptabi 'wa norñ hã. 'Re ñhâimana u'âsi mono pë'ëzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena ãma 're wata za'ra. Te za tâma 're sisõmri u'âsi za'ra, ũsimiroti zarina si 're nomro mono da. Ta norñ si ma tô te te sima 're awë, ãma 're wata u'âsi za'ra mono da. 'Re ñhâimana u'âsi mono hã waihu'u pese uptabi di. Hâiba õ nherë, te daro mono bâ 're sâmra, ñpë'ëzani hã. Taha wa, te za oto daro mono bâ ãma 're wata za'ra, ũsazei uptabi 'wa norñ hã. ñpë'ëzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena ãma 're wata za'ra. Te za tâma 're sisõmri u'âsi za'ra, ũsimiroti zarina si 're nomro mono da. A norñ wa'wa hã te ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo. Tane nherë, waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ñhâimana u'âsi mono hã. Wa norñ hã wa tô waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa ãma 're wawata u'âsi za'ra. 'Re ñhâimana u'âsi mono te te ñpisudu hã Danho'reptui'wa da, ta hã zudezu. ãne na hã wama waihu'u pese za'ra di. — ãne Zezusi te pi'õi ma rowasu'u.

25 Tawamhã pi'õ te duré tâma tinhá:

— Niwapsi te za we datëme wi, Danho'reptui'wa da, 'Re ñhâimana u'âsi mono te te ñpisudu hã, Cristu na da te 're ñisisi za'ra mono hã. Wei wisi wapsi, te za uburé 'Re ñhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te wama 're awaihu'u, wa te 're waihu'u za'ra mono da. ãne na hã ñma waihu'u pese di, ñwasu'u hã.

26 Tawamhã Zezusi te duré asa tâma tinhá:

— Wa hã wa tô we datëme wi. Wa hã te aima ñrowasu'u hã Danho'reptui'wa, wa 're mo. — ãne te pi'õi ma siwasu'u, Zezusi hã.

27 Tawamhã pi'õi ma siwasu'u ré, wa tô ñtëme aihutu ni. Pi'õi ma nherë, siwasu'u wa, wa ãma watob'uzu za'ra ni, wanhimirosa'rata na si. Tane

nherē, pi'ō hā wa te wasiwi sadanharī ō di, āne: “E marī zō te ī'rata asa.” Duré Zezusi hā āne wa te wasiwi sadanharī ō di: “E niha te pi'ōi ma nherē, asiwasu'u. E marī da, te pi'ōi ma nherē, īrowasu'u.” Āne, wa te wasiwi sadanharī za'ra ō di.

²⁸⁻²⁹ Taha pari, te pi'ō hā oto mo, 'ri tēme. Sisa'u ma piza hā tirē. Wisi wamhā, ma tō dazō hā awa'awi, āne:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba, aibâ hā sabu za'ra wa'aba da. Uburé te 're ī'ab'manharī mono zé hā ma tō īma waihu'u. Āté ō hā 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Taha wa, te we oto awa'awi ītēme ai'aba're ni, da'ahâ na.

³¹ Wa norī hā pi'ō morī za'u si, wa īsa hā tāma 'ru za'ra ni, sa da. ³² Tawamhā Zezusi te wama nhari za'ra, āne:

— īsa hā te īma tihāiba, aima īwaihu'u'ō za'ra wa'wa hā.

³³ Āne hā te te wama waihu'u za'ra wa, wa tō wasima nhari za'ra ni:

— Āté īsa hā ma we tāma 'mai'āwisi ni, nima hawi.

³⁴ Tawamhā te Zezusi hā asa wama nhari za'ra, āne:

— 'Re dasaihuri mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. Tane, wa hā. We īzatōrī'wa te te ī'āma īrotizé hā te īsina uwaimrami wamhā, īma rowē di za. īnhimiromhuri hā te tāma uprosi wamhā, īma rowē di za duré. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra. ³⁵ Te duré wama rowasu'u:

— Daburu hā ma tō ī'madâ'â za'ra wa'wa. 'Madâ'â za'ra wa'aba wa, ma tō āne īrowasu'u za'ra wa'wa: “Zahadu romhâ di, danho hā da te 're ī'rāihâri za'ra mono zéb u hā. Maparane si'uiwa na a'amo hā āma 're si'utōrī mono parip si, te za

amnho hā da te 're 'rāihâri za'ra. Tawapsi dama romhuri ahâ di za oto." Āne te a norī wa'wa hā ūrowasu'u za'ra wa'wa. Āne, wa za wa hā aimā rowasu'u za'ra wa'wa oto, waihu'u za'ra wa'aba da. Buru hā 'madâ'â za'ra wa'aba. Ōhōta te we oto ai'aba'rē ni. Romhuture di oto, da te ūzaze za'ra zéb u hā. Aimā romhuri ahâ za'ra wa'aba di za, da te 're ūzaze za'ra mono zém na da hā. — Āne te wama siwasu'u, Zezusi hā. ³⁶ Te duré wama rowasu'u za'ra, āne:

— Danho hā dama 're 'rāi'rē za'ra mono wapsi, te za da te 're 'rāihâri za'ra, buru tede'wai ma. Da te tāma 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're da'apawa'âbâ, buru tede'wa hā. Romhuri te te 're uprosi za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za oto, rob'rāihâri'wa norī ma hā. Robzuri'wa norī ma zama 're rowē za'ra mono di za. Tane wa hā buru tede'wa ne, wa za te tāma 're wa'âbâ za'ra, ūzadawa wasu'u'wa norī ma. Ta norī ma zama tāma 're rowē za'ra mono di za. E marī wa. Te te dama 're ūzadawa wasu'u za'ra mono ré, da te 're ūzaze za'ra mono wa. Duré dadâ'â āna hâiwa āma 're dasi'ubumroi u'âsi mono wa za, taha wa, tāma 're rowē za'ra mono di za. ³⁷⁻³⁸ Daburu na da te 're robzuri za'ra mono wamhā, te za duré da te 're 'rāihâri za'ra. Tawamhā ni'wa hā te te rob're nherē, te te 'rāihâri õ wamhā, te za wasu'u ni, āne: "Õ hā ma rob're 'rata. Tane nherē, te te 'rāihâri õ di, si'uihâ na. ūpana sô ūromhuri'wa si ma ūsimiromhuri hā uprosi." Āne te za wasu'u ni. Tane ma tō aibâ norī hā aiwana te te dama 're ūwasu'u 'rata za'ra. Taha wa, te za oto da te 're ūzaze za'ra, a norī wa'aba zama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono nherē, datēme te 're asatōrī za'ra

wa'aba mono wamhā. — Āne Zezusi ma tō wama rowasu'u za'ra, īsiré 're wanomro mono wa.

39-40 Tawamhā ahâ na ma tō ītēme aihutu samaritanu norī hā, 'ri nho'ōmo hawi. Pi'ō nhimirowasu'u hā da te saze sirōmo za'ra wa, ma tō we ītēme aihutu ni. Āne 'ri tēme wisi wi, ma tō aré pi'ō hā dama rowasu'u: “Ō hā aibâ hā uburé te 're ī'ab'manharī mono zé hā ma tō īma waihu'u.” Āne ma tō aré dama rowasu'u.

Tawamhā ītēme dasihutu wamhā, te āma ropti za'ra ni, a'â da'rata sāmra da. Taha wa, te syry na da'rata nhamra, 'ri nho'ōmo āma. Tame sāmra ré, te bādā hā maparane āma ne.

41 Taha wa, da'ahâ na ma tō dasina umnhasi za'ra ni, dasi'uihâ na īmreme hā da te wapari za'ra wa. Danho'reptui'wa na ma tō saze za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na hā. **42** Tawamhā te āne pi'ōi ma nharī za'ra, pi'ō nhimirowasu'u wapari'wa norī hā:

— Asimirowasu'u hā wa te wapari za'ra wa, wa tō saze za'ra ni. Āhāna wasi'uihâ na wa tō īmreme hā wapari za'ra ni. Taha wa, wa oto waihu'u za'ra ni, õ hā Danho'reptui'wa te 're mo. — Āne te samaritanu norī hā tāma nharī za'ra, pi'ōi ma.

Zezusi hā, dama īpire zadawa zapari'wai 'ra te te īpesezé wasu'u

43 Tame sāmra pari, te oto apâ mo Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, Zezusi hā. Wa norī hā wa īsiré ai'aba'reé ni. **44-45** Zezusi hā ma tō āne nasi wama rowasu'u za'ra aré: “'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā īrob āma 're īdasi'ubumroi mono norī si, īsimiroti na wazép sina sô 're datob'uzu za'ra mono õ di.” Āne Zezusi hā

ma tō wama sina wasu'u za'ra aré. Taha wa, te apâ mo, Darireza u. Apâ wasihutu wamhā, ma tō dasima wē za'ra ni, da'rata 're sāmra mono da. E marī wa. Ta norī hā ma tō aihutu Zeruzarē u, Pascowa na datoí wa, dame si'rā'ōtō da. Tame ma tō āma 'madâ'â za'ra, Zezusi hā tiwaihu'u pese na te te ūdapawaptobzém na. Taha wa, ma tō sô tatob'uzu za'ra ni, Darireza āma 're ūdasi'ubumroi mono norī hā.

⁴⁶ Tawamhā Zezusi hā ma tō apâ wi, Cana na 'ri wa'ōtō nhisi u. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Tame ma tō Zezusi hā â na uwa 'ru 'rāi wa'u ūsé 'manha aré, te te 're ūromhōsi mono na. Cana āma sāmra ré, ma tō aibâ hā ūtēme wi, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi hawi. Ta hā apito zadawa zapari'wa. ⁴⁷ Zezusihī wasu'u hā te te wapari sirōmo wa, ma ūtēme wi, ūra hā hâzé wa. Āne te dasima wasu'u za'ra ni: "Zudeza hawi ma tō Zezusi hā wi, Darireza u." Tawamhā ūtēme wisi wamhā, āne te ti'ra hā tāma wasu'u, wawa sina: "Ūra hā hâzé ahâ wa, wa we asô mo, ūma pese da. Te za oto ūwi dârâ."

⁴⁸ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— E niha te za marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā te dama 're ūab'manharī mono zéb zarina si 're ūzaze za'ra wa'aba mo.

⁴⁹ Taha wa, te asa tāma tinhā, aibâ hā:

— ūra hā ūwi dâ'â ūré, ūsiré āma aimorī, ūtēme.

⁵⁰ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Te za oto apâ aimo, ūtēme. Ai'ra hā aiwi dâ'â ū di za. Rowē na te za aima 're mo. — Āne te tāma tinhā, Zezusi hā.

Tawamhā ma aibâ hā ti'ra na mreme zaze. Taha wa, te apâ mo, ti'ra u. Tane nherē, bâtâ na ti'ra u wisi sirōmo ū di. Misi ma a'â nhono. Awēpsi te za

wi, ti'ra u hā. ⁵¹ Tawamhā tāma īromhuri'wa norī hā 'ri tēme wisi õ ré, ma tō sina uzusi za'ra. Ma tō tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ai'ra hā hâzé õ di. Rowē na te oto nhamra.

⁵² Taha wa, ma tō īmama hā asa āma sadanharī za'ra, āne:

— E mame bâtâ na ma tō séptârâ.

Tawamhā te āne asa tāma rowasu'u za'ra:

— Bâdâ sipra wi ma tō tiwahâ.

⁵³ Tawamhā īmama te tāma rowasu'u za'ra oto:

— Tane tō. Ahâmhâ bâdâ sipra wi, ma tō Zezusi hā āne īma tinhā: “Ai'ra hā aiwi dâ'â õ di za. Rowē na te za aima 're mo.” — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Zezusih i mreme na. Taha wa, ma tō Zezusi hā sazei pese, aibâ hā. īmro zama ma tō saze. Aihīni ma tō saze za'ra Zezusi hā, ti'ra norī me. Tāma īromhuri'wa norī zama ma duré saze za'ra.

⁵⁴ Āne Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma ma tō tiwaihu'u pese na marī ī'manharī waihu'u'ō hā dama 'manha Zezusi hā, Zudeza hawi wisi wi. Āne dapawaptom na ma tō āma sahu, 'Re īhâimana u'âsi mono we te te īsatōrī na, da te waihu'u za'ra da.

5

Zezusi hā aibâ īhi're te te īpesezé wasu'u

¹ Tawamhā daro mono bâ ma tō Zeruzarē āma tasi'rā'ōtō ni, 'Re īhâimana u'âsi mono āma dawata za'ra da. Taha wa, ma tō Zeruzarē u dame mo Zezusi hā, dame āma wata da. Wa norī hā wa īsiré ai'aba're ni duré, īsiré 're wanomro mono wa.
²⁻⁵ Tawamhā Zeruzarē āma te aibâ hā 're sâmra, īhâzé ré hā. 38 na ma tō oto āma tiwahu, tihâzé te te 're sépata mono ré hā. Ta hā te dame nomro, īhâzé ré norī me, ītob'a norī me, duré ī'râtēire norī

me, duré ūhi'rē norī me zama. Pu'u 'rata te ta norī hā 're simi'wara, pu'u wawē 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra āma, pu hā. Tame 'ridawa hā pone'ērebā 'mazasizé hā. Wamremezém na Betezata na 'ridawa nhisi hā. Pu'u 'rata te uridi hā 're simasa, 5 na ūhāiba hā. Tame te da'ahā na 're danhimi'wara uriti wa, ūhāzé ré hā. Hāiwa āma Danhib'apito uptabi ma romhuri'wa zō, te dasina 're danhimpari za'ra. Ta hā te we 're ne hāiwa hawi, â hā te te 're upi mono wa, 're âsisasisi mono da. Tawamhā ni'wa hā â sisasisi ré, te te ūsi'rai 'rada hā te za séptârâ.

⁶ Tawamhā Zezusi hā ma tō oto datēme wi, ūhāzé ré norī u. Wisi wi, ma aibā hā tisā. Hāzé ré āma ūwahub ahā na ma tō waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, te aibā ma tinhā:

— E aséptâ'â da hā te asima ūwē.

⁷ Tawamhā aibā ma asa sada'â:

— Apito, ni'wa hā hāimana õ di, 're âsisasisi mono ré, ū'āma ūsi'rai'wa da hā pu'u u. Âi ba atāma hāire nasi ūsi'rei mono ré, te nasi ūwana si'ra za'ra ni, âi ba. — Âne te aibā hā Zezusihī ma siwasu'u.

⁸ Taha wa, ma tō Zezusi hā tāma tinhā, âne:

— Ma'āpē, aiwahutu. Asa'warizé hā âri, aimorī da oto.

⁹ Taha wa, ma awa'awi tipese, aibā hā. Pese wamhā, tiza'warizé hā ma tō ti'â. Tawamhā para na te oto 're mo. Âne na hā sabadu na ma tō tiromhāiba, romhuri zahârizém na. ¹⁰ Taha wa, ma tō zudezu norī nhib'apito norī hā tāma nharī za'ra, âne:

— 'Re ūhāimana u'âsi mono ma tō dama roti, da te 're romhuri za'ra mono tō da, sabadu na hā. A hā ūsimiroti 'madâ'â ãna te asa'warizé hā 're ū'â, romhuri zahârizém na hā.

¹¹ Taha wa, te aibā hā asa tāma nharī za'ra:

— Aibâ hā ũpesē'wa hā ma tō ūza'warizé hā ūma ti'ru. ūpara na oto 're ūmorī da, te duré ūma tinhā.

¹² Tawamhā te sadanharī za'ra:

— E 'wa hā ma tō asa'warizé hā aimā ti'ru. E 'wa hā ma tō duré aimā tinhā, aipara na 're aimorī da hā oto.

¹³ Taha wa, ma tō duré aibâ hā asa tāma nharī za'ra:

— Me. Te waihu'u õ di, wa hā. — Āne te tāma nharī za'ra. Zezusi hā te te pese pari, āma sapa'a õ di. Da'ahâ wa, te awa'awi ūsiti mo. Āne wa, Zezusihī nhisi hā te te waihu'u õ di, aibâ hā.

¹⁴ Tawamhā 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tō aibâ hā sōpētē Zezusi hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb āma. Te te sōpētē wamhā, āne te aibâ ma tinhā, Zezusi hā:

— Ma tō oto aséptâ, āhāna hā. Taha wa, ai-wasédé hā 're 'manharī mono õ di za oto, 're 'manharī u'āsi mono wa, marī ūwasétē uptabi hā aimā romhāimana õ'umnhasite. — Āne te tāma tinhā.

¹⁵ Tawamhā aibâ te mo, dama ūpire norī u. Āne te tāma siwasu'u za'ra:

— ūpesē'wa hā, wa tō waihu'u. Zezusi hā ma tō ūpesē.

¹⁶ Taha wa, dama ūpire norī hā te oto sada tihāimana za'ra, romhuri zahârizém na te te pese wa, sabadu na.

¹⁷ Tawamhā Zezusi hā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— ūmama hā te za te te 're da'apawaptob u'āsi. ūzama wa za duré te 're da'apawapto. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

¹⁸ Taha wa, te āma sima roti za'ra, te te siwi wîrī da, romhuri zahârizé hā ūsimiroti za'ra zarina, te

te 'madâ'â õ wa, duré 'Re īhâimana u'âsi mono hã Timama na te te wasu'u wa, aiwa īwaihu'u pese zahuré na hã.

Zezusi hã, Timama zadawa para dama pire na 're īhâimana mono zé wasu'u

19 Tawamhã Zezusi hã te duré tâma nharî za'ra:

— Tô sena, wa aimâ waihu'u za'ra wa'wa. Wa hã īsi'uihâ na dama ī'manharî waihu'u'õ na te 're da'apawapto waihu'u mono õ di. īmama zadawa para, wa tô te 're da'apawapto. īmama hã ti-waihu'u pese na te te 're īda'apawapto mono ne, wa tô te 're da'apawapto. **20** Wa hã ī'ra wa, te te 're īzawi pese. Ta hã ma tô īpisutu, dama ī'manharî waihu'u'õ na te te 're īda'apawapto mono ne, te duré 're da'apawapto mono da. Wa hã te 're da'ape se mono wa, ma tô ī'ama 're datob'uzu za'ra. Zahadu wapsi, īmama te za duré īma tinhâ, tiwaihu'u pese na te te 're da'apawapto mono zarina, te 're da'apawapto mono da. Tawamhã te za duré ī'ama 're datob'uzu za'ra, īwaihu'u pese uptabi wa.

21 'Re dadâ'â za'ra mono wa, te īmama hã ab're hawi te te 're da'ahâiwa'utu, apâ 're danomro u'âsi mono da. īzama te īsima 're ī'awẽ mono norî ma, wa za duré te 're anharî, apâ 're hâiwa'utu za'ra mono wa, 're nomro u'âsi mono da, wa hã ī'ra wa. Tawapsi te za da te 're īwaihu'u za'ra, īwaihu'u pese uptabi na. **22-23** īmama hã 'râwi sipisutu õ di, ti'ai āma dahâimanazéb zarina te te dama 're arowairébé mono da. Taha da, ma tô ti'ra wa, īpisutu. E marî da. Āma 're īdawata za'ra mono ne, īsine īwaihu'u pese wa, ī'āma zama 're dawata za'ra mono da. ī'āma 're dawata za'ra mono õ

wamhā, we ūzatōrī'wai āma zama duré 're dawata za'ra mono õ di za, ūmama āma.

24-25 — ūmreme hā da te 're wapari za'ra mono wamhā, duré we ūzatōrī'wa hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhā, te za tipē'ē na sina uwaimrami sirōmo za'ra, rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te te sina 're waihu'u za'ra mono õ di za. Te za tipē'ē na āma saprī sirōmo za'ra, dapē'ē 're, dadâ'ā u'āsi 're ūdahāimana za'ra mono zém hawi, dapē'ē 're rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zéb u hā. **26** ūmama hā dapē'ē 're, dadâ'ā āna rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa dama. ūra wa, ma tō duré ūpisutu, ūzama 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé nhomri'wa na dama 're ūhāimana mono da. **27** Ta hā ma tō duré ūma tinhā, ti'ai āma dahāimanazéb zarina, te dama 're arowairébé mono da, ūsadawa para wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo hā 're ūhāimana mono wa.

28-29 — ūmreme na atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za. Niwapsi te za 're ūdadâ'ā za'ra mono hā tahāiwa'utu za'ra ni. ūhārā hā da te wapari za'ra wa, te za ab're hawi tawairébé ni. Tawamhā 're ūnomro wē mono norī hā te za apâ hāiwa'utu za'ra, rowē u'āsi 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, 'Re ūhāimana u'āsi mono 'rata. 'Re ūnomro waséte mono norī zama, te za duré apâ hāiwa'utu za'ra, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimihāzé hā te te sina 're waihu'u za'ra mono da.

Zežusi hā, Timama zadawa para datēme 're ūmorizém na dama ūsiwasu'uzé

30 — ūnhimipisutu zarina si, marī na te dama 're arowairébé mono õ di za. ūmama nhimipisutu

zarina si, wa za ti'ai ãma 're ūnahaimana za'ra mono zéb zarina, te dama 're arowairébé. Ūnhimipisutu zarina, marī na te dama 're arowairébé mono da, te ūsimā 're da'awē mono õ di, wa hā. We ūzatōrī'wa nhimipisutu zarina si, te dama 're arowairébé mono da, wa ūsimā te 're da'awē u'âsi. Taha wa, te dama 're arowairébé mono wamhā, te dama ãma upa za'ra õ di za. Duré ropipa hā 're ūnomro wasétē mono norī ma, te 're apisutu mono wamhā, te tāma ãma upa za'ra õ di za.

31 — Ūsiwaprosi uptabi, aimā ūsiwasu'u za'ra wa'aba õ di. Ni'wa te te ūzadawa waptob õ wamhā, ãté te za ūzadawa nhipesē na ūma 're ūnharī za'ra wa'aba mo. Taha wa, ūsiwaprosi uptabi, aimā ūsiwasu'u za'ra wa'aba õ di. **32** Ūhāiba amo hā ma tō ūzadawa wapto. Tō sena ma tō aimā ūwasu'u za'ra wa'wa. Āne na wa tō waihu'u.

33-37 — Â ro'ore hā te te dama rob'uiwē wamhā, dama rowē di. Tane Zuwā Batita hā ma tō simi'ē na te te dama 're sadawa wasu'u, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. Tawamhā te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, dama rowē di. A norī wa'wa hā ma tō ūtēme ūda'mazatōrī za'ra wa'wa, te te siwi sadanhāri za'ra da, ūsimirowasu'u na. Tō sena ūsimirowasu'u hā. E marī da, wa ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, Zuwā Batita te te ūlāma ūrowasu'uzém na hā. 'Re ūzaze za'ra wa'aba mono da, te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono da, wa ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, ūsimirowasu'u na hā ūsina. Zuwā Batita hā ma tō mreme pire na te te dama 're ūwasu'u wē. Mreme pire nherē, ti'ai ãma ūpoto si, õ hā. Ti'ai ãma 're ūpoto za'ra mono zō si, 're ūnhimipari mono õ di, te te dama 're ūwasu'u wē za'ra mono wa, da te 're ūzaze

za'ra mono da. E marī wa. Ìmama hā te te dama 're ïwasu'u wē mono wa, 'Re ïhāimana u'âsi mono hā. Ta hā ma tō ïpisutu, te te 're ïfromhōsi mono zarina, te 're da'apawapto mono da, we te te ïzatōrī na da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono da. A norī wa'wa hā niwa atōmo na 'madâ'â za'ra wa'aba õ di, Ìmama hā. Duré niwa aipo're na ìmreme hā wapari za'ra wa'aba õ di. ³⁸ Duré ìmreme hā aipē'ẽ 're, 're hāimana za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, te te we atēme ïzatōrī za'ra wa'aba nherē, asina 're ï'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di. ³⁹⁻⁴⁰ A norī wa'wa hā te ãne asima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo: "Wa norī hā wa wa te 're sôré u'âsi za'ra, 'Re ïhāimana u'âsi mono mreme ui'éré hā. Taha wa, wa za ãma wasina uwaimrami za'ra ni, 're ïdanomro u'âsi mono zé hā." Æne te asima 're ïrowasu'u za'ra wa'aba mo. Ta hā te ïwasu'u, 'Re ïhāimana u'âsi mono mreme ui'éré hā. 'Re sôré u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, asima 're ïwē za'ra wa'aba mono õ di, 're ïzaze za'ra wa'aba mono da. 'Re ïzaze za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, wa aré aima pisutu za'ra wa'wa, 're ïdanomro u'âsi mono zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba da.

⁴¹ — Wa hā ï'âma 're aiwata za'ra wa'aba mono zô, ïsina 're ïnhimnhasi mono õ di. ⁴² E marī wa. Te ïsina aiwaihu'u za'ra wa'aba wa, asimirosa'rata na. 'Re ïhāimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono õ di. ⁴³ Ìzama asawi 're ïzawi pese za'ra wa'aba mono õ di. Ìmama zadawa para we atēme ïmorī za'ra wa'aba nherē, ãma 're ïzaze za'ra wa'aba mono õ di. Æté te za ni'wam norī nhimirowasu'u si 're ïsazei pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhāimana u'âsi mono te te we datēme 're satōrī za'ra mono õ nherē, ta norī hā. ⁴⁴ A norī wa'wa hā 'Re ïhāimana u'âsi mono te te 're aiwēsāmri za'ra

wa'aba mono da, asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono õ di. Ma tō asima 're ūdawē uptabi za'ra wa'aba mo, ti'ai āma 're ūdanomro mono si te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono da. E niha te za tawamhā, asina 're ūumnhasi za'ra wa'aba mo. Wa hā ūra nherē, ātē asina 're ūumnhasi za'ra wa'aba mono õ di za. ⁴⁵ E ūmama ma, wa za aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ūzaze za'ra wa'aba mono õ na. Mare di. Mozési hā te za tāma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ūzaze za'ra wa'aba mono õ na, aima ūumnhasi za'ra wa'wa hā. ⁴⁶ Duréihā Mozési hā ma tō ūwana ūāma rob'ui'érē siro dama. Tane nherē, ūsimi'ui'érē hā sena na 're saze za'ra wa'aba mono õ di. 'Re saze za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, te aré 're ūzaze za'ra wa'aba mo. ⁴⁷ ūāma rob'ui'érē hā sena na 're saze za'ra wa'aba mono õ wamhā, e niha te za tawamhā ūmreme na 're ūzaze za'ra wa'aba mo. Āté ūmreme na 're ūzaze za'ra wa'aba mono õ di za. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra, dama ūpire norī ma.

6

Zezusi hā da'ahā uptabi nherē, te te ūda'asaihurizé wasu'u

Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō uba're na saprī, ūsō'ōmo na. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, ūsō'u hā. Tiberizadi na ūsō'ōmo nhisi hāiba amo hā. Wa norī hā wa ūsiré saprī za'ra ni, ūsiré 're wanomro mono wa. ² Da'ahā na te duré ūsarina ai'aba'rē ni. E marī wa. Tiwaihu'u pese na, marī dama ūmanharī waihu'u'ō hā te te dama ab'manharī wē mono wa, danho'a. ³ Tawamhā sa'a nhisi u, wa hāimo ai'aba'rē ni, Zezusihī siré.

Sa'a nhisi ãma, wa oto ūsiré asimro ni. ⁴ Romhuture di oto, zudezu norí te, dato hā da te 're ū'manharí za'ra mono zéb u hā, Pascowa na dato nhisi hā.

⁵ Tawamhā ūtēme dasi'aba'reí wamhā, ma tō da'ab'madâ, Zezusi hā. Da'ahâ uptabi na te ūtēme ai'aba'reí ni. Te te da'ab'madâ'â wamhā, Piripihi ma, te tinhā, ãne:

— E mame dasa hā te 're simi'wara, wa te dama ūuipra za'ra da hā, aihīni ãma dasaihuri da hā.

⁶ Taré ma sadawa pibu Piripi hā, 'râwi te te sina roti sirõmo nherẽ, te te ūda'apawaptobzéb da hā.

⁷ Taha wa, te Piripi hā asa tāma tinhā:

— Da'ahâ uptabi wamhā, wa aré dasa na rob'uiprazé hā ahâ uptabi nherẽ, uprosi za'ra ni, 200 na ūhâiba nherẽ. Tane nherẽ, te aré da'ãma ai'utõ, ū'u'êtë wapu hā. Syry na dasa hā da te huri da nherẽ, aihīni dasa hā da te huri õ di aré. — Ñane Piripi te tāma tinhā.

⁸⁻⁹ Taha wa, wa ūsiré 're ūwanomro mono hā misi Zezusihi ma 'manharí ni. Ædéré hā Sima Pedruhu no hā te tāma tinhā, ãne:

— 'Watébrémi te, ū'u'êtë wapu hā te tihâiba, arozum ne u'ëne hā. 5 na ūhâiba hā. Duré pe'a hā maparanere. Tawamhā ãne aihīni dasaihuri õ di za. — Ñane te Ædéré hā Zezusihi ma wasu'u.

¹⁰ Tawamhā ma tō Zezusi hā asa wama nharí za'ra:

— Te za dama ūnharí za'ra wa'wa, ti'ai wa, dasi'ubumro da. — Ñane te wama nharí za'ra. Tame du hā sa'êtë di. Taha wa, ma tō ti'ai wa asimro ni. Da'ahâ uptabi di. Aibâ si, wa te wasiwi sa'rata wamhā, 5 miu na ūhâiba hā. ¹¹ Tawamhā Zezusi ma tō waibu, ū'u'êtë wapu hā. 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tō wama

sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. Pe'a zama ma duré wama sōmri za'ra, wa te dama sōmri za'ra mono da. Tawamhā ū'u'ētē wapu hā umrore nherē, da'āma si'utōrī ō di. Pe'a zama maparane nherē, da'āma si'utōrī ō di. Taha wa, ma tō aihiñi dasa hā huri ni. Ma tō da te 'mahāpārī, da'āma si'utōrī āna. ¹² Da te 'mahāpārī mono wamhā, Zezusi hā te wama 'ru za'ra, apā wa te ubumroi mono da, danho'rada hā taré simi'wara tō mono da.

¹³ Taha wa, wa tō apā wa te ubumro za'ra. Si'ōtō wa, wa tō wa te sé. Si'ōno hā ahā di, danho'rata ré hā, wa te ū'ubumro za'ra hā ū'u'ētē wapu wē'ēi ré hā. 12 na si'ōno hā.

¹⁴ ū'u'ētē wapu hā umrore nherē, da'āma si'utōrī ō wa, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese wa, Zezusi hā. Tawamhā te āne dasima rowasu'u za'ra ni, dasaihuri wē te:

— Tō sena ō hā 'Re īhāimanā u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, we datēme īmorī zō 're īdanhimipari za'ra mono. Oto wa te wasiwi saprōni aba, āma wanhib'apito za'ra da. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁵ Tawamhā Zezusi hā danhimiroti hā ma tō sina waihu'u. Taha wa, te siwaprosi sa'a nhisi u mo apā, danhiti.

*Zezi hā â nhisi baba ūmorizé wasu'u
Mateusi 14.22-33; Marcusi 6.45-52*

¹⁶⁻¹⁷ Tawamhā mara simei wamhā, wa tō si'ra za'ra ni âi ba, uba're na wa te saprī za'ra da, zara u, Capana'u na 'ri nho'ōmo nhisi u. Robra di oto. Zahadu watēme wisi za'ra ō di, Zezusi hā. ¹⁸ Tawamhā ma rowa'u hā wawi tiwatobro za'ra, rowa'u'u za'ēne hā. Taha wa, âsisasi hā sa'ētē di.

19 Wa norī si, wa tō wasiré sari za'ra ni uba're hā, Zezusihi siré 're īwanomro mono norī si. Sa'a hawi wasi'aba'rēi wamhā, â wa'wa u ma tō uba're hā waré tihāimana za'ra. 5 na ti'ai pibuzém na, wa tō oto wasina wapahā za'ra ni, niha wamhā, âté 6 na ti'ai pibuzém na. Tawamhā Zezusi hā wa tō wasiwi sāmri ni. Ânhisi baba te wei watēme timorī za'ra, uba're u. Romhuture di oto. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa tāma wapē'ēwara za'ra ni.

20 Taha wa, Zezusi te wama si'mahârâ za'ra, ãne:
— Wa hā wa we atēme īmorī 'wa. īma aipahi za'ra wa'aba tō.

21 Tawamhā ãne wama si'mahârâ za'ra wa, tāma wapahi za'ra ãna, wa tō sô wahârâ za'ra ni, uba're u watēme sébré za'ra da, wama rowē za'ra wa. Watēme sébré za'ra wi, ma tō uba're hā â zada'rē u sina ropto, wa te wasima ãma īrotizéb u.

Zezusihi zō īdanhoprézé wasu'u

22 Tawamhā da'ahâ na te waza'u asimro ni, īsō'u zaihâ na bâtâ pusizém niwī. Taha wa, awēmhā te ãne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Ahâmhâ hā uba're hā misire te nomro, âmhā. Zezusihi siré 're īnomro mono norī si ma tō asisi uba're wa, te te siré sari za'ra da. Zezusi hā īsiré sébré za'ra õ di. E momo te bétē mo. — Æne te tasisadanharī za'ra ni. **23** Tawamhā ni'wam norī hā ma tō uba're na datēme saprī za'ra wawa'rāmi, zara u. Tiberizadi hawi ma tō datēme saprī za'ra, 'ri nho'ōmo hawi. Wanhib'apito hā 'Re īhāimana u'âsi mono ãma īwatazéb u, ma tō ãma roptob za'ra, dasa hā da te īhurizéb u. **24** Tawamhā Zezusi hā sāmra õ wa, duré wa norī zama wasi'ubumroi õ wa, ma tō uba're wa, asisi ni, tisa te te īhuri norī hā zara u te te ãma saprī za'ra da apâ. Tawamhā

Zezusihi zô danhopré da, ma tô uba're na sapři za'ra ni, Capana'u u.

Zezusi hā dasai uptabi na dama ūsiwasu'uzé

²⁵ Tawamhā Zezusi hā ma tô sāmri za'ra ni, Capana'u āma ūsō'u zara niwī. Da te dasiwi sāmri wamhā, āne te sadanharī za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niwa ma tô we aiwi, āwa.

²⁶ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— E marī da, te we ūzō asōpré wa'aba mo. E marī dama ū'manharī waihu'u'ō hā ūwaihu'u pese na te aimā 'manharī za'ra wa'aba wa, ma tô ūwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'āsi mono we te te ūzatōrī na. E taha wa, te we ūzō asōpré wa'aba mo. Mare di. Taré ū'u'ēne hā 'mahāpārī za'ra wa'aba mono wē te, te we ūzō asōpré wa'aba mo. ²⁷ Dasa hā dawi wasétē su'u di. Taha wa, asa zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ū di za. Dasa ne zô si, te za 're ūrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, wē na 're ūhāimana u'āsi mono ne zô si. Ta hā rowē u'āsi dadā'lā āna 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé, te wasu'u. Wa hā ti'ai āma dasiré ūpoto wa, ma tô ūmama hā ūpisutu, ūsadawa para te dama 're anhomri mono da, rowē u'āsi 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé hā.

²⁸ Tawamhā ma tô asa tāma nharī za'ra ni, āne:

— E marī na ma tô 'Re ūhāimana u'āsi mono hā te te sima 're da'awē, te te sima 're ūwē mono zéb uwaibaba, wa te tāma āma 're uwaimrami za'ra mono da. Ma'āpē wama waihu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da.

²⁹ Tawamhā te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— 'Re ūhāimana u'āsi mono, ma tô we ūzatō, da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono da. Tawamhā

asina 're ū'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za tāma āma 're ū'uwaimrami za'ra wa'aba mo, te te sima 're ū'wē mono zéb uwaibaba, 're ū'zaze za'ra wa'aba mono wa.

³⁰⁻³¹ Taha wa, te asa tāma nhari za'ra ni, āne:

— Wahi'rata norī hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tō te te 're huri mana na dasa nhisi hā. Āne ma tō daza'u āma rob'ui'éré ū'baihā na, 'Re ū'haimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wā hā: "Ma tō te te dama 're anhomri, hā'iwa hawi dasazé hā." A hā bétē. E marī te za wanho'a duré wama ū'manha, dama ū'manharī waihu'u'ō hā, wa te āma aiwaihu'u pese za'ra wa, wa te asaze za'ra da.

³² Taha wa, te Zezusi hā tāma nhari za'ra, āne:

— Mozési hā hā'iwa hawi te te dama 're anhomri mono ū' di, dasazé hā. ū'Imama si hā'iwa hawi dasa nhomri'wa te 're hā'imana, ate wa'aba da, dasai uptabi hā. ³³ Dasa hā 'Re ū'haimana u'āsi mono nhibzari hā hā'iwa hawi we ū'morī te wasu'u, dadā'ā āna 're ū'ida'haimana u'āsi za'ra mono zé hā te te dama 're anhomri mono da. — Āne te Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

³⁴ Tawamhā te asa tāma nhari za'ra ni, āne:

— Wama 're anhomri u'āsi mono, wasai uptabi hā.

³⁵ Taha wa, te Zezusi hā oto tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā dasai uptabi na, wa ū'siwasu'u. Mra wa, dasa hā da te 're 'mahāpārī za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. 'Rubu wa, â hā da te 're âhuri mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. Tane duré, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ū'umnhasi za'ētē za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za. ³⁶ A norī wa'wa hā ma tō ū'madā'ā za'ra wa'wa. Tane nherē, asina

're ū'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di. Āne wa tō aima wasu'u za'ra wa'wa aré. ³⁷ Īmama ma tō da'apisutu, īnhib'a'uwe si 're danomro mono da. Ta norī si te za te te 're ūzaze za'ra, te te ūpisutu za'ra norī hā. Te te 're ūzaze za'ra mono nherē, e wa za ūsiwi te 're awē'õ. Mare di. Te ūsiwi 're awē'õ mono õ di za. ³⁸ Wa hā hāiwa hawi wa wei mo. E marī da. E rāwi īnhimiroti si te ūsima 're 'madâ'ā mono da. Mare di. 'Rāwi īnhimiroti si te ūsima 're 'madâ'ā mono da, we īmorī õ di. We ūzatōrī'wa nhimiroti si te 're 'madâ'ā mono da, wa wei mo. ³⁹ E marī, ma tō te te sima 're wē, īmama hā. ūzazei'wa norī te 're ab'madâ'ā pese u'āsi mono wa, ūte u'āsi 're nomro mono da, ma tō te te sima 're wē, ūte da, te te ūma 're apisutu sirōmo mono wa. Ma tō duré te te sima 're ūwē, ūzazei'wa norī na hā 're dā'ā za'ra mono wa, bātā na te ahāiwa'utu da, apā 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, ti'a ūsi'utōrīzéb āma. ⁴⁰ īmama ma tō duré te te sima 're da'awē, da te dasina 're ū'umnhasi za'ra mono wa, rowē na 're dahāimana u'āsi za'ra mono da, hāiwa āma. Tawamhā 're dā'ā za'ra mono wa, wa za bātā na hāiwa'utu za'ra, ti'a ūsi'utōrīzéb āma. — Āne te Zezusi hā tāma siwasu'u za'ra.

⁴¹⁻⁴² Dasā hā hāiwa hawi we īmorī na siwasu'u wa, te āne sima rowasu'u za'ra, dama ūpire norī hā:

— Oro hāiwa hawi wei morī za. Õ hā Zezusi, Zuzéhé 'ra. īna zama wama waihu'u pese za'ra di.

— Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Tō'ā. Tane ūma nharī za'ra wa'aba õ di za.

⁴⁴ Dasi'uihā na da te 're ūzazei waihu'u za'ra mono õ di za. īmama si te za te te 're da'apisutu we ūzatōrī'wa hā, da te 're ūzaze za'ra mono da.

Tawapsi te za da te 're Ȑzaze za'ra. Tawamhā 're dadâ'â za'ra mono wa, wa za bâtâ na ab're hawi da'ahâiwa'utu ti'a Ȑsi'utõr̄izéb ãma, apâ 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto. ⁴⁵ Duréihâ ma tô ãne na rob'ui'éré, 'Re Ȑhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâ: "Timreme te za te te dama 're awaihu'u, 'Re Ȑhâimana u'âsi mono hâ." Æne ma tô ãma rob'ui'éré. Tawamhā Ȑmama, timreme te te dama 're awaihu'u mono wamhā, Ȑmreme na zama te za duré da te 're Ȑzazei pese za'ra. ⁴⁶ Ȑmama hâ datõmo na da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di. Ȑwétési wa tô te 're 'madâ'â, Ȑhawi we Ȑmorî wa.

⁴⁷ — Tawamhā Danho'reptui'wa na da te dasina 're Ȑumnhasi za'ra mono wamhā, rowẽ u'âsi te za dadâ'â ãna 're dahâimana u'âsi za'ra hâiwa ãma, 'Re Ȑhâimana u'âsi mono 'rata. Tô sena, wa aimâ rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁴⁸ Wa hâ dasa na, wa Ȑsiwasu'u, rowẽ na 're Ȑdahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa, 're Ȑmorî wa, dama. ⁴⁹ Wahi'rata norî hâ a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô mana na te te 're huri. Tane nherẽ, dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di, ta norî hâ. Ma tô tidâ'â za'ra. ⁵⁰ Hâiwa hawi dasa na 're dasaihuri mono wamhā, rowẽ u'âsi te za dadâ'â ãna Ȑ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. ⁵¹ Wa hâ dasa na wa tô Ȑsiwasu'u, hâiwa hawi we Ȑmorî wa. Ni'wam norî hâ Ȑ'ama 're saihuri u'âsi mono wamhā, te za dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. Taha da, wa za Ȑhâiba hâ dama tisõ, dazada Ȑdâ'â da. — Æne Zezusi te tâma siwasu'u za'ra, dama Ȑpire norî ma.

⁵² Taha wa, te sima rowasu'u za'ra:

— E niha te za õ hā tihāiba hā wama sōmri za'ra, āma 're wasaihuri u'āsi mono da.

⁵³ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā ti'ai āma dasiré ūpodo. Īhāiba na 're asaihuri aba mono õ wamhā, duré ūwapru, 're âhuri aba mono õ wamhā, rowē u'āsi ī'āma 're anomro aba mono õ di za. ⁵⁴ ī'āma 're dasaihuri mono wamhā, duré ūwapru, da te 're âhuri mono wamhā, rowē u'āsi te za ī'āma 're danomro. Tawamhā 're dadâ'â za'ra mono wa, wa za bātā na ab're hawi da'ahāiwa'utu ti'a ūsi'utōrīzéb āma, apâ 're dahāimana u'āsi za'ra mono da. ⁵⁵ īhāiba hā dasai uptabi. Duré ūwapru hā, â uptabi. ⁵⁶ īhāiba na 're dasaihuri mono wamhā, duré ūwapru, da te 're âhuri mono wamhā, te za ūsiré 're dahāimana u'āsi za'ra. Wa hā wa za duré ūsiré 're ūmorī u'āsi za'ra. ⁵⁷ ūmama hā ma tō we ūzatō, 're ūmorī u'â hā. Ta hā 're hāimana u'āsi mono wa, wa za duré wa hā 're īhāimana u'āsi. Taha wa, ī'āma 're dasaihuri mono wamhā, te za ūsine 're dahāimana u'āsi za'ra hāiwa āma, 're dadâ'â za'ra mono āna. ⁵⁸ Wa hā dasa na, wa tō ūsiwasu'u, ūmama, hāiwa hawi te te we dama ūnhomri na. Wāhi'rata norī hā ma tō duréihā hāiwa hawim na tisa hā te te 're huri. Tane nherē, dâ'â āna 're hāimana u'āsi za'ra mono õ di. Ma tō tidâ'â za'ra. ī'āma 're dasaihuri mono wapsi, dadâ'â āna te za 're dahāimana u'āsi za'ra, hāiwa āma.

⁵⁹ Āne Zezusi ma tō tāma siwaihu'u za'ra, zudezu norī te, rowahutuzéb āma, Capana'u āma.

*Zezusi hā tisiré norī te te sina ūsadanharī za'ra zé
wasu'u, za te te ūrēme za'ra zéb zō*

60 Tawamhā Zezusihi nhimirowasu'u hā ma tō dame wapari za'ra, īsazei'wa norī hā. Te te wapari za'ra wamhā, ãne te ahâ na sima rowasu'u za'ra:

— īsimirowasu'u hā wama pire di, wa te ãma īsaze za'ra zéb da hā.

61 Ta norī hā sima si te te rowasu'u za'ra nherē, ma tō īmreme hā sina waihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, te tāma nharī za'ra, ãne:

— E īmreme hā asiwi wē'ō za'ra wa'aba wa, te za īrēme za'ra wa'wa. **62** Wa hā ti'ai ãma dasiré īpodo hā, apâ hâiwa u īmorī ré, īmadâ'â za'ra wa'aba wamhā, e niha te za tawamhā asima īrowasu'u za'ra wa'wa. **63** 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ëzani si te za te dama 're anhomri, dadâ'â ãna 're īdahâimana u'âsi za'ra mono zé hā. Dasi'uihâ na da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Marī na te aimā 're īrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za īpē'ëzani hā te te dama 're anhomri, 're īdahâimana u'âsi za'ra mono zé hā. **64-65** Æne, wa aimā īsiwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherē, ãne aimā īsiwasu'u za'ra wa'aba nherē, aihîni īmreme na īzaze za'ra wa'aba õ di za, ãté. Dasi'uihâ na da te 're īzaze waihu'u za'ra mono õ di za. īmama si te te dama 're anharī mono wapsi, te za īmreme na da te 're īzaze za'ra. Æne wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'wa aré. — Æne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra. E marī wa. Da'ahâ na īsiré 're danomro mono nherē, aihîni te te sazei uptabi za'ra õ wa. Ta norī hā tō senai õ na, ma tō Zezusi hā sina waihu'u za'ra. Duré te te dama īhâiba nhomri da hā ma tō sina waihu'u siro, Zezusi hā.

Taha wa, ma tō aré dama rowasu'u:

— Dasi'uihâ na da te 're īzaze za'ra mono õ di za. īmama si te te dama 're anharī mono wapsi, te za

da te 're izaze za'ra. — Āne ma tō dama rowasu'u aré, da te waihu'u za'ra da.

⁶⁶ Tawamhā da'ahā na oto ūsiré 're danomro mono õ di, ūsazei'wa norī hā. Īmreme te te wapari ze za'ra õ wa, ma tō oto rēme za'ra ni. ⁶⁷ Taha wa, te Zezusi hā wazadanharī za'ra:

— E a norī wa'aba zama te za rēme za'ra wa'wa.
— Āne te wazadanharī za'ra, 12 na wahâiba norī hā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā.

⁶⁸ Tawamhā Sima Pedruhu si te asa tāma tinhā:

— Mare di. Wa te airēme za'ra õ di za. Wa te airēme za'ra wamhā, e 'wa tēme, wa za 're wanomro, rowasu'uウェ hā wa te 're ūwapari za'ra mono da hā. Aimreme si wama pire za'ra di. Aimreme na si da te 're asaze za'ra mono wamhā, rowē u'āsi te za ai'āma 're danomro. Te za dure hâiwa āma 're dadâ'â za'ra mono āna 're dahâimana u'āsi za'ra, 'Re ūhâimana u'āsi mono 'rata. ⁶⁹ 'Re ūhâimana u'āsi mono, ma tō we asatō. Wa norī hā wa tō asaze za'ra ni. A hā 're aimorī wē uptabi di. Āne na wa tō aiwaihu'u za'ra ni. — Āne te Zezusihi ma tinhā.

⁷⁰ Tawamhā Zezusi asa te wama nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā 12 na aihâiba za'ra wa'wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, ūsiré 're anomro aba mono da, dama 're izadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, misire Wa'uburé nhib'a'uウェ te 're mo, asiré wa'aba. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra.

⁷¹ Wa'uburé nhib'a'uウェ hā te te wama wasu'u za'ra wamhā, Zudasi te wasu'u, Sima Icarizothi 'ra hā. Ta hā 12 na Zezusihi siré 're ūwanomro mono norī siré 're morī nherē, te za niwapsi dama hâiba nho, Zezusi hā.

7

Zezusi hā ūsisānawā norī, Zudeza u te te siwi ūsatōrīzé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi hā te datēme 're mo, Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma si. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma oto datēme 're morī ō di. E marī wa. Te te siwi wīrī da, te te sima āma roti za'ra wa, dama ūpire norī hā. Taha wa, te oto ūsiti 're timorī za'ra datēme si, Darireza āma si. ² Romhuture di oto bâdâ hā dasi'rā'ōtōzéb u hā, āma ūdasipo're pu'u za'ra da hā, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūdanhimroi wē mono zém na a'ubuni wi, darop téb u. ³ Tawamhā ūno norī hā te apā siwi satō Zezusi hā, Zudeza u morī da. Āne te tāma nharī za'ra:

— Apā te za oto aimo, Zudeza u asazei'wa norī u, marī ūwē hā dama ab'manharī ré, te te āma ai'madâ'ā za'ra da, asazei'wa norī hā. ⁴ Ni'wam norī hā te te sima 're dawē za'ra mono wamhā, dama marī 'manharī wē na da te 're waihu'u za'ra mono da, pi'uriwi ūwē hā te te dama 're 'manharī za'ra mono ō di za. Sō'awi te za te te dama 're ab'manharī. Taha wa, ma'āpé sō'awi dama 're ab'manharī u'āsi mono za, da te āma 're aiwaihu'u za'ra mono da. — Āne ma tō ūno norī hā tāma waihu'u za'ra, Zezusihī ma.

⁵ Ta norī hā tidub'rada hā zahadu te te saze za'ra ō di, 'Re ūhāimana u'āsi mono, we te te ūsatōrī na Danho'reptui'wa da.

⁶ Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— Zahadu bâdâ hā ūwa waptā'ā ō di, āma ūmorīzéb da hā. Niwam na āma ai'aba'rēi wa'aba wamhā, aimā rowē za'ra wa'aba di za. ⁷ Da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono ō di za. ūwétési

te da te dasiwi 're ūruiwapari. E marī wa. Da te 're ūmanharī wasétē za'ra mono zé hā te dama 're awaihu'u mono wa. ⁸ A norī wa'aba si te za ai'aba'rei wa'wa, dasi'rā'ōtōzéb u hā. Āhāna ūmorī õ di za. Zahadu bādā hā ūwa waptā'ā õ di, āma ūmorizéb da hā. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

⁹ Taha wa, te a'â nhamra Darireza āma, Zezusi hā.

Zezusi hā dasi'rā'ōtōzéb āma ūsāmrazé wasu'u

¹⁰ Tawamhā ūno norī hā datozéb u si'aba'rez za'u si, te oto Zezusi hā mo pi'uriwi. ¹¹ Dasi'rā'ōtō wamhā, te sô rob'madâ'â za'ra, dama ūpire norī hā. Te nasi sô anharī za'ra:

— E mahāta Zezusi hā. — Āne te nasi sô anharī za'ra.

¹² Dasi'rā'ōtōzéb u ūdasito mono norī hā te duré dasima rowasu'u za'ra ni. Misire damreme õ di āma. Ni'wam norī hā te āne dama rowasu'u za'ra:

— Ō hā te 're timorī wē, Zezusi hā.

Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Sadawa nhipeze na te õ hā te te dama 're rowasu'u. — Āne te dama rowasu'u za'ra. Tawamhā ūwasu'u na āma dasisaze za'ra õ di.

¹³ Pi'uriwi te āne dasima wasu'u za'ra ni, Zezusi hā. Sô'awi da te dasima rowasu'u za'ra õ di, dama ūpire norī pipa te.

¹⁴ Tawamhā dasi'rā'ōtō ré, ma tō Zezusi hā wi, 'ri za'etē u, 'Re ūhāimana u'âsi mono āma 're ūidawata za'ra mono zéb u. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu. ¹⁵ Tawamhā dama ūpire norī hā ūmreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma titob'uzu za'ra. Āne te sima rowasu'u za'ra:

— Ō hā watēme 're zasi mono õ di, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti, wa te tāma 're waihu'u za'ra mono da. E niha ma tō waihu'u pese, te te dama 're

ĩrowasu'u mono zéb da hā. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

16 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Ĩsi'uihā na te dama 're rowasu'u mono õ di. 'Re īhāimana u'âsi mono, ma tō we ĩzatō, te dama 're rowasu'u mono da. Taha zadawa para, wa tō te dama 're rowasu'u. **17** E niha te za da te 're ĩwaihu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na si te dama 're ĩrowasu'u mono na hā, niha wamhā, Ĩsi'uihā na ĩnhimiroti na si te dama 're ĩrowasu'u mono õ na hā. 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, te za da te āma 're ĩwaihu'u za'ra. **18** Dasi'uihā na danhimirosa'rata na da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhā, te za sô 're simnhasi za'ra, mreme wē wa, āma 're dawata za'ra mono zō. Datēme dazatōrī'wai āma si 're dawata za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono wamhā, tō sena na si danhimirowasu'u hā. Dazadawa nhipesē õ di. **19** Duréihā Mozési hā ma tō aimā sōmri za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti hā, aihi'rata norī wa'aba ma hā. Tane nherē, ĩsimiroti hā 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono õ di. E marī wa, te bétē asima ĩwē za'ra wa'wa, asiwi ĩwīrī aba da. — Āne te Zezusi hā tāma nharī za'ra.

20 Tawamhā āne hā da te wapari za'ra wamhā, te asa tāma nharī za'ra ni:

— E 'wam norī hā ma tō bétē sima aiwē za'ra, te te siwi aiwīrī da. Wa'uburé te te aimā nharī wa, te asimiza'rese āna wamq ĩnharī za'ra. — Āne te Zezusihī ma nharī za'ra ni.

21-23 Tawamhā te Zezusi hā asa dama tinhā:

— Misi dama ĩ'manharī waihu'u'õ hā wē nherē, te dama 'manharī 'ru te, ma tō ĩ'āma atob'uzu za'ra wa'wa. Duréihā Mozési hā ma tō dama pisutu

danhihâiwata nnihârizé hā, īwana wahi'rata norī hā te te dama īpisutuzéb zarina. Taha wa, bâdâ te te īpisutuzém na te za aibâ 'rare hā 're īsihâiwata nnihâri za'ra wa'aba mo, sabadu na. Āne na te za tâma āma 're ī'uwaimrami za'ra wa'aba mo, Mozési te te dama īpisutuzé hā. Tawamhā e marī da, ma bété īzada asahi za'ra wa'wa, romhuri zahârizém na aibâ te pese wa, sabadu na. ²⁴ Ma'āpē atōmo na dahâiba mana wawi, asiwi 're īda'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, asiwi 're dawē'ō za'ra wa'aba mono tō, ī'uwaibaba si 're dawaihu'u za'ra wa'aba mono da. — Āne Zezusi te dama tinha.

Zezusi hā 'Re īhâimana u'āsi mono te te īpisutu na rowasu'u

²⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ma tō Zezusihi mreme hā wapari za'ra, Zeruzarē āma 're īsi'ubumroi mono norī hā. Taha wa, te āne āma sima rowasu'u za'ra:

— Ni'wai āma te sima roti za'ra, te te siwi wîrī da, wama īpire norī hā. Āté ò hā da te dasiwi īwîrī da hā. ²⁶ Ni'ā. Sō'awi te te dama 're rowasu'u mono nherē, da te tâma nharī za'ra ò di, rowahutu na te te sazâri da. E Danho'reptui'wa na ma tō siwi waihu'u za'ra, wama īpire norī hā. ²⁷ Danho'reptui'wa wei morī wamhā, īsa'ru hā dama waihu'u za'ra ò di za. Ôhō za'ru hā wama waihu'u pese za'ra di. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

²⁸ Tawamhā ma tō sina damreme waihu'u, Zezusi hā. Taha wa, 'ri za'ētē 'wawi wa'ra 're, zahadu te te dama rowahutu ré, te āne da'mahâ, mreme 'râihâ na:

— Oro asiwi īwaihu'u za'ra wa'aba za. Oro īza'ru hā aimâ waihu'u pese za'ra wa'aba za duré. Tō

sena ūwaihu'u za'ra wa'aba õ di. ūza'ru uptabi hā waihu'u za'ra wa'aba õ di duré. ūsi'uihā na we ūmorī õ di. 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa para, wa wei mo. Tô sena ūsimiroti hā we ūzatōrī'wa nhimiroti hā. Tane nherē, ta hā asiwi waihu'u za'ra wa'aba õ di. ²⁹ Wa hā ūma waihu'u pese di we ūzatōrī'wa hā, ūhawi we ūmorī wa. — Āne te Zezusi hā dama siwasu'u.

³⁰ Tawamhā ma tô duré sima ãma roti za'ra, te te siwi âri da, dama ūpire norī hā. Tane nherē, te te siwi âri õ di. E marī wa. Zahadu bâdâ hā 'Re ūhāimana u'âsi mono te te ãma ūpisutuzé hā, ūwa waptā'â õ wa. ³¹ Tawamhā ta norī hā sada hāimana za'ra nherē, ma tô da'ahâ na saze za'ra ni, Zezusi hā. Taha wa, te ãne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ūhāimana u'âsi mono te te ūpisudu hā oto wei morī wamhā, e te za te te dama 're ab'manharī, marī dama ūmanharī waihu'u'õ hā, Zezusi te te dama 're ūab'manharī mono nhipai u hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

Parisezu norī hā, Zezusihi zô te te ūdazatōrī za'ra zé wasu'u

³² Tawamhā parisezu norī hā ma tô Zezusihi ãma dawapari za'ra. Taha wa, ma tô sô da'mazatōrī za'ra, Zezusi hā te te siwi âri da, 'ri 'madâ'â'wa norī hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhorōwa 'madâ'â'wa norī hā. 'Re ūhāimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ūpire norī me, ma tô sô satōrī za'ra, sasedoti ūpire norī me.

³³ Tawamhā ūtēme sihutu wamhā, Zezusi te tâma nharī za'ra:

— Syry na wa za oto ai'rata ūnhamra 'wa. Taha pari, wa za apâ mo, we ūzatōrī'wai u. ³⁴ ūzô

rob'madâ'â za'ra wa'aba nherē, asiwi ūsāmri za'ra wa'aba õ di za. Nimomo wa za mo. Nimomo ūmorī wamhā, āma ūtēme 're anomro waihu'u aba mono õ di za. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

³⁵ Taha wa, te sima rowasu'u za'ra, dama ūpire norī hā:

— E momo te za bétē mo, wa te wasiwi sāmri za'ra tō da hā. E darob amoi u te za mo, wasiré zudezu norī u deredu norī 'rata, 're ūsi'ubumroi mono norī u. E tamomo te za oto mo, deredu norī rob āma te te 're rowahutu mono da. ³⁶ Ma tō wama rowasu'u za'ra, wa te sô rob'madâ'â za'ra nherē, za wa te wasiwi ūsāmri õ na hā. Ma tō duré wama rowasu'u za'ra, nimomo morī wamhā, za ūtēme ūwasihutu waihu'u õ na hā. Wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di, te te wama ūnharī za'ra zé hā.

— Āne te sima rowasu'u za'ra.

Zezusi hā â u'âsi na dama ūsiwasu'uzé wasu'u

³⁷ Tawamhā ūrēme ma dasi'rā'otō mono wa, ma tō Zezusi hā hāwi za, te te dama rowahutu da, datožém na bâdâ ūpire uptabi na. Āne te dama tinhā:

— 'Rubu wamhā, ma'āpē we ūtēme 're anomro aba mono za, â u'â hā te aimā 're sōmri za'ra wa'aba mono wa, 're âhuri aba mono da. ³⁸ Duréihā ma tō āne â u'âsi na rob'ui'érē, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā: “Â u'â hā 're sidototo u'âsi mono wamhā, dama rowēzé hā te za dama 're hāimana u'âsi, ūsipti hā. Tane Danho'reptui'wa na da te dasina 're ūumnhasi za'ra mono wamhā, taha zarina te za rowē nhomri'wa hā dama 're hāimanā za'ra.” Āne ma tō āma rob'ui'érē, ūbaihā na hā. — Āne te Zezusi hā dama rowasu'u.

39 Â u'â te te dama wasu'u wamhā, Tipē'ēzani te wasu'u, Zezusi hā. Niwapsi te za te te tāma 're anhomri, tizazei'wa norī ma. Dâ'â wa, hâiwa'utu parip si, te za Tipē'ēzani hā te te tāma 're anhomri.

Zezihi ãma ūdasisadanharī za'ra zé wasu'u

40 Tawamhā Zezusihi mreme, da te wapari za'ra wamhā, te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Tô sena õ hā 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ūdanhimipari za'ra mono.

41 Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Õ hā Danho'reptui'wa da, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūpisudu.

Ni'wam norī hā te duré dama rowasu'u za'ra:

— Oro õ hā Darireza hawi wei morī za. Danho'reptui'wa da, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūpisudu hā Darireza hawi wei morī õ di za.

42 Danho'reptui'wa da hā apito Dawihi nihudu te za, u, 're mo. Berē ãma te za, u, podo, tihi'rata za'ru ãma, Dawihi za'ru ãma. Āne duréihā ma tô ãma rob'ui'éré siro, 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

43 Taha wa, ūwasu'u na dasisaze za'ra õ di.

44 Ni'wam norī si te sima wē za'ra, te te siwi âri da. Tane nherē, te te siwi âri õ di.

Dama ūpire norī hā, Zezusi, Danho'reptui'wa na te te dame 're ūsaze za'ra mono õ zé wasu'u

45 Tawamhā Zezusihi zô ūsihutu norī hā te apâ ai'aba're, sasedoti ūpire norī u, parisezu norī u zama. Ubana ūtēme sihutu wamhā, te sadanharī za'ra, āne:

— E marī da, we asiwi saprōni aba õ di, watēme.

46 Tawamhā te asa tāma nharī za'ra:

— Ni'wa te te āma wabzu õ di, īsimiroti wē na hā. Taha wa, wa te wasiwi âri õ di, wa te wei wasiwi saprōni da, atēme za'ra wa'aba.

47 Taha wa, te parisezu norī hā asa tāma nharī za'ra, āne:

— E niha a norī wa'aba zama ma tō īmreme hā dame īsaze za'ra wa'wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono newa. **48** E Danho'reptui'wa na ma tō 'mazaze dama īpire hā, duré parisezu hā. Mare di. Ni'wa te te āma sazei õ di. **49** Õ norī hā ma tō saze za'ra, tāma waihu'u pese za'ra õ wa, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te āma īrob'ui'érézé hā. Taha wa, te za õ norī hā te te siwi 're wē'õ pese za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. — Āne te parisezu norī hā 'ri za'ētē 'madâ'â'wa norī ma nharī za'ra.

50-51 Tawamhā parisezu norī siré hā ma tō oto rowasu'u, Nicodemosi hā, Zezusih i aré īmorī hā barana. Āne te tāma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norī ma:

— E marī te te ī'manharī zô, wa te wasiwi waihu'u āna, wa za wasiwi wē'õ za'ra ni. E āne wahī'rada Mozési ma tō dama roti, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti zarina. Mare di. Āne te te dama roti õ di. — Āne Nicodemosi te tāma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norī ma.

52 Taha wa, te duré asa tāma nharī za'ra:

— E a zama Darireza hawi we aimorī wa, te āne wama īwaihu'u za'ra. Darireza hawi te te 're da'azatōrī mono õ di, te te dama 're īsadawa wasu'u za'ra mono da hā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. īmreme ui'éré hā robaba di, āma. Ma'āpē sōré na za, āma īrob'ui'éré õ na waihu'u da. — Āne te tāma nharī

za'ra, Nicodemosihi ma. ⁵³ Taha pari, tinhorōwa u te te ropé da, ma oto wairé.

8

Pi'ō hā aibā aimawi ré nomro wa, Zezusihī u da te dasiwi ūsaprōnizé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusihī me, wa ai'aba'rē ni, ētē 'rāihā u, Oriwera u. ² Awēmhā mararé, wa apā ai'aba'rē ni 'ri za'ētē u, 'Re ūhāimana u'âsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u. Wasihutu wamhā, 'ri 'wawi wa'ra u, wa asisi ni. Tamomo da'ahā na ma tō Zezusihī u ubumro ni. Tawamhā ma tō nhamra, te te dama rowahutu da, Zezusihī hā. ³ Te dama rowahutu ré, ma tō we ūtēme aihuatu, 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā, parisezu norī me. Pi'ō hā te we ūtēme siwi saprō. Mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, da te 'madâ'â wa, te we ūtēme siwi saprōni za'ra, niha ūsimiroti hā te te āma waihu'u za'ra da. Tawamhā dawa'wa u ma tō siwi 'mazé pi'ō hā, Zezusihī nho're sab da. ⁴ Tawamhā Zezusihī te siwi 'mahā, ãne:

— Rowahutu'wa, ã hā pi'ō hā mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, ma tō dasiwi 'madâ'â ni. Taha wa, wa we atēme wasiwi saprōni ni, asimiroti hā wa te āma waihu'u za'ra da. ⁵ Damro ré nherē, aibā aimawi ré 're danhimi'wara mono wa, ētē na da te dasiwi 're simroi mono da, ma tō te te dama 're a'ru, wahī'rada Mozési hā. A hā bétē, e niha asimiroti hā pi'ōi āma hā. — ãne te siwi āma sadanha.

⁶ Mozésihī nhimiroti zarina te te dama 'rui õ wa, te te siwi wē'ō za'ra da, ma tō ãne siwi āma sadanha. Tane nherē, Zezusihī hā asa te te āma

sada'âbâ za'ra õ di. Ti'a zô ma tô aiwẽ'ë, tinhiptõmo na te te ui'éré da. ⁷ Ìmreme zô, te te nasi 'mahârâ za'ra wamhã, ma tô apâ wahudu. Äne te tâma nhariñ za'ra:

— Ni'wa hã wasétê äna 're morî wamhã, te za simrimi 'rata, ëtë na.

⁸ Tawamhã ma tô duré aiwẽ'ë, ti'a zô te te ui'éré da. ⁹ Tawamhã Ìmreme te te wapari za'ra wamhã, dawana ìhâiba prédub 'rata, uimrehëne ma tô watobro. Ìsa'u si te nasi wairé, misi si siwi ïsaprõni'wa hã Ìmreme te te sina wapari za'ra wa, sisép te. Zezusi hã siwaprosi te oto za. Pi'õ si te dawa'wa za, Zezusihi nho're. ¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ wahudu. Pi'õ siwaprosi sa wa, te oto sadanha:

— E mahäta aiwasu'u'wa norî hã. E 'mazab õ di, te te dama ai'rû za'ra da, da te dasiwi aiwîrî da, aiwasédé hã te te ai'âma ïsa'ra za'ra norî hã.

¹¹ Taha wa, te pi'õ hã asa tâma tinhá:

— Maze di. Ni'wa hã sab õ di, te te dama ï'rû da, da te dasiwi ïwîrî da.

Taha wa, Zezusi te duré asa tâma tinhá:

— Tane tô. Wa hã te duré dama ai'rui õ di za, da te dasiwi aiwîrî da. Mo oto aimorî. Aiwasédé hã 'manharî na sahu õ di za. — Äne te pi'õi ma tinhá.

Zezusi hã dama rob'uiwẽ'wa na dama ïsiwasu'uzé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusi te duré dama tinhá, äne:

— Wa hã dama rob'uiwẽ'wa na wa ïsiwasu'u. Ìnhimiroti zarina 're danomro mono wamhã, dawasétê na 're danomro mono õ di za, robra na. Row'a na si te za ï'âma 're danomro u'âsi, rowë na si.

¹³ Tawamhã parisezu norî hã te asa tâma nhariñ za'ra:

— Asiwaproosi wama asiwasu'u wamhā, tō sena wama asiwasu'u õ di.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hā asa duré tāma nharī za'ra:

— Tane nherē, ūsiwaproosi aimā ūsiwasu'u za'ra wa'aba nherē, tō sena, wa aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa. Nima hawi we ūmorizé hā waihu'u za'ra wa'aba õ di. ūwétési, wa tō ūsina waihu'u. Ni-momo ūmorizé hā duré waihu'u za'ra wa'aba õ di. ūwétési wa tō ūsina waihu'u siro. Taha wa, tō sena te ūsina waihu'u pese wa, te za ūmreme na 're ūzaze za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Danhimirosa'rata zarina si, te 're ūdawaihu'u za'ra wa'aba mo, dawē na dawasété na zama. Tanei õ di, wa hā. ¹⁶ Tō sena, wa za te 're da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama. ūsiwaproosi te 're da'awaihu'u mono õ di za. We ūzatōrī'wai me, wa za wa te 're da'awaihu'u, dawē na dawasété na zama. ¹⁷ Duréihā ma tō Mozési hā āne na te te dama 're roti, 'Re ūhaimana u'āsi mono zadawa para: "Ni'wa hā ūwaproosi te te 're da'awasu'u mono wamhā, 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, ūsimirowasu'u na. ūwaproosi wamhā, mreme wapure di. Maparane wapsi, 're ūne wē hā āma 're sisaze zahuré mono wamhā, te za ūsimirowasu'u zahuré na 're ūsaze za'ra wa'aba mo. Sahuré wamhā, mreme pire zahuré di." Āne Mozésihi nhimiroti na rob'ui'éré hā. ¹⁸ Wa hā wa ūsiwasu'u. We ūzatōrī'wa hā te duré ūwasu'u, ūmama hā. Taha wa, ūsiwaproosi ūsiwasu'u õ wa, te za wamreme hā tō sena na 're ūsaze za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Tawamhā parisezu norī hā te asa tāma nharī za'ra, āne:

— E mahāta tawamhā, aimama.

Taha wa, ma tō duré Zezusi hā asa tāma nharī za'ra:

— Īmama te aima wasu'u za'ra wa'aba nherē, asiwi īwaihu'u za'ra wa'aba õ di. Īmama zama, asiwi waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tō sena īwaihu'u za'ra wa'aba 'wa'âhā, īmama zama te aré īwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁰ Āne te tāma rowasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te te dama rowahutu ré. Rob'uiprazé, da te 're īséme mono zéb 'rata sab ré, te āne tāma rowasu'u za'ra. Taha wa, te te siwi âri ze za'ra nherē, te te siwi âri õ di, dama īpire norī hā. E marī wa. Zahadu bâdâ hā īwa waptā'ā õ wa, te te sima āma īrotizé hā, 'Re īhāimana u'âsi mono hā.

“E 'wa hā a hā,” Āne Zezusi da te dasiwi īsadanharī za'ra zé wasu'u

²¹ Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra, parisezu norī ma:

— Aihawi wa za īmorī za'ra wa'wa. Tawamhā aiwasétē ré, te za 're atâ'â za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono hā aiwasédé hā te te aima 're pari za'ra wa'aba mono āna. Aiwasétē ré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono wamhā, nimomo īmorī wamhā, īzarina āma 're anomro waihu'u aba mono õ di za. — Āne te Zezusi tāma rowasu'u za'ra.

²² Taha wa, ma tō āne sima rowasu'u za'ra:

— Õ hā ma tō wama nharī za'ra, nimomo morī wamhā, īsarina 're wanomro waihu'u mono õ di za. E'râwi siwîrī da bâ, te āne wama nharī za'ra. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

²³ Tawamhā ma tō Zezusi hā duré tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā ti'ai āma si te 're anomro aba mo. Wa hā hâiwa hawi, wa wei mo. A norī

wa'wa hā ti'ai āma a'uwe te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Tanei ō di, wa hā. ²⁴ A norī wa'wa hā aiwasétē ré, te za 're atâ'â za'ra wa'aba mo. Āne wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tawamhā wa hā aima īsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 're īhāimana mono na 're īzaze za'ra wa'aba mono ō wamhā, te za tō aiwasétē ré 're atâ'â za'ra wa'aba mo. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

²⁵ Tawamhā ma tō siwi sadanha:

— E 'wa hā bétē, a hā.

Tawamhā ma duré āma sada'âbâ za'ra asa:

— Rowahutu na te dama āma 're īsāna'rata mono hawi, wa tō aima 're īsiwasu'u za'ra wa'wa, 're īhāimana mono zém na hā. ²⁶ Zahadu uburé marī hā te aima waihu'u za'ra wa'aba ō di, 're anomro wasétē aba mono zém na hā. We īzatōrī'wa hā tō sena ma tō te te īma 're da'awaihu'u. Taha wa, duré wa hā te te īma 're īda'awaihu'u mono zéb zarina si, wa za te dama 're awaihu'u, īsine. — Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra.

²⁷ We tizatōrī'wa hā te te tāma wasu'u za'ra wamhā, Timama te wasu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Sō'awi te te tāma rowasu'u za'ra ō wamhā, īmreme tāma pibu prā za'ra di, dama īpire norī ma. ²⁸ Taha wa, te Zezusi hā duré tāma nhari za'ra, āne:

— Wa hā dasiré īpodo hā niwapsi te za asiwi īzasōmri za'ra wa'wa, hâwi īza'o da. Tawapsi te za īwaihu'u za'ra wa'wa, aima 're īsiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're īhāimana mono zém na hā. Te za duré īwaihu'u za'ra wa'wa, īsi'uihā na te dama 're īrowasu'u mono ō na hā, īmama te te īma īwaihu'uzéb zarina si, te dama 're īrowasu'u mono na hā. ²⁹ We īzatōrī'wa hā te te īma 're īroti mono zéb zarina si, wa tō te tāma āma 're

uwaimrami u'âsi. Taha wa, ī'rata te 're sāmra u'âsi. Te te 're īrēme mono õ di. — Āne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra.

³⁰ Tawamhā īmreme hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō da'ahā na Danho'reptui'wa na saze za'ra ni.

Īsazei uptabi 'wa, za 're īdanomro mono zé wasu'u

³¹ Tawamhā Zezusi te tāma nharī za'ra, īsazei'wa norī ma hā:

— īmreme 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, īzazei uptabi 'wa, te za 're anomro aba mo. ³² Tawamhā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti hā. Ta hā tō sena uptabi. Taha zarina te za asō'reptuzé hā asina 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, wada'uri ãna si'uihā na 're īhāimana za'ra mono norī ne, rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da oto. — Āne Zezusi te tāma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhā te duré asa tāma nharī za'ra, Zezusihī ma:

— Wa norī hā Abra'āhā nhihudu, wa 're wanomro. Niwa dama romhuri'wa da, danhimi'uipra na 're wahāimana za'ra mono õ di. E niha wa za tawamhā wanho'reptuzé hā wasina wa te 're waihu'u za'ra.

³⁴ Tawamhā Zezusi asa te duré tāma nharī za'ra:

— Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasétē na 're danomro u'âsi mono wamhā, dawasédé, da te 're sahâri waihu'u za'ra mono õ di za, danhimi'uipra norī hā titede'wai hawi 're īwairébé waihu'u mono õ ne. ³⁵ Apito ma, romhuri'wa norī hā, apito 'ra me, aiwab õ di. Apito 'ra, te za timama nhorōwa ãma 're sāmra u'âsi, ī'ra wa. Tāma īromhuri'wa norī hā īsōrōwa

āma 're si'ubumroi u'âsi mono õ di za. ³⁶ Wa hā wa aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra na. Aiwasétē hawi te 're asō'reptu za'ra wa'aba mono wamhā, tō sena te za rowē na ū'āma 're anomro aba mo. ³⁷ A norī wa'wa hā Abra'āhā nnihudu te 're anomro aba mo. Āne na ū'ima aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane nherē, ūsihudu nherē, ma tō asiwi ūwē'õ za'ra wa'wa, asiwi ūwīrī za'ra wa'aba da. E marī wa. ūnhimiroti hā taré asiwi 're wē'õ za'ra wa'aba mono wa. ³⁸ Wa hā ūmama, te te ū'ima 're ūwaihu'u mono zéb zarina si, wa tō aimā te 're waihu'u za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā aimama te te 're ū'iawada'uri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te 're ū'manharī za'ra wa'aba mo. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

³⁹ Tawamhā Zezusihi ma, te duré asa nharī za'ra, āne:

— Wa norī hā, Abra'āhā nnihudu.

Tawamhā asa te duré Zezusi hā tāma nharī za'ra:

— Abra'āhā nnihudu uptabi 'wa'āhā, te aré 're anomro wē wa'aba mo, ūsine. ⁴⁰ 'Re ūhāimana u'âsi mono nñimiroti hā tō sena uptabi. Taha si, wa tō te aimā 're wasu'u za'ra wa'wa, te te ū'ima 're ū'awaihu'u mono zéb zarina. Tane nherē, ma tō ū'āma asima ūroti za'ra wa'wa, asiwi ūwīrī za'ra wa'aba da. Āne dama 're hāimana mono õ di, Abra'ā hā. A norī wa'wa hā aimama ne, te 're anomro aba mo. — Āne Zezusi te tāma nharī za'ra.

⁴¹ Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Misire Wamama hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā. Wa norī hā ū'ra uptabi, wa 're wahāimana za'ra.

⁴² Tawamhā Zezusi hā te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena 'Re ūhāimana u'âsi mono hā, Aimama za'ra wa'aba 'wa'āhā, te aré asiwi 're ū'zawi pese

za'ra wa'aba mo. E marī wa. Īhawi we īmorī wa, atēme za'ra wa'aba. Īsi'uihā na we īmorī õ di. Ta hā ma tō we īzatō. ⁴³ E niha aimā waihu'u pese za'ra wa'aba õ di, īnhimirowasu'u hā. Wē nherē, aimā wapari ze za'ra wa'aba õ wa, aimā pibu prā za'ra wa'aba di. ⁴⁴⁻⁴⁵ Aimama za'ra wa'wa hā, Wa'uburé. A norī wa'wa hā ī'ra te 're anomro aba mo. Te te sima 're īwē mono zém na si, te asima 're īwē za'ra wa'aba mo, tāma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Ta hā dapoto na'rata hawi dapārī'wa te 're mo. Sadawa nhipeṣe u'āsi wa, tō sena te te dama 're rowasu'u mono õ di. Tizadawa nhipeṣe na ma tō sāna'rata. Simirosa'rata waséte u'āsi wa, sadawa nhipeṣe u'āsi di. Taha wa, ī'ra 're anomro aba mono wa, īnhimirowasu'u hā tō sena nherē, āma 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di. ⁴⁶⁻⁴⁷ Tō sena na wa aimā te 're wasu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā. Tane nherē, īnhimirowasu'u na 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di. E marī wa. 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uwe norī si te za te te 're wapari pese za'ra, īsimiroti hā. A norī wa'wa hā īsib'a'uwe 're anomro aba mono õ di. Taha wa, īsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono õ di. — Āne Zezusi ma tō tāma waihu'u za'ra.

Zezihi wasu'u, Abra'āhā wasu'u me

⁴⁸ Tawamhā dama īpire norī hā ma tō asa tāma nharī za'ra:

— A hā, samaritanu. Wa'uburé ré, 're aimorī wa, te asimiza'rese āna āne na hā wama īrowasu'u. Tō sena, wa tō nasi āne na aimā nharī za'ra ni. — Āne te taré tāma nharī za'ra, Zezusi ma.

⁴⁹ Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're ĩmorī õ di. Wa hā ĩmreme wazép sina, wa ĩmama hā te aima 're wasu'u wē za'ra wa'wa. Tazahā a norī wa'wa hā asiséb ãna te ãne ĩma ĩnhari wasétē za'ra wa'wa. ⁵⁰ ĩ'ama 're dawata za'ra mono zô, ĩsina 're ĩnhimn̄hasi mono õ di, wa hā. Misire ma tō te te sima 're da'awē, ĩ'ama 're dawata za'ra mono da. Tô ĩ'uwaibaba te te ĩ'ama sima 're ĩda'awē mono zé hā. ⁵¹ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. ĩnhimiroti hā da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, 're dadâ'â za'ra mono ãna te za 're dahâimana u'âsi za'ra. — ãne te tāma rowasu'u za'ra.

⁵² Sõ'awi te te tāma rowasu'u za'ra õ wa, ĩmreme hā tāma pibu prā za'ra di. Taha wa, asa te duré Zezusihi ma nharī za'ra:

— Wa'uburé ré, 're aimorī na, wama aiwaihu'u pese za'ra di oto. Wahi'rada Abra'ã hā ma tō dârâ. Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī zama ma duré tidâ'â za'ra. Tane nherē, ma tō ĩnha, da te 're asaze za'ra mono wamhā, 're dadâ'â za'ra mono ãna, 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono na hā. ⁵³ E Abra'âhā nhipai u aipire bâ, te ãne wama ĩnhari za'ra. Ma tō dârâ, ta hā. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī zama ma tō duré 're dâ'â za'ra. E 'wa hā bété, a hā. Ma'âpé asina asimirosa'rata na wama waihu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da.

⁵⁴ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Wa hā, ĩpire na ĩsina 're ĩwata mono õ di. ĩpire na ĩsina 're ĩwata mono 'wa'âhā, aré dama ĩwapure di. ĩmama si te ĩpire na te te dama 're ĩwasu'u. Ta hā Asib'apito na te 're ĩsisi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hā. ⁵⁵ Tane nherē, Asib'apito na 're sisi za'ra wa'aba mono

nherē, waihu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te taré Asib'apito na 're īsisi za'ra wa'aba mo. Wa hā wa tō waihu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. Aima sô 're īnhimrami za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, aré īzadawa nhipe se di wa hā, asine za'ra wa'aba. Tō sena wa tō waihu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. īsimiroti hā wa tō duré te 're 'madâ'â pese.
⁵⁶ Aihi'rata 'wa, Abra'ā hā ma tō īwaihu'u siro, we datēme īmorizém na hā ti'ai u. Taha wa, Abra'āhā ma, rowē di. Te 're to. — Āne Zezusi te tāma rowasu'u za'ra.

⁵⁷ Tawamhā te asa tāma nharī za'ra, dama īpire norī hā:

— E niha ma tō Abra'ā hā īwaihu, duréi pese dawi dâ'â nherē. Te aré āne wama īwasu'u za'ra, ai'āma wahub ahâ uptabi 'wa'âhā. Zahadu a hā, ai'āma wahub ahâ õ di. 50 na zahadu ai'āma wahub õ di.
— Āne te Zezusihī ma, nharī za'ra.

⁵⁸ Taha wa, Zezusi te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena, wa aima īsiwasu'u za'ra wa'wa. Abra'ā hā poto õ ré, wa 're īhāimana u'âsi. — Āne Zezusi ma tō tāma siwasu'u za'ra, dama īpire norī ma.

⁵⁹ Tawamhā te te sadawa 'ru za'ra wa, ma ēne hā sada waibu za'ra, te te siwi āma wîrī da. Tane nherē, te te siwi wîrī õ di, rob u watobro da, tiwi si'wahi za'ra wa, 'ri 'wawi wa'ra hawi.

9

Zezusi hā aibā īpotozém hawi ītob'a te te īpesezé wasu'u

¹ Tawamhā morī ré, ma tō aibā hā tisā Zezusi hā, īwaptā'āzém hawi ītob'a hā. ² īsiré, wa te wasiwi sāmri za'ra wa, wa tō āne wasiwi sadanharī ni:

— E marī wa, ma tob'a na waptārā. E tiwasédé te te 'manharī wa, ma tob'a na waptārā. E īmama norī hā timro me tiwasédé te te 'manharī zahuré wa, ma ī'ra hā tob'a na waptārā.

³ Taha wa, te Zezusi hā asa wama nharī za'ra:

— Mare di. Tiwasédé te te 'manharī õ di. īmama norī zama, tiwasédé te te 'manharī zahuré õ di. Rowē na 're morī wa za, ma tob'a na podo, īwaihu'u pese na da te waihu'u za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ⁴ Ta hā ma tō we īzatō, dapawaptom na te tāma 're romhuri mono da. Rowa'a ré, te za da te 're romhuri za'ra. 'Re mara mono wa, da te 're romhuri waihu'u za'ra mono õ di. Tane rowē ré, wa za wa te tāma 're romhuri za'ra. ⁵ Tawamhā ti'ai āma 're īnhamra mono ré, dama rob'uiwē'wa ne, wa hā dama rowē nhomri'wa, wa 're īhāimana.

— Āne te wama siwasu'u.

⁶⁻⁷ Tawamhā Zezusi hā ma tō tizadaipro hā oto time ti'ai u, ti'a te te āma wai'o da, te te āma tomhā u'rē da. Tawamhā tinhiptōmo na ma tō sada a'â. Te te āma tomhā u'rēi pari wamhā, te tāma tinha:

— Mo oto aimorī pu'u u, asitōmo upsō da, Siro'é na pu'u nhisi u. — Āne te satō. Siro'é na pu'u nhisi hā dazatōrī, te wasu'u.

Taha wa, te mo, sitōmo upsō da. Sitōmo upsōi wamhā, tōmo wē di oto aibā hā. Tawamhā te wei mo apā. ⁸ Tawamhā da te 'madā'â za'ra wamhā, te dasima rowasu'u za'ra ni, āne:

— E õ hā rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're īsāmra mono. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni, īsōrōwa 'rata 're īdahāimana za'ra mono norī hā. Tob'a ré, te te siwi 're ī'madā'â za'ra mono norī me, te āne sima rowasu'u za'ra.

9 Tawamhā ni'wam norī hā te sima rowasu'u za'ra:

— Tô õ hā, tob'a na aré 're ūsāmra mono.

Ni'wam norī hā te duré sima rowasu'u za'ra:

— Mare di. Ta hāi õ di. Taré ūtob'a ne, õ hā.

Tawamhā te te sina dawapari wamhā, te oto dama sina wasu'u, tito pese'wa hā:

— Wa hā ūtob'a di aré tō.

10 Tawamhā te sadanharī za'ra:

— E niha ma tō atōmo wē.

11 Taha wa, te asa tāma siwasu'u za'ra:

— Aibā hā ma tō tizadaipro na waza ti'a hā, te te āma ūtomhā u'rē da, Zezusi na ūsisi hā. Pu'u u ūmorī da, te ūma rob'ru, ūsitōmo upsō da. Taha wa, wa tō mo. ūsitōmo upsōi wamhā, ūtōmo wē di oto. — Āne te aibā hā sina dama wasu'u.

12 Tawamhā ma tō sō sadanharī za'ra:

— E mahāta tawamhā, Zezusi hā.

Tawamhā te asa tāma rowasu'u za'ra:

— Me. Wa hā te waihu'u õ di. — Āne te asa tāma rowasu'u za'ra, aibā hā.

Parisezu norī hā aibā ūtob'a, Zezusi te te ūpe, te te siwi ūsadanharīzé wasu'u

13 Tawamhā parisezu norī u te siwi saprō, aré tob'a na 're ūsāmra mono hā. **14** Romhuri zahârizém na te ūtēme siwi saprō, Zezusi hā tizadaipro na ti'a te te ūwazarizém na, duré te te ūto pesezém na, sabadu na. **15** Tawamhā te te ūtēme siwi ūwisi za'ra wamhā, te siwi sadanha, parisezu norī hā, niha te te ūto pesezéb zō. Tawamhā asa te tāma siwasu'u za'ra:

— Tizadaipro na ti'a hā te te ūwai'o na, ma tō ūtōmo u'rē. Taha pari, wa tō ūsitōmo upsō. Āhāna hā wa oto rob'madâ'ā wē.

¹⁶ Tawamhā ni'wam norī si, te Zesusihi ma nharī za'ra, parisezu norī hā:

— Ŏ hā sabadu na te te pese nherē, te te 'madâ'â pese ō di, romhuri zahârizém na roti hā. 'Re īhâimana u'âsi mono hā we te te satōrī ō di. We te te satōrī 'wa'âhā, te aré te te 're 'madâ'â pese, īsimiroti hā. — Āne te Zesusihi ma nharī za'ra.

Tawamhā īhâiba amo norī hā te rowasu'u za'ra duré:

— 'Re morī wasétē 'wa'âhā, aré waihu'u pese ō di, marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 'manharī da hā. — Āne Zesusihi āma ma tō tasisada 'râmi za'ra ni. ¹⁷ Taha wa, te duré siwi sadanha, parisezu norī hā:

— Ŏ hā te te ato pese nherē, e niha asimirosa'rada hā āma hā.

Tawamhā ma tō duré asa tāma nharī za'ra:

— Ŏ hā 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

¹⁸ Tōmo wē u'âsi, 're morī newamhā, te te īto pesezém na ma tō wawā za'ra, dama īpire norī hā. Taha wa, ma tō aibâ mama zô tihârâ za'ra, te te āma sadanharī za'ra da. īna zô zama te tihârâ za'ra. ¹⁹⁻²¹ Tawamhā ītēme simasisi zahuré wamhā, te āma siwi sadanharī za'ra:

— E ō hā ai'ra. Ma tō dama īwasu'u wa'wa, tob'a na īwaptā'ā na. E niha ma āhâna titōmo wē, tob'a nherē. Rob'madâ'â wē di oto.

Tawamhā īmama te asa tāma nharī za'ra:

— Ta hā tō wa'ra, te 're mo. Tob'a na ma tō waptârā. Āne na wama waihu'u pese di. Niha oto te te īrob'madâ'â wē na wa te waihu'u ō di. Duré īto pese'wa hā wa te waihu'u ō di. A norī wa'wa hā te za ī'ra hā asiwi īsadanharī 'wa, īto pese'wa zô te

te aimā wasu'u za'ra wa'aba da. Ma tō tiprédu oto. Si'uihā na te za aimā siwasu'u za'ra wa'wa.

²² Āne īmama te tāma nhariñ za'ra, dama īpire norī mreme pipa te. Āne ma tō sima āma roti za'ra aré: "Ni'wam norī hā Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu na te te saze za'ra wamhā, wa za wa te tiwi 're rosawi za'ra, rowahutuzéb u dame 're sisisi tō mono da." Āne na ma tō te te sima 're roti za'ra. ²³ Taha wa, te te tāma wasu'u za'ra õ di, ti'ra to pese'wa hā. ī'ra si te te siwi sadanharī za'ra da, ī'ra hā oto prédu wa, te ti'ra si tāma 'ru za'ra.

²⁴ Tawamhā parisezu norī hā te sô tihârâ za'ra, te te īto pese zô, apâ ītēme sébré za'ra da. ītēme sébré za'ra wamhā, te tāma nhariñ za'ra:

— Zezusi hā 're morī wasétē di. Āne wama waihu'u pese za'ra di. Ma'āpē 'Re īhāimana u'āsi mono āma si aiwata, taha si te te ato pese wa.

²⁵ Tawamhā ma tō asa tāma nhariñ za'ra:

— Āté tō sena 're morī wasétē di, Zezusi hā. Āté 're morī wē di. Wa hā te waihu'u õ di. ītōmo wē zép si, wa tō īsina waihu'u. ītob'a u'āsi, wa aré 're īnhamra. Āhāna ītōmo wē di oto. — Āne te tāma siwasu'u za'ra, parisezu norī ma.

²⁶ Tawamhā asa te te īto pese ma, te nhariñ za'ra:

— E niha ma tō ato pese.

²⁷ Taha wa, te aibâ hā asa duré tāma nhariñ za'ra:

— Wa tō aimā rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherē, āma īwapari ze za'ra wa'aba õ di. E marīda, wa za bété aimā īsiwasu'u na sahu za'ra wa'wa. E Zezusi hā saze za'ra wa'aba da bâ, wa za īsiwasu'u na aimā sahu za'ra wa'wa. — Āne te tāma nhariñ za'ra.

²⁸ Tawamhā te te sadawa 'ru za'ra wa, te asa tāma nharī za'ra:

— A hā ūsazei'wa, te 're aimo. Wa norī hā Mozésihi zazei'wa, wa 're wanomro. ²⁹ 'Re ūhāimana u'âsi mono, ma tō Mozésihi ma pisutu, ūsadawa para datēme 're morī da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hā. Ō hā bétē, Zezusi hā e ma hawi te wei mo. Wa norī hā āne na hā wa te waihu'u za'ra õ di.

³⁰ Tawamhā te duré asa tāma nharī za'ra:

— E niha bétē, Zezusi te te ūto pese nherē, waihu'u za'ra wa'aba õ di, we ūsatōrī'wa hā. ³¹ Ni'wa hā 're morī wasétē wamhā, ūmreme te te 're wapari mono õ di za, te te tāma āma 're a'uwaimrami mono da, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā. Ni'wa hā ūsimiroti te te 're 'madâ'â pese mono wamhā, te za ūmreme hā te te 're wapari u'âsi, te te tāma āma 're uwaimrami u'âsi mono da. Āne wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hā. ³² Ropoto na'rata hawi 're datob'a za'ra mono wa, ni'wa hā te te 're da'ato pese mono õ di. ūwasu'u hā robaba di aré. ³³ Ō hā aibā hā 'Re ūhāimana u'âsi mono hawi wei morī õ 'wa'âhā, aré ūto pese õ di. Tāma waihu'u õ di aré. — Āne te tāma nharī za'ra.

³⁴ Tawamhā parisezu norī, te asa tāma nharī za'ra:

— Aiwasétē ré, ma tō ana dub're asa'ẽ. Taha wa, ma tō atob'a na aipo. E niha te bétē wama ūrowasu'u za'ra, aiwasétē nherē. Mo oto aimorī. Rowahutuzéb u dame 're azasi mono õ di za oto.

— Āne Zezusi te te ūto pese ma, te nharī za'ra, parisezu norī hā.

*Sō'awib õ nherē, Zezusi hā datob'a na tizazei'õ'wa
norī āma ūsimiré'ézé wasu'u*

35 Tawamhā te te ūto pese wi, te te tiwi ūrosawi za'ra zé hā ma tō wapa, Zezusi hā. Taha wa, te sō rob'madā, tinhimito pese zō. Te te sāmri wamhā, te tāma tinhā:

— E dasiré ūpodo hā, ma tō ūsaze.

36 Tawamhā asa te Zezusihi ma tinhā:

— E 'wa hā dasiré ūpodo. Ma'āpē ūma wasu'u na, te waihu'u da, duré te saze da.

37 Tawamhā Zezusi asa te duré tāma tinhā:

— Wa hā dasiré ūpodo, ūmadā hā wa aimā ūsiwasu'u.

38 Tawamhā ma tō aibā hā Zezusihi ma tinhā:

— Apito, wa za oto asaze.

Taha wa, hi'rātitō ma tō tāma nhamra, Zezusihi āma wata da.

39 Tawamhā Zezusi te dama tinhā:

— Ti'ai u, wa we datēme mo, te da'āma 're arowairébē mono da. E marī da. Tipē'ē 're, tob'a na 're ūsiwaihu'u za'ra mono norī hā tob'a ãna oto 're nomro mono da, duré tipē'ē 're, tob'a õ na taré 're ūsi'madā'ā za'ra mono norī hā tob'a u'āsi 're nomro mono da. — Āne Zezusi ma tō dama rowasu'u.

40 Tawamhā parisezu norī ūrata ūsimasa, te tāma nharī za'ra:

— Wa norī hā bétē. E wapē'ē 're, watob'a na wa 're wanomro. E wa norī hā te ūwawasu'u za'ra.

41 Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— Aipē'ē 're, atob'a na 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, te te 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā. Tawamhā aipē'ē 're, atob'a õ na 'rāwi 're asi'madā'ā za'ra wa'aba mono wa, te za te te 're aiwē'ō za'ra wa'wa. — Āne Zezusi ma tō tāma rowasu'u za'ra, parisezu norī ma.

10

*Pone'ẽrebâ 'madâ'â'wa na, Zezusi hā te te sina
̄simiré'ezé wasu'u*

¹ Tawamhā Zezusi te duré pone'ẽrebâ tede'wai wasu'u hā dama wasu'u. Āne te dama wasu'u:

— Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, pone'ẽrebâ tede'wai wasu'u na. Pone'ẽrebâ hā wa'ra 're, 're simi'wara mono wamhā, ūsimisaihuri hā 'ridawa u, sô 're sisisi mono õ di. Wa'ra na si te za sô 're sarōtō za'ra. ² Ītede'wa si te za 'ridawa u sô 're ne, 're zasi mono da, wa'ra 're. ³ Ta hā 'ridawa u, sô 're simasisi mono wamhā, te za te te tāma 're 'ridawa, 'ridawa 'madâ'â'wa hā. Sô 're simasisi mono wamhā, ūmreme te za waihu'u za'ra, pone'ẽrebâ hā. ūsisi mono bâ, te za sitēme sô 're hârâ, rob u te te 're sani za'ra mono da. ⁴ Tinhimizama hā rob u te te 're simroi mono wamhā, ūsôwa te za 're ne. Titede'wai mreme te te waihu'u pese za'ra wa, te za ūsarina 're nomro, ūsimizama hā. ⁵ Pone'ẽrebâ tede'wai upana nherē, e te za dazarina 're nomro. Mare di. 'Re nomro mono õ di za, dazarina. Te za tiwi 're sisare, ūmreme te te 're waihu'u za'ra mono õ wa. — Āne Zezusi, ma tô dama rowasu'u, pone'ẽrebâ tede'wai wasu'u na.

⁶ Tane nherē, marī te te ūwasu'u hā da te waihu'u za'ra õ di.

Zezusi hā 'ridawa na te te sina ūsimiré'ezé wasu'u

⁷ Tawamhā Zezusi te duré dama tinha:

— Tô sena wa za aima ūsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hā wa 'ridawa na ūsina simiré'ē, pone'ẽrebâ 'mazasizém na wa'ra u. ⁸ Pone'ẽrebâ hā, titede'wai upana norī mreme hā te te 're wapari za'ra mono õ di za, ūsipsaihuri norī mreme hā, danhibrob zô

dapārī'wa norī mreme hā. Tane 'Re īhāimana u'âsi mono zazei uptabi 'wa norī hā te te 're wapari za'ra mono õ di za, aimawi te te dama 're īrowasu'u za'ra mono norī mreme hā, īwana datēme 're īnomro mono norī mreme hā. ⁹ Wa hā, 'ridawa na wa tō īsina simiré'ē, īsiwaprosi Danho'reptui'wai wa. 'Ridawa na te za wa'ra u 're sisisi, pone'ērebā hā. 'Re sisisi mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. Tane, da te 're īzaze za'ra mono wamhā, dama 're rowē za'ra mono di za, wa hā te 're da'anho'reptui u'âsi mono wa. Wa'ra hawi, te za pone'ērebā hā tisa zō 're wairébé. īsa zō, tiwi 're rowaptā'â za'ra mono õ nherē, tāma 're rowē za'ra mono di za. Tane īzazei'wa norī wi, īwē zō tiwi 're rowaptā'â za'ra mono õ di za. ¹⁰ E marī da, te īsimisaihuri norī hā wa'ra u 're sisisi. Pone'ērebā zō te 're nomro, te te dawi 're waibui mono wa, te te dawi 're simroi mono da. Tanei õ di, wa hā. Wa hā wa tō we datēme mo, robzei u'âsi ī'āma 're danomro mono da, duré 're dadā'â za'ra mono āna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hāiwa āma.

*Zezusi hā pone'ērebā tede'wa na te te sina
īsimiré'ezé wasu'u*

¹¹ — Wa hā pone'ērebā tede'wa na, wa īsina simiré'ē, tinhimizama te te 're ī'azawi pese mono na. E marī wa. īsisawi āna, īzazei'wa norī zada, īdā'â wa za, te 're anho'reptui mono da. ¹² Tite wa, te te 're azawi pese, tinhimizama hā, pone'ērebā tede'wa hā. Tāma īromhuri'wa hā tite õ wa, te te 're azawi pese mono õ di. Taré rob'uiprazéb zō si, te te 're romhuri. Robzahi hā we sô morī wamhā, te za tiwi wara. Pone'ērebā, te za rēme za'ra. Taha wa, te za 'mai'â, robzahi hā. Te te 'mai'âri wamhā, te za āma ropé. ¹³ E marī wa,

te za tiwi wara, romhuri'wa hā. Ītede'wai õ wa, te za tiwi wara, te te 're azawi pese mono õ wa. **14-15** Wa hā pone'ērebâ tede'wa, īsimizawi pese na, wa tō īsina simiré'é, īzazei'wa norī te 're azawi pese mono wa. īMama hā ma tō īwaihu'u, ti'ra na. Wa hā wa duré õ hā waihu'u, īMama na. Tane duré īzazei'wa norī hā wa tō te 're awaihu'u u'āsi, īnhib'a'uwē na. īzazei'wa norī hā ma tō duré īwaihu'u za'ra, tinhib'apito na. Ta norī zada, wa za īsisawi ãna dârâ, te 're anho'reptui mono da. **16** Ni'wam norī hā te duré 're nomro, īnhib'a'uwē 're hâimana za'ra mono da hā. Ta norī ãma, wa za pone'ērebâ na simiré'é za'ra, īnhimiwa'ra 're, 're īsi'ubumroi mono õ na hā. Ta norī zama wa za īsitēme ubumro. Tawamhā te za īmreme hā te te 're wapari pese za'ra. Pone'ērebâ norī hā maparane danhimi'ubumro hā siré oto 're īsi'ubumroi mono ne, te za simisutu īnhib'a'uwē 're nomro, misi ī'madâ'â'wa, tāma 're īhâimana za'ra mono wa za.

17 — Taha wa, īMama te te 're īzawi pese, īsisawi ãna, sada īdâ'â za'ra wa za, apâ īhâiwa'utu pari, 're īmorī u'āsi da. **18** Dasi'uihâ na da te dasiwi īwîrî da hā mare di. īsi'uihâ na, wa za dârâ, dazada. Wa za duré hâiwa'udu, īsi'uihâ na. ãne wa za 'manha, īMama te te īma īpisutuzéb zarina. — ãne Zezusi te dama siwasu'u.

19-21 Tawamhā īmreme, te te wapari za'ra wamhā, ma tō ni'wam norī hā dama rowasu'u za'ra, ãne:

— Wa'uburé ré, 're morī wa, te ãne simiza'rese ãna wama siwasu'u. E marī da, te za bété īmreme hā īwapari za'ra wa'wa.

Tawamhā ni'wam norī hā te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're morī 'wa'âhā, aré mreme wē õ di. Mreme wē di, õ hā. E wa'uburé, ma tō pawapto, ītob'a te te īto pese da hā. Mare di. Ta hā waihu'u õ di. — Āne Zezusihi āma ma tō tasisada'rāmi za'ra ni.

Zudezu norī hā, Zezusi te te siwi īwē'õ za'ra zé wasu'u

²²⁻²³ Tawamhā wasiré zudezu norī hā daro mono bâ ma tō duré si'rā'ōtō, Zeruzarē āma, 'Re īhaimana u'âsi mono āma dawata za'ra da. E marī wa. Apâ 'ri za'ēne hā te te tāma pisutu za'ra wē te, āma 're īdawata za'ra mono zéb da hā ma tō tasi'rā'ōtō ni, bâdâ dama īpire na, āma dasipo're pu'u za'ra da, rowa'u'u wahâ, 're sa'wari mono ré. Tawamhā Zezusihi me, wa ai'aba're ni, 'ri za'ētē u. 'Ri 'wawi wa'ra wa'wai baba, wa 're wanomro, Apito Saromahā nhib'uriti na uriti nhisi wa'wai baba. ²⁴ Tamomo ma tō ītēme si'rā'ōtō, dama īpire norī hā, Zezusihi u. Tawamhā te tāma nharī za'ra:

— E niwa te za wama asiwasu'u za'ra. Wama asiwasu'u za'ra zéb zô, wanhimipari wa'a za'ra di. A hā, tō sena Danho'reptui'wa da, 'Re īhaimana u'âsi mono te te aipisutu wamhā, ma'āpē sō'awi wama asiwasu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — Āne te Zezusihi ma nharī za'ra.

²⁵ Tawamhā Zezusi hā te asa tāma nharī za'ra:

— Wa tō aimā īsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherē, īmreme na 're īzaze za'ra wa'aba mono õ di. īmama zadawa para, wa tō marī dama ī'manharī waihu'u'õ hā te dama 're ab'manharī wē, da te 're īwaihu'u za'ra mono da. ²⁶ Tane nherē, asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, īnhib'a'u wē 're

anomro aba mono õ wa. ²⁷ Īnhib'a'uwe si te za īmreme hā te te 're wapari pese za'ra. Pone'ērebā tede'wa, tinhimizama hā te te 're ī'awaihu'u mono ne, wa tō īnhib'a'uwe norī hā waihu'u za'ra. Ta norī si te za īnhimiroti hā te te 're 'madâ'â pese za'ra. ²⁸ Ta norī ma, wa za pisutu za'ra, 're dâ'â za'ra mono āna, 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa āma 'Re īhâimana u'âsi mono 'rata. Ni'wa hā te te īwi 're waibui mono õ di za, īzazei'wa norī hā. ²⁹ Īmama, ma tō īma pisutu za'ra, īnhib'a'uwe si 're nomro mono da. Ta hā danhipai u, uburé dama pire di, Īmama hā. Uburé marī ma, pire di, hâiwa āma ti'ai āma zama. Taha wa, ni'wa hā te te tiwi 're waibui waihu'u mono õ di za. ³⁰ Wa norī hā aiwa wawaihu'u pese di, Īmama me. — Āne Zezusi te tāma siwasu'u za'ra, dama īpire norī ma.

³¹ Tawamhā ta norī hā ma duré ēne hā sada waibu, te te āma siwi wîrī da. ³² Taha wa, te Zezusi hā duré tāma nharī za'ra:

— Wa hā Īmama te te īma īpisutuzéb zarina, wa tō marī dama ī'manharī waihu'u'õ na te 're da'apawaptob u'âsi. E ma hā īnhimipawaptobzé hā aima wē za'ra wa'aba õ wa, te za asiwi īwîrī'wa, ētē na. Ma'āpé, īma waihu'u za'ra wa'aba.

³³ Tawamhā asa te tāma nharī za'ra:

— 'Re da'apawpto mono wa, wa te wasiwi aiwîrī õ di za. Aimreme wasétē wa, wa za wasiwi aiwîrī ni. Ti'ai āma aipoto nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono me, aiwa aiwaihu'u pese aba na asiwasu'u wa, wa za wasiwi aiwîrī ni, aimreme wasétē wa.

³⁴⁻³⁶ Tawamhā Zezusi asa te tāma nharī za'ra:

— E ī'ra na īsiwasu'u wa, ma tō īmreme hā asiwi īwē'õ za'ra wa'wa. Duréihā 'Re īhâimana u'âsi mono, ma tō tinhimiroti hā te te dama 're

awaihu'u, da te dasima ãma 're roti za'ra mono da. Ti'ra na ma tō roti'wa norī hā te te 're sisi za'ra. Āne ma tō ūbaihā na ãma rob'ui'éré, ūsadawa wasu'u'wa hā. Tō sena, ūmreme ui'éré hā. Roti'wa norī hā, ti'ra na te te 're sisi za'ra mono wamhā, e wa hā ūmreme wē'ōre di, ū'ra na ūsiwasu'u wamhā, ti'ai u we te te ūzatōrī nherē, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā. **37-38** ūmama hā tiwaihu'u pese na, te te 're da'apawapto. ūzama, wa tō ūsine te 're da'apawapto. Taha wa, te za ū'ra na ūwaihu'u za'ra wa'wa. ūsine, te 're da'apawapto mono ū wamhā, ū'ra na 're ūzaze za'ra wa'aba mono ū di za. ū'ra na wa tō aimā 're ūsiwasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherē, ūmreme na 're ūzaze za'ra wa'aba mono ū di. Taha wa, ūmama hā tiwaihu'u pese na te te 're ūda'apawapto mono ne, te 're da'apawapto mono nherē, te za ū'ra na 're ūzaze za'ra wa'aba mo. Tawamhā te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, ū'āma 're ūhâimana mono na, ūmama hā. Te za duré ūwaihu'u za'ra wa'wa, ūmama ãma 're ūhâimana mono na. — Āne Zezusi te tāma siwasu'u za'ra.

39 Tawamhā ma tō duré sima wē za'ra, te te siwi âri da, dama ūpire norī hā. Tane nherē, tiwi simani za'ra wa, te te siwi âri za'ra ū di.

40 Tawamhā apâ ma tō mo, Zodā pa u Zezusi hā. ūsiré, wa ai'aba're ni. Tawamhā wasihutu wi, wa saprī za'ra ni, zara u. Zuwā Batita hā â dawabzuri te te dama 're ū'ab'manharī 'rata mono zéb u, wa saprī za'ra ni. Tame te a'â nhamra, Zezusi hā. **41** Tame sāmra ré, te da'ahâ na nasi ūtēme aihutu ni. Nasi ūtēme dasihutu wamhā, ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Zuwā Batita hā, ūmreme na da te 're saze za'ra

mono da, marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī mono ō di. Tane nherē, tō sena ma tō Zezusi hā te te dama 're wasu'u. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴² Taha wa, tame wasi'ubumroi ré, ma tō da'ahā na Zezusi hā saze za'ra ni, Danho'reptui'wa na.

11

Razaru īdā'âzé wasu'u

¹⁻³ Tawamhā aibā hā te 're hāimana, Razaru na īisi hā. Betānha na 'ri wa'ōtō nhisi āma te 're sāmra. Tame te duré īhidiba norī hā 're simasisi zahurē Mariza norī hā, Mataha me. Mariza hā niwapsi te za Zezusihī para u'rē, wedewa'u zadaze na, tāma rowē da. Taha parip si te za para u'ō, tizérē na.

Tawamhā ma tō tihâzé, Razaru hā. Hâzé wa, ma tō īhidiba norī hā da'mazatō, Zezusihī zō da'maimorī da, īhitébré hā te te tāma 'maiwasu'u da. ītēme wisi wamhā, āne te Zezusihī ma sadawa wasu'u:

— Apito, aibā 're īsawi pese mono hā ma tō tihâzé.

⁴ Tawamhā Zezusi hā te te wapari wamhā, te tinhā:

— Tane tō. Dâ'â u'âsi nomro ō di za. Taha wa, te za 'Re īhâimana u'âsi mono āma 're dawata za'ra, waihu'u pese wa. ī'āma zama te za duré 're dawata za'ra. Wa hā ī'ra wa, te za duré ī'āma 're dawata za'ra. — Āne te Zezusi hā tinhā.

⁵ Mata norī hā Zezusihī ma, sawi pese za'ra di, Razaru norī hā. ⁶ Tane nherē, īwasu'u te te wapari wamhā, awa'awi ītēme morī ō di. Maparane ma tō āma timara, tame sāmra ré. ⁷ Taha pari, te oto wazatōrī za'ra, apâ wa te wasiwi saprōni da,

Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Ōsiré 're wanomro mono wa, te wazatōrī za'ra.

⁸ Taha wa, wa tō asa tāma nharī za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niha te za apā aimo. Nimosi dama īpire norī hā te aré siwi aiwī, ētē na.

⁹ Tawamhā ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hā:

— Bâtâ pusizém hawimhā bâdâ sébrézéb u hā rowa'a di. Tawamhā, ni'wa hā rowa'a na morī wamhā, simei õ di za. E marī wa. Rowa'a na hā rob'madâ'â pibui pese wa. ¹⁰ Robra na morī wamhā, te za aime. — Æne sō'awib õ nherē, te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā. 'Re īhaimana u'âsi mono, ma tō tāma pisutu, 're īmorizé hā a'â 're morī da. Taha wa, te sina hâtâ'â ãna 're mo.

¹¹ Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra, ãne:

— Wasiwadi te nhono, Razaru hā. Wa za ītēme mo, te utu da.

¹² Tawamhā wa tō duré asa tāma nharī za'ra ni:

— E marī da, te za ītēme aimo. Séptâ'â wa, te oto tinhoto wē. — Æne wa tō tāma nharī za'ra ni.

¹³ Zezusihī si ma tō īdâ'â uptabi na waihu'u. Ōsōtō na te te wama wasu'u za'ra wamhā, īdâ'âzé te wasu'u. Taré sōtō newa, wa norī hā wa te waihu'u za'ra õ di, īdâ'âzé hā. ¹⁴ Wa te waihu'u za'ra õ wa, sō'awi te oto wama rowasu'u za'ra:

— Razaru hā ma tō dârâ. ¹⁵ Hâzé ré ī'rata īnhamra õ nherē, īma rowē di. E marī wa. Romhâimanazéb zarîna, īwaihu'u pese na īzaze za'ra wa'aba wa za, īma rowē di. Oto ītēme wasi'aba'rêi wa'aba. — Æne te wazatōrī za'ra, Zezusi hā.

¹⁶ Taha wa, Tome hā ūsi'ubza na da te 're ūsisi za'ra mono hā te wama nharī za'ra, ãne:

— Oto īme wasi'aba'reí wa'aba, īsu da te wa'uprosi da nherē. — Āne te tinha, Tome Didimo hā. Didimo na īsisi hā dasi'ubza, te wasu'u.

Tawamhā wa tō ītēme wasiwi saprōni ni, Betānha na 'ri nhisi u.

Zezusi hā apâ dahâiwa'utu'wa na īsiwasu'uzé wasu'u

¹⁷⁻¹⁹ Tawamhā Betanha u wasihutu wamhā, ma tō ni'wa hā Zezusihī ma rowasu'u, āne:

— Razaru hā ma tō dârâ. Ma tō dasiwi sērē ni. Maparane si'uiwa na ma tō āma timara oto, da te dasiwi īsérēzém na hā. — Āne te tāma rowasu'u. Betānha u hā romhuture wa, ma da'ahā na wawana aihutu ni, Zeruzarē hawimhā. Si'ubdatō ti'ai pibuzé hā Betānha u da hā. Mata norī hā da te pē'êtêté zahuré da, ma ītēme aihutu ni, īhitébré hā tiwi dâ'â zahuré wa. ²⁰ Tawamhā ni'wa hā ma tō Mata norī ma rowasu'u, āne:

— Zezusi hā te we oto mo.

Taha wa, ma tō Mata hā awa'awi watobro rob u, Zezusi hā te te sina uzusi da. Marizaha si te īsa'u nhamra, 'ri para. ²¹ Tawamhā Mata hā Zezusi te te sina uzusi wamhā, āne ma tō tāma tinha:

— Wanhib'apito, wahitébré hā hâzé ré wa'rata asāmra 'wa'âhā, wawi dâ'â õ di aré. ²² Dâ'â nherē, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, aimreme wamhā, te za aima āma uwaimra.

²³ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinha:

— Tane tō. Dâ'â nherē, te za hâiwa'udu, aihitébré 'wa hā.

²⁴ Mata te duré asa tāma tinha:

— Tane tō. Bâdâ ma tō sima pisutu 'Re īhâimana u'âsi mono hā, adâ hā te te ī'ahâiwa'utuzéb da hā. Tawapsi te za wahitébré hā dazu hâiwa'utu.

²⁵⁻²⁶ Tawamhā Zezusi te duré asa tāma tinha:

— Wa hā 're dadâ'â za'ra mono nherē, te 're da'ahâiwa'utu mono pari, 're īdanomro u'âsi mono zé te dama 're īapisutu mono, wa 're mo. Ni'wam norī hā Danho'reptui'wa na te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. 'Re dâ'â za'ra mono wamhā, dâ'â ãna te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. E tō sena ma īmreme hā īsaze.

²⁷ Tawamhā Mata asa te tāma tinhā:

— Īhe. Tō sena, wa aimreme hā saze. A hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te aipisudu. A hā 'Re īhâimana u'âsi mono 'ra. Wahi'rata norī hā asô 're īsimipari za'ra mono, a hā, ti'ai u we aimorī da hā. — Āne te Zezusihī ma tinhā.

Zezusi īsiwa'ōzé wasu'u

²⁸ Tawamhā apâ te mo Mata hā, 'ri tēme. Ti'awi pesere ma tō tinoi ma rowasu'u, Marizaha ma:

— Rowahutu'wa te we asô hâ, ītēme aimorī da.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, ma si'aba'rē na wahudu, Zezusihī u wei morī da, Mariza hā. Zahadu 'ri tēme, wasi-hutu õ di. Mata te te īwa'uzusizéb ãma, wa zahadu aimasam ni. ³¹ Tawamhā Mariza hā watobro wamhā, ma īsarina wairé rob u, ītēme īsihutu norī hā. Āne te sima ãma romnomri za'ra: “Āté tihitébré 'ru u te mo, ãma wawa da.” Tane nherē, tihitébré 'ru u morī õ di, Mariza hā. Zezusihī u te wei mo. Taha wa, ma tō we īsarina ai'aba'rē ni.

³² Mariza hā we ītēme wisi wamhā, hi'rātitō ma īpapara nhamra, Zezusihī ma wapu wa. Tawamhā ãne te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, wahitébré hā hâzé ré, wa'rata asãmra 'wa'âhā, aré wawi dâ'â õ di. — Āne te tāma tinhā, wawa sina.

³³ Tawamhā Mariza hā pē'ēzé te, siwa'ō wa, duré we ūsarina ūsihutu zama 'ry'ry wa, pē'ēzé di, Zezusi hā. Pē'ēzé ahā di. ³⁴ Āne ma tō sadanhari za'ra:

— E mame ma tō asawi ūsērē 'wa.

Tawamhā asa te tāma rowasu'u za'ra:

— We aimorī wasiré, sabu da.

³⁵ Tawamhā pē'ēzé ahā wa, te aiwa'ō, Zezusi hā.

³⁶ Taha wa, te dasima nharī za'ra ni:

— Ō hā te te sawi pese uptabi di. Te te sawi pese uptabi wa, te sô tiwawa.

³⁷ Tawamhā da'umro na te tāma nharī za'ra ni, āne:

— Ō hā aibâ ūtob'a, ma tō to pese. E niha bété hâzé ré te te pese ū di, dâ'â tō da, Razaru hā. — Āne te tāma nharī za'ra ni.

Zezihi hā Razaru te te ūhâiwa'utuzé wasu'u

³⁸ Tawamhā ūsiré, wa ai'aba're ni, ab're u. Sa'a zahâpâ, ab're hā. Pē'ēzé ahā di, Zezusi hā. Pē'ēzé uptabi na te mo. Tawamhā, ab're u wasihutu wamhā, da te dasiwi āma sitom haré, te ēne hā za. Tōmo za'ētē di, ēne hā.

³⁹ Tawamhā ma tō Zezusi hā ēne hā dama ti'ru, ūsitobzé hā da te dasiwi sa'rē da.

Taha wa, ma tō Mata hā Zezusihī ma tinhā:

— Wanhib'apito, da te dasiwi ūsērēzém na hā, maparane si'uiwa na ma tō āma timara. Taha wa, ma tō ti'ro. E'ro nherē, te za ūsitobzé hā dasiwi sa'rē ni.

⁴⁰ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— Tane nherē, te za dasiwi sa'rē ni. Āma ūzazei wamhā, dama ūwaihu'ū'ō te za ūmadâ, 'Re ūhāimana u'āsi mono te te ūmanharūzé hā. E āne na hā te aima rowasu'u ū di. Wa tō aima rowasu'u.

41-42 Tawamhā ūsitobzé ma tō dasiwi sa're ni. Tawamhā hāimo te oto rob'madâ, Timama ma mreme da, Zezusi hā. Āne te tāma tinhā:

— Īmama, da'āma aima 're ūmreme mono wamhā, ūmreme te ūma āma 're ū'a'uwaimrami u'āsi mo. Āhāna te za duré ūmreme hā ūwapa. Taha wa, ūma rowē di. Danho'a, wa āne aima rowasu'u, aima ūmreme ré, da te ūwapari za'ra da. E marī da. Aibā ūma aima ūmremezé hā ūma ūwapari ūwaimrami wamhā, a hā we ūzatōrī'wa na dama 're ūsiwasu'u mono zém na, da te 're ūzaze za'ra mono da. — Āne te Timama ma tinhā.

43 Timama ma mreme pari, te oto Razaruhu zō hā, mreme 'rāihā na:

— Razaru, ab're hawi we aiwatobro, rob u.

44 Tawamhā sô hārā pari, ma watobro, dâ'ā nherē, sib'rata ubu ré, duré para ubu ré, duré 'rā ubu ré. Taha wa, ma tō Zezusi hā dama ti'ru:

— ūubuzé hā asiwi wasihu wa'aba, 're morī da.

Taha wa, ma tō siwi wasihu, ūubuzé hā.

Zezi, da te dasiwi wīrī da, dama ūpire norī te te ūma ūrosa'rata za'ra zé wasu'u

Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2

45 Tawamhā da'ahā na ma tō Zezusi hā saze za'ra ni, Marizaha u ūsihutu norī hā. Razaru hā danho'a te te hāiwa'utu wa, ma saze za'ra ni, 'Re ūhāimana u'āsi mono we te te ūsatōrī na. **46** Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō apā ai'aba'rē, Zeruzarē u parisezu norī u, Razaru te te ūhāiwa'utuzém na te te tāma rowasu'u za'ra da.

47 Tawamhā ūsimirowasu'u hā te te wapari za'ra wamhā, tisiré norī zō te sitēme tihārā za'ra, dama ūpire norī zō. Taha wa, ma sitēme si'rā'ōtō, sasedoti ūpire norī hā, duré parisezu norī hā duré uburé

zudezu norī ma roti'wa norī zama. Sitēme si'rā'ōtō wamhā, ãne te sima rowasu'u za'ra:

— E marī, wa te ī'manharī za'ra da hā. Ō hā te marī hā dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī u'âsi, tiwaihu'u pese na. ⁴⁸ Marī, wa te tāma 'manharī za'ra ō wamhā, aihīni te za da te 're saze za'ra, 'Re īhaimana u'âsi mono te te īpisutu na Danho'reptui'wa da. Tawamhā romanu norī hā te za wei wazō aihutu. 'Ri za'ēne hā te za wawi sāmra za'ra. Te za duré wa'uprosi za'ra, uburé wasiré zudezu norī zu. — Æne te sima rowasu'u za'ra.

⁴⁹⁻⁵⁰ Æ wahum na hā te Caipasi hā 're hāimana, sasedoti īpire uptabi na hā. Tawamhā ta hā te tāma nharī za'ra, ãne:

— E marī da, rosa'rada hā waihu'u aba ō di bétē. Aibā misire wa te wasiwi wīrī wamhā, aré wama 're rowē za'ra mono di. Aré aihīni wasi'utōrī ō di. — Æne ma tō Caipasi hā tisiré norī ma waihu'u za'ra, dama īpire norī ma hā.

⁵¹ Æne te te tāma rowasu'u za'ra wamhā, ã wahum na sasedoti īpire uptabi na 're īhāimana mono zéb zarina, si'uihā nai ō nherē, te tāma rowaihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā dazada īdā'âzém na hā. ⁵² Zudezu norī zada si, dâ'â ō di za, Zezusi hā. Daro mono bâ 'Re īhāimana u'âsi mono, ti'ra da, uburé te te 're īapisutu mono norī zada, te za dârâ, simisutu ī'ra si 're danomro mono da.

⁵³ Tawamhā Caipasihi nhimiroti hawi te sima ãma roti zahi u'âsi za'ra oto, te te siwi wīrī da, dama īpire norī hā. ⁵⁴ Taha wa, īrob ãma 're morī ō di oto, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ãma, Zezusi hā. Darob amoi u te mo, Epra'ī na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ti'a 'ré u'âsi 'rata, Epra'ī hā. Wa norī hā wa īsiré ai'aba'rē ni. Tame wa a'â 're wasi'ubumro.

⁵⁵ Romhuture di oto, dato hā da te 're ū'manharī za'ra mono zéb u hā, Pascowa na dato nhisi hā. Taha wa, da'ahā na te Zeruzarē u 're danomiro daro mono bâ, zudezu norī hā. Dato hā sāna'rata ū ré, te za dawasétē na tasiwasu'u za'ra ni, 'Re ū'haimana u'āsi mono ma, dawē na dato i u danhisisi da. Taha da, ma tō Zeruzarē u aihutu ni, bâdâ hā romhuture wa oto, dato i u hā. ⁵⁶ Dasihutu wamhā, Zezusihi zô te tanhopré ni. Āne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— E dato i u te za wei mo, 're ū'dasi'rā'ōtō mono zéb u hā. Āté wei morī ū di za. — Āne 'ri za'ētē 'wawi wa'ra 're, dasimasab ré, te dasima āma romnomri za'ra ni.

⁵⁷ E marī wa. Zezusihi āma te dama roti za'ra aré, dama ū'pire norī hā:

— Ma'āpē nimame ū'sāmra na 'mai'madâ'ā aba wamhā, wei wama wasu'u za'ra wa'aba za, wa te waihu'u za'ra da. — Āne ma tō dama āma roti za'ra aré, sasedoti ū'pire norī hā, parisezu norī me. Te te siwi âri da, ma tō āne dama āma roti za'ra.

12

*Mariza hā Zezusi te te ū'para upsōzé wasu'u
Mateusi 26.6-13; Marcusi 14.3-9*

¹ Romhuri misi da'āma si'utōrī parip si, te za dato hā dasiwi 'manharī ni, Pascowa na dato nhisi hā. Tawamhā Zezusi hā te apâ mo, Betānha u. Wa norī hā wa ū'siré ai'aba're ni. Tame Razaru hā te 're sāmra, ab're hawi Zezusi te te ū'hāiwa'udu hā.

² Tawamhā, wasihutu wamhā, ma tō wama api za'ra ni, wasa hā wa te huri da, Zezusi hā sawi te. Mata hā ma tō wasa hā te te wama sé. Razaru hā te wame tisa. ³ Tawamhā Mariza hā ma tō we ti'ā, wedewa'u ū'sadaze hā. Nadu na wedewa'u nhisi

hā. Ta hā īwa'âbâ wawē. Zezusihi zô te we ti'â, te te āma para u'ré wa, tāma rowē da. Tawamhā, te te āma para u'ré pari wamhā, ma tō para u'õ, tizérē na. Sadazei pire wa, ma tō 'ri 're zadaze sina. ⁴⁻⁵ Tawamhā Žudasi Icarizoti hā tāma toi õ di, Marizaha ma. Zezusihi siré 're īmorī Žudasi hā, Zezusi hā te te dama īhâiba nhomri da hā. Taha wa, te Marizaha ma tinha, Žudasi hā:

— E marī da bétē, te te dama wede õ di wedewa'u zadaze hā, rob'uiprazéb zô īsibrob'õ norī ma, āma sipé da, īwa'â hā. — Āne te Žudasi hā tāma tinhā.

⁶ E marī wa. E īsibrob'õ norī hā te te pawaptob zei wa. Mare di. Te te pawaptob ze za'ra wab õ di. Ta hā sipsaihuri di. Rob'uiprazé hā te te wama 're ī'madâ'â mono hā, te pi'uriwi te te sima 're 'mazani.

⁷⁻⁸ Tawamhā Zezusi hā ma tō Žudasihi ma tinhā:
— Tô'ā. Tāma nharī tō. Īdâ'â wapsi, da te dasiwi īnherē õ ré, te te āma īhâiba u'ré da, te aré īzada tétré. īsibrob'õ norī hā te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahā aima wē za'ra wa'aba wamhā, te za 're īpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. Tanei õ di, wa hā. Ai'rata 're īnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. Taha wa, ai'rata īnhamra aba ré, īma sōpru wa, īma rowē di. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra, Zezusi hā.

Sasedoti īpire norī hā, Razaru te te siwi wîrī da, te te āma īrosa'rata wasété za'ra zé wasu'u

⁹ Tawamhā ma tō dasima rowasu'u za'ra ni, āne:
— Betānha āma te nhamra, Zezusi hā. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni. Taha wa, da'ahâ na ma tō we ītēme ai'aba'ré ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u si, we dasi'aba'réi õ di. Razaruhu u zama te we ai'aba'ré ni, ab're hawi te te īhâiwa'utu u zama, da te sabu za'ra da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhā Razaru

hā da te sabu za'ra wamhā, da'ahâ na ma tō Zezusi hā Danho'reptui'wa na saze za'ra ni. Ta norī ma, oto wapu za'ra di, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa īpire norī mreme hā, sasedoti īpire norī mreme hā. Taha wa, Zezusi, da te saze za'ra 'ru te, te sima ãma roti za'ra Razaruhi ãma, taha zama te te siwi wîrī da.

*Zezusi hā Zeruzarē u īwisižé wasu'u
Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40*

12-18 Tawamhā awē wa duré Zezusihī siré ai'aba'rē ni, Zeruzarē u. Zezusi hā Razaru ab're hawi te te hâiwa'utu wamhā, ma tō ãma 'madâ'â za'ra ni aré. Tawamhā ãma ī'madâ'â'wa norī hā ma tō dama rowasu'u za'ra aré, Zeruzarē ãma 're īsi'ubumroi mono norī ma. Zeruzarē u dasi'rā'ōtō wamhā, daro mono bâ ma tō Razaruhi wasu'u hā wapari za'ra ni, īdasi'rā'ōtō mono hā. Zezusihī wasu'u, ma duré wapari za'ra ni, Zeruzarē u īmorī na hā. Taha wa, te ītēme ai'aba'rē ni, Zeruzarē u īdasi'rā'ōtō mono hā bâdâdi wa, da te uzusi za'ra da. Wa'asu te dasiré 'wasari ni, dama rowē wa, Zezusi da te ãma sawi za'ra da.

Tawamhā Zezusi hā da te uzusi za'ra wamhā, te dasima 'mahârâ za'ra ni, ãne:

— 'Re īhāimana u'âsi mono ãma 're wawata za'ra wa'aba mono. Ôhôta Wanhib'apito, te we oto mo, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa para. 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwē si te te tâma 're pisutu u'âsi mono da si, wa wasima wē za'ra ni, Izarazéhé nnihudu norī nhib'apito ma hā. — ãne te dasima 'mahârâ za'ra ni.

Tawamhā wasi'aba'rêi ré, ma tō awaru po'repore hā tisâ Zezusi hā, īprédupté hā. Tawamhā ma tō ãma darõno, ãma morī da. ãne

wamhā, ma tō sina uwaimra, āma rob'ui'éré hā. Duréihā ma tō āma rob'ui'éré siro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā. Āne ma tō āma rob'ui'éré, Zeruzarē āma 're īdasi'ubumroi mono norī ma:

“Si'ā na 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī, aipahi za'ra wa'aba õ di za. Ōhōta te we atēme timorī za'ra wa'wa, Asib'apito za'ra wa'wa hā awaru po'repore na īpréduptém na.”

Āne duréihā ma tō āma rob'ui'éré, ībaihā na hā.

Āma rob'ui'éré te te sina uwaimrami nherē, wama waihu'u pese za'ra õ di, āma rob'ui'éré hā. Zezusi hā ab're hawi hāiwa'utu wa, hāiwa u rowē uptabi u apâ morī parip si, wa za āma wasipo're pu'u za'ra ni, rob'ui'éré na. Tawapsi wa za wasima rowasu'u za'ra ni, āne: “Tō sena ma tō sina uwaimra, āma rob'ui'éré hā. Āma dawata za'ra ré, ma tō datēme mo, awaru po'repore na īpréduptém na.” Āne wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Tawamhā da'ahā na da te uzusi za'ra da, ītēme dasi'aba'rēi wamhā, āne te sima rowasu'u za'ra, parisezu norī hā:

— Aihīni te Zezusihi niwī 're danomro. Taré, wa nasi āma wasima roti u'āsi za'ra ni. — Āne te sima nharī za'ra, parisezu norī hā.

Deredu norī, Zezusi te te 'madā'ā za'ra da, Piripihi wi te te īwaptērē za'ra zé wasu'u

²⁰ Tawamhā deredu norī zama ma tō aihutu, Zeruzarē u, 'Re īhāimana u'āsi mono āma dame wata za'ra da, zudezu'õ norī hā. ²¹ Tawamhā tame si'ubumroi ré, te ai'aba'rē, Piripihi u. Darireza

hawimhā Piripi hā. Besada na ūsa'ru nhisi hā. Piripihi u sihutu wamhā, te tāma nharī za'ra:

— Wa wasima wē za'ra ni, wa te 'madâ'â za'ra da, Zezusi hā.

²² Taha wa, te Piripi hā mo Ādéréhé u, te te tāma sadawa wasu'u za'ra da. Zezusih u te sis-aprōni zahuré, te te tāma sadawa wasu'u za'ra da.

²³ Tawamhā ūmreme te te wapari wamhā, ãne te Zezusi hā tāma siwasu'u zahuré:

— Wa hā dasiré ūpodo. Romhuture di oto bâdâ hā, ū'ama 're ūdawata za'ra mono zéb u hā. ²⁴ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, amnho potozé wasu'u na hā. E niha te za amnho hā ti'rā ahâ. Ai'uréiwi nomro wamhā, poto õ di za. Ab're 're, 're rere'e mono wa, ūtomhā, 're si'utōrī mono wapsi, te za 're poto za'ra. 'Re poto za'ra mono wapsi, 'rāi ahâ di za. Misire nherē, poto wamhā, nhama wamhā, zâb ahâ di za. — Æne Zezusi te sina simiré'é, sô'awib õ nherē.

²⁵ Te duré tāma rowasu'u zahuré, ãne:

— Ni'wam norī hā tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhā, rowē ūsi'utōrī'õ hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norī hā ūzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowē hā. ²⁶ Ni'wam norī hā te te ūma 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're ūwē za'ra mono wamhā, 're ūmorizém na si te za 're nomro, ūzarina si. Tawamhā ū'rata te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. Te te ūma 're romhuri pese za'ra mono wa, ūmama te za ãma 're wata za'ra. Te za duré te te tāma 're wa'âbâ za'ra, ūsimiromhuri hā.

Zezusi hā za tidâ'âzém na ūsiwasu'uzé wasu'u

27 — Āhāna te ūsina rosa'rata ahâ di. E Īmama ma, wa za ūsi'ru, te te dawi īnho'reptu da, īdâ'â õ ré, te robzépata tō da. Mare di. Tāma ūsi'rui õ di za, te te dawi īnho'reptu da. Dazada īdâ'â da si, wa wei mo.

28 Īmama, ma'āpē we īpawapto na, ī'āma īrotizém na te ūsina uwaimrami da, aī'āma 're dawata za'ra mono hâ. — Āne te Timama ma mre. Tawamhā hâiwa hawi ma tō tāma tinhā:

— Wa tō te 're aipawapto u'āsi, ī'āma 're dawata za'ra mono da. Wa za duré aipawapto, ī'āma 're dawata u'āsi za'ra mono da.

29 Tawamhā ma tō sima rowasu'u za'ra, ī'rata ūsimasa hâh:

— Ōhōta te wei rārā, tā hā.

Tawamhā ni'wam norī hā te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. 'Re īhâimana u'āsi mono ma romhuri'wa, te we tāma mre, hâiwa hawi.

30 Taha wa, te Zezusi hâ dama tinhā:

— ī'udâna wei mreme õ di. Ai'udâna wa'aba zama wapari za'ra wa'aba da, te we īma mre. **31** 'Re īhâimana u'āsi mono, ma tō āma roti siro, dawasété na. Romhuture di oto bâdâ hâ te te āma īrotizém na, te te āma ī'uwaimramizéb da hâ. Romhutu na te za duré tinhā Wa'uburé ma, dama sib'uwa wa, oto te te 're dawada'uri tō mono da. **32** Hâiwi īza'o da, da te dasiwi īzasōmri wapsi, wa za ūsitême te 're da'a'ubumro, īnhib'a'uwe 're dahâimana za'ra mono da, daro mono bâ. — Āne te Zezusi hâ dama siwasu'u. **33** E marī da. Wedepo'o nhonhi'râmi na īdâ'âzém na da te waihu'u sirômo za'ra da.

34 Tawamhā te āne asa tāma nharī za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'āsi mono te te īpisudu hâ dâ'â õ di za. Te za 're morī u'â. Āne

duréihā ma tō āma rob'ui'éré za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. E niha tawamhā te īnha, hāwi da te dasiwi īsasōmri na, ti'ai āma dasiré īpodo hā. E 'wa hā dasiré īpoto na īisi hā. — Āne te Zezusi hā siwi sadanha.

³⁵ Tawamhā Zezusi hā sō'awib õ nherē, te rowa'a na siwasu'u, āne:

— Rowa'a hā te za syry na aima 're hāimana za'ra wa'wa oto. Tawamhā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're anomro aba mo, aiwi 're robra za'ra wa'aba mono õ ré hā. Robra na damorī wamhā, nimomo damorī da hā dama waihu'u õ di. ³⁶ Ai'rata 're īnhamra za'ra wa'aba mono ré, te za asina 're ī'umnhasi za'ra wa'aba mo, ī'āma 're anomro wē uptabi aba mono da. — Āne Zezusi te dama roti.

*Zudezu norī hā, Zezusi Danho'reptui'wa na te te
're īsazei õ za'ra mono zé wasu'u*

Taha pari te danhiti mo, da te dasiwi 'madâ'â tō da, Zezusi hā. ³⁷ Marī hā dama ī'manharī waihu'u'õ hā ma tō te te dama 're ab'manharī wē u'âsi, Zezusi hā, tiwaihu'u pese na. Tane nherē, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu na, da te saze za'ra õ di. ³⁸ Da te saze za'ra õ wamhā, ma dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha mreme hā. Duréihā ma tō ta hā 'Re īhāimana u'âsi mono ma dawasu'u, īsadawa wasu'u 'rata 'wa hā. Āne ma tō tāma dawasu'u:

“Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhā, e ma tō ai'āma da te 're wazaze za'ra. Mare di. Ai'āma, da te 're wazaze za'ra mono õ di. Duré aiwaihu'u pese na 're da'apawapto mono wamhā, e ma tō aiwaihu'u pese na da te 're aiwaihu'u

za'ra. Mare di. Da te 're aiwaihu'u za'ra mono õ di."

Āne ma tō tāma dawasu'u Iza'iza hā, wawa sina.
Āne ma timreme na rob'ui'éré.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhā da te 're saze za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono õ wa, da te 're sazei waihu'u za'ra mono õ di oto. Āne ma tō duré rowasu'u Iza'iza hā, 'Re īhāimana u'âsi mono zazei'õ'wa norī āma:

"Re īhāimana u'âsi mono, ma tō oto dama tinhā, īsimiroti hā da te 're waihu'u za'ra mono āna oto 're danomro mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono tō da, te te 're da'anho'reptui mono tō da."

Āne duréihā ma tō rowasu'u Iza'iza hā, wahi'rada hā. Zezusi, da te 're saze za'ra mono õ wamhā, ma tō oto dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha nhimirowasu'u zarina.

⁴¹ Duréihā Iza'iza hā sōtō 'rowi te te īrosawērē ne, ma tō Wanhib'apito 'madâ, Zezusi hā. īhāiba na hā rowa'a za'êtē di. Te te 'madâ'â wa, te āne na rowasu'u siro.

⁴² Tawamhā da'ahâ na Zezusi, da te saze za'ra õ nherē, ma tō ni'wam norī hā saze za'ra, dama īpire norī hā, ahâ na. Tane nherē, te te saze za'ra nherē, īsazei'wa na sō'awi dama 're siwasu'u za'ra mono õ di, parisezu norī mreme pipa te. Zudezu norī te, rowahutuzéb u dame 're sisisi tō mono da, te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ'umnhasite, te ari'iwi 're si'ubumroi u'âsi. ⁴³ Parisezu norī si te te 're wēsāmri za'ra mono da, ma tō te te sima 're wē za'ra. 'Re īhāimana u'âsi mono si te te 're wēsāmri za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono õ di. Taha wa, te ari'iwi 're si'ubumroi u'âsi, 're siwasu'u za'ra mono āna, īsazei'wa na.

*Timreme wē'ō'wa norī āma, Zezusi te te āma
īrowasu'uzé*

44 Tawamhā Zezusi te da'ab'mahā:

— Ni'wam norī hā Danho'reptui'wa na te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono wamhā, īzazei'wa si 're nomro mono õ di za. ī'u'âbâ te za we īzatōrī'wa zazei'wa 're nomro. **45** Duré ni'wam norī hā te te ī'madâ'â za'ra wamhā, ī'u'âbâ te za we īzatōrī'wa zama 'madâ'â za'ra. **46** Wa hā wa tō we datēme mo, dama rob'uiwē'wa ne 're īmorī da. E marī da. Da te dasina 're ī'umnhasi za'ra mono wa, robra na ne, dawasétē na oto 're danomro tō mono da.

47 Äté ni'wam norī hā te za taré īmreme hā te te 're wapari za'ra. E tawamhā wa za ta norī hā awa'awi te 're ahâ za'ra. Mare di. Awa'awi te 're dahâ za'ra mono da, we īmorī õ di. Te 're da'anho'reptui mono da si, wa wei mo. **48** Ni'wam norī hā te te 're īwē'ō za'ra mono wamhā, duré īmreme te te 're wē'ō za'ra mono wamhā, zahadū wapsi te za oto siwaihu'u za'ra, tiwasétē na. Ti'a īsi'utōrīzéb āma īmreme na po're pu'u za'ra wa, te za bâtâ na siwaihu'u za'ra, tiwasétē na.

49-50 — īmama hā ma tō īzazei'wa norī ma pisutu sirōmo za'ra, robzei u'âsi āma 're nomro mono da. Duré ī'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa āma 're dâ'â za'ra mono tō da, ma tō tâma pisutu sirōmo za'ra. Äne si ma tō īmama hā īma waihu'u, te dama 're awaihu'u mono da. Wa hā īsi'uihâ na īnhimirosa'rata si te dama 're awaihu'u mono õ di. We īzatōrī'wa, te te īma īwaihu'uzéb zarina si, wa tō te dama 're awaihu'u. — Äne te dama siwasu'u Zezusi hā.

*Zežusi hā, tisiré 're īnomro mono norī te te īpara
upsō za'ra zé wasu'u*

¹ Awē te za oto dato hā dasiwi 'manharī za'ra ni, Pascowa na dato nhisi hā. Zežusi hā ma tō sina waihu'u, romhuture di oto apâ īmorīzé hā, Timama u. Óne u'āsi te te 're wa'azawi pese Zežusi hā, īsiré 're wanomro mono wa.

² Tawamhā wasa, wa te huri da, wa tō asimro ni, barana. Wasa hā wa te huri ō ré, ma tō Zudasi Icarizoti hā rosa'rata, Zežusihī zō te te danhimroi mono da, te te dama hāiba nhomri da. Wa'uburé nhimirosa'rata hawim na, te āne āma rosa'rata. Simahā 'ra, Zudasi hā. ³ Zežusi hā ma tō īmama hā pisutu, dama pire da. Uburé marī ma, pire da, ma tō pisutu, ti'ai āma hāiwa āma zama. 'Re īhāimana u'āsi mono hawi, ma tō wei mo. Apâ te za oto ītēme mo. Āne ma tō sina waihu'u siro, Zežusi hā. ⁴ Tawamhā wasa hā wa te huri ō ré, ma tō Zežusi hā wahudu. Ti'uza, ma tō sani. Tisi'u'ōzém na ma tō si'awasisi. ⁵ Tawamhā â, ma tō sa'wa, piza'a 're nho'a wa, īsiré 're īwanomro mono norī hā te te āma wa'apara upsō da. Te te īwa'apara upsō na ma tō sāna'rata, wa'āma. Te te wa'apara upsō pari, te za duré te te wa'apara u'ō, tisi'u'ōzém na. ⁶ Sima Pedruhu 'rata te oto za. Tawamhā Pedru te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, e te za īpara upsō. Mare di. īpara upsōi ō di za.

⁷ Tawamhā Zežusi asa te tāma tinhā:

— Te aipara upsō za'ra wa'aba zé hā, marī te aimā wasu'u za'ra wa'wa. Zahadu waihu'u ō di, a hā. Zahadu wapsi te za īwaihu.

⁸ Tawamhā Pedru te duré tāma tinhā:

— īpara upsōi ō di za.

Zezusi te duré asa tāma tinhā:

— Te aipara upsōi õ wamhā, ĩnhib'a'uwe õ di za, a hā.

⁹ Tawamhā Sima Pedru te tāma tinhā:

— Wanhib'apito, ĩpara si upsōi õ di za. ĩnhib'rata zama te za ĩ'upsō, ĩ'rā zama.

¹⁰ Taha wa, ma tō Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Mare di. 'Re dasisōi mono wapsi, dahâiba hā wē di za. Dapara si 're uptob za'ra mono wa, te za apā da te 're upsō za'ra. A norī wa'wa hā aiwē za'ra wa'aba di, ĩma. Misire ĩma ĩwē õ hā. — Āne te Zezusi hā wama rowasu'u za'ra.

¹¹ Aibâ hā ma tō sina waihu'u siro, te te dama ĩhâiba nhomri'wa da hā. Taha wa, ma wama waihu'u za'ra, misire ĩwē'õ na hā.

¹² Tawamhā te te wapara upsō za'ra pari, ma tō apā si'uza. Ti'a ma tō nhamra. Sāmra wapsi, te wama nharī za'ra:

— E marī te aimā wasu'u za'ra wa'wa, te aipara upsō za'ra wa'aba zé hā. E ma tō asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³⁻¹⁵ A norī wa'wa hā rowahutu'wa na te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Asib'apito na zama te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Wa hā rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā Asib'apito wa'aba nherē, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba õ di, te aipara upsō za'ra wa'aba tō da. Duré rowahutu'wa na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhā, ĩma wē di. E marī wa. Wa hā Asib'apito wa'aba nherē, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba õ di, te aipara upsō za'ra wa'aba tō da. Taha wa, te za ĩsine ĩnhirā zarina 're asipara upsō za'ra wa'aba mo, ĩnhirā zarina 're anomro aba

mono da, īsine 're asisawi za'ra wa'aba mono ãna, 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

16 Ma'ãpé īwapari pese za'ra wa'aba za. Danchib'apito norñ hã 're sisawi za'ra mono ãna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhã, tãma īromhuri'wa norñ zama, te za īsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono ãna. Duré te te 're īsatõrĩ za'ra mono hã 're sisawi za'ra mono ãna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhã, īsadawa wasu'u'wa norñ zama te za īsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono ãna.

17-18 — Āne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Īnhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowë za'ra wa'aba mono di za, uburé aima 're rowë za'ra wa'aba mono õ nherë. Asimirosa'rata na, wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Īsisré 're anomro aba mono da, te aipisutu za'ra wa'wa hã, misire ma tô īmaiwë'õ wa'wa. Ta hã wa tô pisutu, īsisré 're morñ da, 'Re īhaimana u'âsi mono mreme ui'éré te te sina uwaimrami da. Āne ma tô wahi'rada hã tinhä, aré: "Wasiré 're īwasai mono, ma tô īwë'õ." Āne ma tô duré īwë'õ'wa na rob'ui'éré siro, poto õ ré, wahi'rada hã. Taha wa, te za oto sina uwaimrami su'u, īwë'õ'wa hã. **19** Taha õ ré, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, te te sina uwaimrami wapsi, te īsina īwaihu'uzém na, 're īzazei u'âsi za'ra wa'aba mono da. **20** īwapari pese za'ra wa'aba. Zahadu wapsi, wa za īzazei'wa norñ hã datëme te 're satõrĩ za'ra, te te dama 're īzadawa wasu'u za'ra mono da. Tawamhã īmreme za'ra hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, ta norñ u'âbâ te za īzama da

te dasiwi 're ūzawi pese za'ra. Da te dasiwi 're ūzawi pese za'ra mono wamhā, ū'u'âbâ te za duré we ūzatōrī'wa da te dasiwi 're sawi pese. — Āne ma tō wama siwasu'u zara, Zezusi hā.

Zeusi hā Zudasi te te ūwasu'uzé wasu'u, za te te dama ūhâiba nhomri'wa da hā

Mateusi 26.17-25; Marcusi 14.17-21; Rucasi 22.7-13, 21-23

²¹ Tawamhā pē'ēzé uptabi di, Zezusi hā. Taha wa, te duré wama siwasu'u za'ra, āne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ū'maihâiba nhomri 'wa. — Āne te wama nharī za'ra.

²² Tawamhā aibâ te te sina ūwaihu'uzém na, wa te waihu'u za'ra õ wa, wa taré wasi'madâ'â za'ra ni.

²³ Wa hā, Zezusi te te 're ūzawi pese mono, wa ū'rata nhamra. ²⁴ Tawamhā Sima Pedru te Zezusihi āma ūwada'u, te sadanharī da, sadawa 'rasi sina:

— Ma'āpē sadanharī. E 'wa hā te za we te te sô danhimro, te te dama hâiba nhomri da.

²⁵ Tawamhā ū'rata ūnhamra wa, wa oto sadanha, Zezusi hā:

— Wanhib'apito, e 'wa hā te za we asô te te danhimro, te te dama aihâiba nhomri da hā. — Āne wa sadanha, Zezusi hā.

²⁶ Taha wa, te āne asa ūma tinha:

— ū'u'êtë wē'ë, wa za di'i, te tâma sômri da. Taha na te za ūwaihu, dama ūhâiba nhomri'wa da hā.

Tawamhā ma tō di'i, te te tâma sômri da, Zudasihī ma. Sima Icarizotihī 'ra, Zudasi hā. ²⁷ Te te tâma sômri pari, ma oto Satanasihi nhimiroti hā wapari pese Zudasi hā, ūpē'ë 're oto sébré wa. Taha wa, te Zezusi hā Zudasihī ma tinha:

— Marī hā 'manharī su'u pé. — Āne te tâma tinha.

²⁸ E marī da, te ãne tāma roti. Wa norī hā wa te waihu'u za'ra õ di. ²⁹ Ni'wam̄ norī hā te ãma rosa'rata za'ra, ãne: "Rob'uiprazé hā te te 're 'madâ'â mono wa, ãté marī hā wasazéb da, te te wama uipra za'ra da, te ãne tāma roti." Ìhâiba amo norī hā te duré ãma rosa'rata za'ra: "Ãté ïsibrob'õ norī ma, syry na te te sõmri mono da, te tāma roti."

Ãne, wa ïmreme na wasima ãma romnhoré za'ra ni.

³⁰ Tawamhā te te 'rēne pari, rob u ma tō watobro Zudasi hā, robra u.

Zežusihi nhimirotizép tém na rowasu'u

³¹ Tawamhā rob u watobro za'u si, te ãne wama siwasu'u za'ra, Zežusi hā:

— Wa hā dasiré ïpodo. Romhuture di oto bâdâ hā ï'ama 're ïdawata za'ra mono zéb u hā. ï'ama 're dawata za'ra mono wamhā, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te za duré 're dawata za'ra, ïsiré. ³² ïsiré ãma 're dawata za'ra mono wamhā, te za ðuré ï'ama tiwata, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā. Te za ï'ama tiwata su'u. ³³ ïno norī, syry na wa za oto ai'rata ïnhamra 'wa. Ai'rata 're ïnhamra u'âsi aba mono da, te za asima 're ïwē za'ra wa'aba mo. Tane nherē, wa za mo. Nîmomo ïmorī wamhā, ãma ïtême 're anomro waihu'u aba mono õ di za a'â. ãne wa tō dama waihu'u aré. ³⁴ ïnhimiroti tém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hā. Wa hā te 're asawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo.

*Pedru hā, Zežusi za te te dawi ï'udâzém na te te
ïpo're pu'uzé wasu'u*

*Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Rucasi
22.31-34*

35-36 Tawamhā Sima Pedru te sadanha:

— Wanhib'apito, e momo te za aimo.

Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— Nimomo wa za mo. Āma ūzarina, aimorī waihu'u õ di za aâ. Zahadu wapsi te za ūzarina āma aimo.

37 Tawamhā Sima Pedru te asa tāma tinhā:

— E marī wa, āhāna asarina āma ūmorī waihu'u õ di. Te asō'reptu da, asada ūdā'â da hā ūma wē di.

38 Tawamhā ma tô Zezusi hā asa duré tāma tinhā:

— E tô sena asiwasu'uzé hā. Tô sena wa aima rowasu'u. ūzadawa para õ nherē, si'a hârâ õ ré, te za si'ubdatō dawi ūudâ,aima ūza'rese õ na. — Āne ma tô Zezusi hā tāma waihu'u siro, Pedruhu ma.

14

Zezusi hā, Timama u bâdâdi na te te dama sina ūsimiré'ezé wasu'u

1 Tawamhā Zezusi te duré wama nharī za'ra, āne:

— ūama aipē'ezé za'ra wa'aba õ di za. 'Re ūhâimana u'âsi mono, te za asina 're ūumnhasi za'ra wa'aba mo. ūzama te za duré asina 're ūumnhasi u'âsi za'ra wa'aba mo, Danho'reptui'wa na. **2-3** ūmama nhorōwa āma hā rob're za'êtē di, 're ūdasi'ubumroi mono zéb da hā. Tame 're ūdasi'ubumroi mono zéb õ 'wa'âhā, te aré aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Wa za oto aiwi ūmorī 'wa, 're asimroi wa'aba mono zéb da hā, te asō pisutu za'ra wa'aba da. Te asō pisutu za'ra wa'aba parip si, wa za wei mo apâ, te āma asimroi wa'aba mono da, 're ūnhamra mono zéb u, tame ūrata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. **4** Nimomo aiwi ūmorī za'ra wa'aba zé hā ma tô ūwaihu'u za'ra

wa'wa. Bâdâdi hã ma tô duré ũwaihu'u za'ra wa'wa.
— Äne te wama rowasu'u za'ra.

⁵ Tawamhã Tome te tâma tinhā, ãne:

— Wanhib'apito, nimomo wawi aimorizé hã wa te waihu'u za'ra õ di. E niha wa za tawamhã bâdâdi hã waihu'u za'ra ni, ãma 're ūwanomro mono zéb da hã.

⁶ Tawamhã Zezusi asa te tâma tinhā:

— Wa hã bâdâdi na, wa ūsina simiré'é. E marĩ wa. Da te 're ūzaze za'ra mono wapsi, amo ūzarina 're dasihutu mono wa za, ūmama tême. Wa hã tô sena roti na'rata 'wa. Wa hã 're ūdanomro u'âsi mono zé, te dama 're ūapisutu mono, wa 're mo. Taha wa, da te 're ūzaze za'ra mono wapsi, te za amo 're dasihutu, ūmama u ūrata 're dasi'ubumroi u'âsi mono da. ⁷ 'Re ūwaihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ūhâimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, ūmama na 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ūhâimana u'âsi mono hã. Wa hã 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré ūmama hã 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mo. Ma tô oto ūra na ūwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ma tô duré ūmama hã ūwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono hã. ūmama ma tô oto ūmadâ'â za'ra wa'wa.

⁸ Tawamhã Piripi te duré tâma tinhā:

— Wanhib'apito, ma'âpê Aimama zô aihârâ, wa te 'madâ'â za'ra da. Wa te 'madâ'â za'ra wamhã, marĩ zô wawi 're rowaptâ'â za'ra mono di za, wama 're ūrowë za'ra mono zéb da hã.

⁹ Tawamhã Zezusi te asa tâma tinhā:

— Piripi, e zahadu ūwaihu'u õ di, ai'rata 're ūnhamra hâ za'ra wa'aba mono nherë. Ni'wam norï hâ te te 're ūmadâ'â za'ra mono wamhã, ūu'âbâ te za ūmama hã te te 're 'madâ'â za'ra. E

niha te bétē a hā ūma īnha, ūmama zō ūhārā da, 'madâ'â za'ra wa'aba da. ¹⁰ Wa hā ūmama āma, wa 're ūhāimana. Ū hā te duré ū'āma 're hāimana, ūmama hā. E te ūsina aima ūwasu'u za'ra wa'aba na, āma ūzazei ū di. ūsi'uihā na te ūsina aima wasu'u za'ra wa'aba ū di. ūmama hā ū'āma 're ūhāimana mono hawi, te aima 're ūrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hā. Āne ūsimiromhuri hā. ¹¹ ūmama āma, wa 're ūhāimana. ū'āma te duré 're hāimana, ūmama hā. Te ūsina aima 're ūwasu'u za'ra wa'aba mono na, te za āma 're ūzazei u'āsi za'ra wa'aba mo. Te ūsina aima ūwasu'u za'ra wa'aba na si, āma 're ūzazei waihu'u za'ra wa'aba mono ū wamhā, te za ū'āma 're ūrosa'rata u'āsi za'ra wa'aba mo, marī dama ū'manharī waihu'u ū hā te dama 're ū'ab'manharī wē mono na, taha zarina te ūsina aima 're ūwasu'u za'ra wa'aba mono na, āma 're ūzaze za'ra wa'aba mono da. ¹² Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Asina 're ū'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhā, te za ūwaihu'u pese zarina 're ūdapawaptob u'āsi za'ra wa'aba mo. A norī wa'wa hā 're ūdapawaptob za'ra wa'aba mono zé hā, ūnhimipawaptobzé ma, sa'êtē di za. E marī wa. Wa hā ūmama u za oto apâ ūmorī wa. ¹³⁻¹⁴ Taha wa, uburé marī hā te aima 're ūwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za tiwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mo, ūmama wi, ūzadawa para. Tawamhā wa za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. ūwi zama ūzadawa para, ūwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te aima āma 're a'uwaimrami 'wa. E marī da. ūmama āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa hā ū'ra te aima āma 're a'uwaimrami aba mono wa za.

Zezusi hā tisiré norī ma, Timama pē'ēzani na te te

tāma ūropisutu za'ra zé wasu'u

¹⁵ Tawamhā Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ūzawi pese za'ra wa'aba mono wamhā, ūnhimiroti si te za 're ūmadâ'â pese za'ra wa'aba mo. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhā ūmama wi, wa za waptē, Tipē'ēzani hā te te aima sōmri za'ra wa'aba da, ūsine te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, ai'rata 're sāmra u'âsi za'ra wa'aba mono da. Tō sena na te za ūnhimiroti hā te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa, ūpē'ēzani hā. ūzazei'ō'wa norī hā te te waihu'u za'ra õ di, ūmama pē'ēzani hā. Taha wa, te te sima 're wē za'ra mono õ di, ūrata 're sāmra u'âsi za'ra mono da. A norī wa'aba si ma tō ūwaihu'u za'ra wa'wa, ūpē'ēzani hā ai'rata 're sāmra aba mono wa. Zahadu wapsi te za aipē'ē 're, 're sāmra u'âsi za'ra wa'wa.

¹⁸ — Damama norī hā timro me 're dâ'â za'ra mono wa, waptēp si 're ūdasi'ubumroi mono ne, asiwaprosi 're asimroi wa'aba mono õ di za. Wa hā wa za we apâ atēme ūmorī 'wa. ¹⁹ Syry na, wa za oto ai'rata ūnhamra 'wa, ūrēme ma. Taha ré hā te za duré a'â dasiwi ūmadâ'â ni. Taha parip si, da te dasiwi ūzabu na sahu õ di za oto. A norī wa'aba si, te za duré ūzabu za'ra wa'wa. ūdâ'â nherē, ab're hawi ūhâiwa'utu wa, wa za oto ūdâ'â ãna 're morī u'â. Taha wa, te za duré a norī wa'wa hā atâ'â ãna 're asimroi u'âsi aba mo, hâiwa ãma. ²⁰ Apâ we atēme ūwisi za'ra wa'aba wapsi, te za ūwaihu'u za'ra wa'wa, ūmama ãma 're ūhâimana mono na. ūãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, te za asina 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mo. Wa hā ai'ãma wa'aba 're ūhâimana mono na te za duré asina 're

ĩwaihu'u za'ra wa'aba mo.

21 — Ni'wam norī hā ĩnhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, ta norī si ĩzawi pese 'wa, te za 're nomro. Te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhā, te za asa ĩmama hā te te 're sawi pese za'ra. Wa hā wa za duré te 're sawi pese za'ra, ĩzawi pese 'wa norī hā. Ta norī ma si, wa za 're ĩhâimana mono zém na tâma 're ̄siwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

22 Tawamhā Zudasi te oto sadanha:

— E marī da, te za bêté wa norī ma si 're asiwaihu'u mo. E marī wa, asazei'ō'wa norī ma, 're asiwaihu'u za'ra mono õ di bêté. — Āne Zudasi te sadanha. Zudasi aimawi hā. Icarizoti õ di.

23 Tawamhā Zezusi asa te duré tâma tinhā, āne:

— Ni'wam norī hā te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhā, te za ĩnhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tawamhā ĩmama, te za asa te te 're sawi pese za'ra. Wa norī hā wa za ̄tēme 're wasimasisi za'ra, ̄rata 're wahâimana u'âsi za'ra mono da. **24** Ni'wam norī hā te te 're ĩzawi pese za'ra mono õ wamhā, ĩnhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di za. Āne, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ̄Isi'uihâ na ̄imreme na te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. ĩmama mreme na si, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, we ̄izatõrl'wai mreme na.

25 — Ai'rata ̄inhamra aba ré, wa tô āne aima rowasu'u za'ra wa'wa. **26** Zahadu wapsi ĩmama wi, te waptêrē wa, te za Tipẽ'ẽzani hā we atême satõrī za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Wẽ uptabi di ̄Ipẽ'ẽzani hā. Ta hā te za uburé marī hā te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marī

hā te aima 're ūwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na te za te te 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa.

²⁷ — Rowē na si 're anomro aba mono zéb si, wa za oto aima pisutu za'ra wa'wa, ū'ama 're aipē'ëzé za'ra wa'aba mono tō da, duré asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãna, 're anomro aba mono da. Taré te aima pisutu za'ra wa'aba õ di. ūzazei'õ'wa norī nhimipisutuzém nei õ di, ūnhimipisutuzé hā.

²⁸ Wa za oto aiwi ūmorī 'wa. Niwapsi wa za duré we apâ atême ūmorī 'wa. Āne ma tō te ūsina ūrotizé hā ūwapari za'ra wa'wa aré. ūmama u wa za oto apâ mo, ūma ūpire u. 'Re ūzawi pese za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, te aré 're ato za'ra wa'aba mo, ūmama u za oto ūmorī wa, wa hā. ²⁹ Apâ ūtême ūmorī õ ré, wa aima ūsiwasu'u sirōmo za'ra wa'wa. E marī da. Te ūsina ūrotizé hā te ūsina uwaimrami wapsi, ãma ūzaze za'ra wa'aba da. ³⁰⁻³¹ Aima ūmreme syry aba di za oto. E marī wa. ūzazei'õ'wa norī wada'uri'wa, we ūzô morī wa, Wa'uburé hā. Ta hā ūma pire õ di. ūma pire õ nherē, ūtême wasi'aba'rei wa'aba, ūmama te te ū'ama ūrotizé hā te ūsina uwaimrami da. Tawamhā te ūsina uwaimrami wapsi, ūmama te 're ūsawi pese mono na te za da te 're ūwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

15

Zezusi hā uwa 'ru uptabi na te te sina ūsimiré'ëzé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi te duré wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Rob'ru na, wa za ūsina simiré'ë, uwa 'ru na. Uwa 'ru 'madâ'â'wai ãma, wa za ūmama ãma simiré'ë. ² Uwa 'ru panhipti sisa'ridi hā wē õ

di, 're ū'rā za'ra mono õ hā. Taha wa, uwa 'ru 'madâ'â'wa hā te za ūpanhipti hā te te 're annihâri ū'rā'ō hā, te te 're anhamra mono da. Tane te za ūmama hā ūzazei'ō'wa norī hā te te 're azatōrī, ūnhiti 're hâimana za'ra mono da. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hā wē za'ra di, 're 'rā za'ra mono wa. Taha wa, wa za 're ū'rā za'ra mono na simiré'ē, ūzazei'wa norī āma 're nomro wē mono wa. ūwanhipré te te 're ū'annihâri mono hā, wa za āma simiré'ē, ūzazei'wa norī te te 're ū'manharī wasétē za'ra mono zém na. 'Re ū'rā za'ra mono hā ūpanhipti wāi wa, ūwanhipré ahâ wamhā, te za misi si te te 're annihâri ū'madâ'â'wa hā, 're 'rāi pese za'ra mono da. Tane te za ūmama hā ūzazei'wa norī wi ūwasédé hā te te 're annihâri, 're nomro wē uptabi mono da oto. ³ A norī wa'wa hā te oto 're anomro wē wa'aba mo, ūnhimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wa. ⁴ Ma'āpē ū'āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. Tawamhā wa za 'rāwi ai'rata 're ūhâimana u'âsi za'ra wa'wa. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hā 're sab u'âsi mono õ wamhā, 're 'rāi mono õ di za, ta hā. Tane a norī wa'wa hā ū'āma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono õ wamhā, 're anomro wē waihu'u aba mono õ di za.

⁵ — Uwa 'ru na wa za ūsina simiré'ē. Uwa 'ru panhipti sisa'riti na wa za duré ai'āma simiré'ē za'ra wa'wa. ū'āma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, 're anomro wē uptabi aba mono da. Asiwaprosoi 're anomro wē waihu'u aba mono õ di za. ⁶ Ni'wam norī hā ū'āma 're hâimana u'âsi za'ra mono õ wamhā, 're nomro wē mono õ di za. Ta norī āma, wa za uwa 'ru panhipti nñihâri hā āma simiré'ē.

Uwa 'ru panhipti nnihâri hā te te 're ū'anhamra mono hā, te za 're 'ré za'ra. 'Re 'ré za'ra mono wapsi, te za simisutu te te 're aza'ra ū'madâ'â'wa hā, te te 're asui mono da, 're zata za'ra mono da.

⁷ A norī wa'wa hā te za ū'ama 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Tawamhā ū'mama hā te za te te 're aiwapari u'âsi za'ra wa'wa, tiwi 're ū'rowaptērē za'ra wa'aba mono zém na hā. Tawamhā tiwi 're ū'waptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tō te te aima ū'ama 're a'uwaaimrami 'wa.

⁸ 'Re anomro wē uptabi aba mono wamhā, ū'zazei uptabi 'wa na te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhā ū'mama ū'ama te za 're dawata za'ra. E marī wa. 'Re anomro wē wa'aba mono da, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono wa.

⁹ ū'mama, te te 're ū'zawi pese mono ne, wa tō te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ma'apé ū'ama 're anomro u'âsi aba mono, te 're ū'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da.

¹⁰ Wa hā ū'mama nhimiroti si, wa tō te 're 'madâ'â pese. Taha wa, ū'mama te te 're ū'zawi pese mono zém na wa tō ū'sina te 're waihu'u u'âsi. Tane duré a norī wa'wa hā ū'nhimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhā, te 're ū'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na, te za asina 're ū'waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mo.

¹¹ — Āne wa tō aima roti za'ra wa'wa, ū'sine robzei u'âsi 're anomro aba mono da, duré ū'sine aipē'ē 're, 're atoi uptabi za'ra wa'aba mono da.

¹² Wa hā te 're ū'asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Āne wa aima roti za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba

da. ¹³ Ni'wam norī hā te te 're dazawi pese za'ra mono wamhā, te za te te 're danho'reptu za'ra. 'Re dadā'â za'ra mono da nherē, te za te te 're danho'reptu za'ra, dawi 're sisawi za'ra mono āna. ¹⁴ Īnhimiroti si 're 'madâ'â pese uptabi za'ra wa'aba mono wamhā, īzawi pese 'wa, te za 're anomro aba mo. ¹⁵ Danhib'apito norī hā uburé tinhimiroti hā te te tāma 're waihu'u za'ra mono õ di, tāma īromhuri'wa norī ma hā, tāma īromhuri'wa norī si 're hāimana za'ra mono wa. Tanei õ di, wa hā. Uburé, wa tō īmama nhimiroti hā te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, īma romhuri'wa na si te 're asisi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Te 're īasawi pese za'ra wa'aba mono na zama, wa za oto te 're asisi za'ra wa'wa. ¹⁶ A norī wa'wa hā asima īwē na'rata za'ra wa'aba õ di, īsiré 're anomro aba mono da. Wa hā wa tō īsīma aiwē na'rata za'ra wa'wa, īsiré 're anomro aba mono da. Wa tō duré aipisutu za'ra wa'wa, datēme 're anomro aba mono dā, da'āma asimiromhuri 'wa hā īma āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Tawamhā asimiromhuri za'ra wa'aba na hā robaba õ di za. Āne wamhā, īmama te za te te 're aiwapari u'āsi za'ra wa'wa. Tawamhā uburé marī hā te te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, tiwi 're rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, te za te te aima āmā 're a'uwaimrami 'wa. ¹⁷ Āne wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Ma'āpē, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono za.

Zeziushi siré 're īnomro mono norī, da te 're īruiwapari za'ra mono zé wasu'u

¹⁸ — īzazei'ō'wa norī hā te te siwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, asōwa wa'aba, da te dasiwi 're īruiwapari 'rata mono na, te za āma 're

aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹ Ízazei'^õ'wa norī niwī 're anomro u'âsi aba mono 'wa'âhā, te aré da te dasiwi 're asawi pese za'ra wa'wa. Tane nherē, a norī wa'wa hā ízazei'^õ'wa norī niwī 're anomro aba mono õ di oto. Wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, íniwīp si 're anomro aba mono da. Taha wa, te za tō ízazei'^õ'wa norī hā te te siwi 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa, ísiniwī 're anomro u'âsi aba mono õ wa. ²⁰ Asina íwapari pese za'ra wa'aba, āma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono da, ímreme na. Danhib'apito norī ma, da te 're í'manharī za'ra mono zéb zarina, te za duré tāmā ífromhuri'wa norī ma, da te 're 'manharī za'ra. Wa hā Asib'apito za'ra wa'wa hā da te íma 're írob'manharī wasétē za'ra mono ne, te za duré aima wa'aba da te 're rob'manharī wasétē za'ra. Duré ínhimiroti hā da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, asimiroti za'ra wa'aba zama te za da te 're 'madâ'â pese za'ra. ²¹ We ízatōrī'wa na da te 're waihu'u za'ra mono õ di, 'Re íhaimana u'âsi mono hā. Taha wa, te za da te aima 're rob'manharī wasétē za'ra wa'wa, ízazei'wa 're anomro aba mono wab zama. ²² Tawamhā wa hā we datēme ímorī wa, te za oto te te siwi 're da'awē'õ 'Re íhaimana u'âsi mono hā, da te 're ízaze za'ra mono õ wa. Tawamhā ari'iwi te za 're dasi'ubumro, da te 're ízaze za'ra mono õ na, da te dasiwi 're udâ waihu'u za'ra mono õ wa za. ²³ Wa hā da te dasiwi 're í'ruiwapari mono wamhā, í'u'âbâ te za Ímama hā da te dasiwi 're ruiwapari. ²⁴ Wa hā marī dama í'manharī waihu'u'õ hā wa tō te dama 're ab'manharī wē aré, danho'a, da te dasiwi 're ízaze za'ra mono da, 'Re íhaimana u'âsi mono we te te ízatōrī na. Ni'wa í sine hā te te 're da'apawapto

mono õ di aré. Tane nherē, da te dasiwi 're ūzaze za'ra mono õ di, we te te ūzatōri na. Marī dama ū'manharī waihu'u'õ hā, te dama 're ab'manharī mono õ 'wa'âhā, te te aré 're da'awē'õ mono õ di, da te 're ūzaze za'ra mono õ zém na hā. Tane nherē, danho'a te dama 're ab'manharī wē mono nherē, ma tō ūmama me da te dasiwi 're wa'ruiwapari.

²⁵ “Marī hā te dama 're ab'manharī wasétē mono õ nherē, ma tō taré da te dasiwi 're ūruiwapari.”

Āne duréihā ma tō wahi'rada hā ūāma rob'ui'éré siro, romhā ré. ūzazei'õ'wa norī hā ma tō oto sina uwaimrami za'ra, te te siwi 're ūruiwapari mono zém na hā.

²⁶ — Zahadu wapsi wa za we atēme satōri za'ra wa'wa, ūmama pē'ezani hā, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. Tō sena uptabi ūsimirowasu'u hā. ūmama hawi te za we atēme timorī za'ra wa'wa, ūnhimiroti na te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁷ A norī wa'wa hā ma tō ūsiré 're anomro aba mo, ūmama nhimiroti na te dama āma ūsāna'ratazém hawi. Taha wa, te za a norī wa'aba zama ūnhimiroti na 're ūdapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. — Āne ma tō Zezusi hā sina wama roti za'ra.

16

¹ Āne te duré wama nharī za'ra, Zezusi hā:

— ūnhimiroti hā 're rēme za'ra wa'aba mono tō da, wa tō āne aima roti za'ra wa'wa. ² Dama ūpire norī hā te za aiwi te te 're rosawi za'ra wa'wa, rowahutuzéb u dame 're asisisi aba mono tō da. Duré 'Re ūhaimana u'âsi mono te te tāma pisutu za'ra newa, te za ai'uprosi aba ni. ³ 'Re ūhaimana u'âsi mono hā da te dasiwi 're waihu'u mono õ

di, ūmama na. ūzama we te te ūzatōrī na, da te dasiwi 're ūzaze za'ra mono õ di. Taha wa, ūzadawa wasu'u'wā 're anomro aba mono nherē, te za da te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. ⁴ Āne, wa aima waihu'u sirōmo za'ra wa'wa, da te dasiwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wapsi, ūmreme na 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da, marī zō asipibu ma, 're asōpré wa'aba mono tō da. — Āne ma tō wama waihu'u sirōmo za'ra, Zezusi hā.

Zezusi hā, Timama pē'ēzani na te te dama ūropisutuzé wasu'u, dapawapto'wa da

Tawamhā āne ma tō duré wama waihu'u za'ra:

— Āne na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di aré, zahadu ai'rata 're ūhāimana za'ra wa'aba mono wa. ⁵⁻⁶ Apâ wa za oto aiwi ūmorī za'ra wa'wa, we ūzatōrī'wai u. Taha wa, āhāna si wa tō uburé aima rowasu'u za'ra wa'wa, asina waihu'u sirōmo za'ra wa'aba da. Āne aima ūsiwasu'u za'ra wa'aba wa, aipē'ēzé ahâ za'ra wa'aba di, we ūzatōrī'wai u za oto aiwi ūmorī za'ra wa'aba wa. “E momo te za aimo,” āne asiwi ūzadanharī na sahu za'ra wa'aba õ di za, te aima waihu'u pese za'ra wa'aba da. ⁷ Tō sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa za oto aiwi ūmorī za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā we te atēme satōrī za'ra wa'aba hā, rowē u'âsi 're anomro aba mono da. Aiwi ūmorī za'ra wa'aba õ wamhā, we atēme morī za'ra wa'aba õ di za, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā. ūmorī wapsi, ūsiwa'rāmi wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa. ⁸⁻¹¹ We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za marī hā te te dama 're awaihu'u, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ūmreme na da te 're ūzaze

za'ra mono õ wa, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, dawē õ na te za te dama 're awaihu'u. 'Re īmorī wē u'âsi na zama te za duré te te dama 're īwasu'u, da te 're īwaihu'u za'ra mono da. 'Re īmorī wē u'âsi wa, wa za apâ mo, īmama u. Apâ īmorī wamhā, asiwi 're īzabui waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō sima āma roti siro, ti'ai āma dawada'uri wasétē 'wa te te azâri da, Wa'uburé hā. Āne na te za duré te te dama 're awaihu'u, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā.

12 — Uburé marī hā īnhimirowasu'u na te aima wasu'u ze za'ra wa'aba nherē, te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. E marī wa. Zahadu aima pibu pese za'ra wa'aba õ wa. **13** Zahadu wapsi aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hā, te za we atēme timorī za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā. Tô sena uptabi, īsimiroti hā. We atēme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za uburé roti tô sena uptabi hā te te aima 're waihu'u pese za'ra wa'wa. Si'uihā na te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. īnhimirowasu'u zarina si te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Romhā ré te za duré za romhāimanazé hā te te aima 're waihu'u sirōmo za'ra wa'wa. **14** īnhimiroti si te za te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa. īnhimiroti te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā, īnhisi za'êtē di za, īzazei'wa norī ma. **15** Aiwa wanhimiroti hā, īmama me. Taha wa, te za īnhimiroti si te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, īmama pē'ēzani hā.

Zezusihī sirē norī hā za tiwi īrobzei'õ za'ra zé wasu'u, duré apâ za tāma īrowē za'ra zé wasu'u me

16 — Syry na, wa oto ai'rata īnhamra 'wa. Āhā parip si, īzabu za'ra wa'aba õ di za a'â. Taha parip

si te za duré ūzabu za'ra wa'wa. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhā ūsiré 're ūwanomro mono norī hā wa wasima rowasu'u za'ra ni, ti'a wi:

— Wa'rata te za nhamra. Syry na wa'rata sāmra parip si, wa te sabu za'ra õ di za a'â, Timama u za apâ morī wa za oto. Taha parip si, wa za duré sabu za'ra ni. E niha, syry na ūmreme hā. Āne wamhā, wama pibu prā za'ra di. — Āne aihīni õ nherē, wa wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Zezusihi mreme hā wa te wasiwi wajihu'u õ wa, wa te wasiwi sadanharī ze ti oto. Āne ma tō sina wawaihu'u za'ra, Zezusi hā. Taha wa, te wama nharī za'ra, āne:

— Wa tō aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: “Syry na wa oto ai'rata ūnhamra 'wa. Āhā parip si, ūzabu za'ra wa'aba õ di za a'â. Taha parip si te za duré ūzabu za'ra wa'wa.” Āne wa tō aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa. E ūmreme hā aimā pibu prā za'ra wa'aba di. E aimā pibu prā za'ra wa'aba wa, te āne asima ūrowasu'u za'ra wa'wa. ²⁰ Asina ūwapari pese za'ra wa'aba za. A norī wa'wa hā aiwawa ahâ za'ra wa'aba di za. ūzazei'õ'wa norī si te za 're to za'ra. Aipē'ẽzé ahâ za'ra wa'aba nherē, aipē'ẽzé u'âsi 're anomro aba mono õ di za. Zahadu wapsi, aimā 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. ²¹ Pi'õi āma te za ūwasā hā 're sépu'u za'ra, tāma 're ūrere'e mono zéb u hā, romhuture wa oto. Tāma 're rere'e mono parip si, tāma 're rowē za'ra mono di za oto, ūna ma. Taha wa, tihâzé na hā te te 're rosa'rata u'âsi za'ra mono õ di za oto. ²² Tane duré a norī wa'wa hā, te za aipē'ẽzé hā a'â ūsépata za'ra wa'wa. Apâ atême ūwisi aba wapsi, aimā 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Robzei u'âsi te za 're anomro aba mo.

23 — Niwapsi, Šimama hā te za we Tipē'ēzani hā atēme satōri za'ra wa'wa. Tawapsi asiwi 're ūzadanharī za'ra wa'aba mono õ di za, marī hā 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Marī hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za Šimama wi 're ūwaptērē za'ra wa'aba mo, ūmreme zarina. Tawamhā te za te te aima āma 're a'uwaaimrami 'wa. **24** Zahadu marī hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, Šimama wi 're waptērē za'ra wa'aba mono õ di. Te za oto tiwi 're ūrowaptērē za'ra wa'aba mo, te te aima 're sōmri za'ra wa'aba mono da, robzei u'āsi 're anomro aba mono da.

Zezusi hā sisau za te te ūdarēme na, duré Timama u za ūmorizém na ūsiwasu'uzé wasu'u

25 — Āhāna sō'awi, Šimama hā te aima wasu'u za'ra wa'aba õ di. Romnhimiré'ē na si wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi, wa za sō'awi te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'ē āna. **26-27** Tawapsi te za marī hā te aima 're īwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, Šimama wi 're ūwaptērē za'ra wa'aba mo, ūmreme zarina. Wa hā Šimama wi, marī hā te aima 're waptērē za'ra wa'aba mono õ di za. Asi'uihā na te za tiwi 're ūwaptērē za'ra wa'aba mo. Tawamhā Šimama si te za si'uihā na te te aima 're sōmri za'ra wa'wa, ta hā te te duré 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa. E marī wa, ma tō Šimama hā te te 're asawi pese za'ra wa'wa. A norī wa'wa hā ma tō 're ūzawi pese za'ra wa'aba mo. Šimama hawi we ūmorī na ma tō duré 're ūzaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tō te te 're asawi pese za'ra wa'wa, Šimama hā. **28** Šimama

hawi wa we datēme mo. Apâ wa za duré dahawi ūtēme mo, Īmama u. — Āne te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hā.

29-30 Taha wa, wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Sō'awi ma tō oto wama asiwasu'u za'ra, romnhimiré'ē ãna. Wanhimirosa'rata za'ra hā ma tō asina īwaihu'u siro. Taha wa, wa te wasiwi asadanhari da, asina wazô asimipari õ di. Āne wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha wa, wa tō asaze za'ra ni, tō sena 'Re īhāimana u'âsi mono hawi we aimorī na. — Āne wa tō tāma nharī za'ra ni.

31-32 Taha wa, ma tō Zezusi hā asa wama nharī za'ra:

— E tō sena ma tō oto īzaze za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'âsi mono hawi we īmorī na hā. Āté tō sena īzaze za'ra wa'aba õ di. Romhuture di oto bâdā hā, īhawi īropéi wa'aba mono zéb u hā, asōrōwa wa'aba u. Tane nherē, asiwi īrēme za'ra wa'aba nherē, īsiwaprosi īhāimana õ di za. Īmama, te īsiré 're hāimana u'âsi. **33** Āne na wa tō aimarowasu'u za'ra wa'wa, ī'ama 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, īzazei'õ'wa norī hā te za tō te te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, te za 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, te za asiptete sina ī'ama 're anomro aba mo. Wa hā īzazei'õ'wa norī ma, īnhiptete uptabi wa, wa tō ãma ai'uté za'ra. — Āne te Zezusi hā wama siwasu'u za'ra.

¹ Tawamhā wama siwasu'u za'ra pari, Timama ma mreme da, te hâimo rob'madâ, Zezusi hā. Āne te Timama ma tinhā:

— Īmama, bâdâ īma īpisutuzé hā ma tô īwa waptârā. Ma'āpē, we īpawapto na, ī'āma īrotizé hā te dama īsina uwaimrami da, ai'āma 're dawata u'âsi za'ra mono da. ² A hā ma tô īma 're īda'apisutu mo, īzazei'wa 're danomro mono da. Wa hā ma tô duré īpisu, uburé dama īpire uptabi da. E marī da. īzazei'wa norī ma, te 're apisutu mono da, robzei u'âsi ī'āma 're nomro u'âsi mono da, duré 're dâ'â za'ra mono ãna, ai'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa ãma. ³ A hā misire Danhib'apito uptabi. Wa hā Zezu Cristu Danho'reptui'wa da, īpisudu, we datēme īzatōrī. Āne na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, da te 're wazazei pese za'ra mono wamhā, robzei u'âsi te za ī'āma 're danomro. 'Re dadâ'â za'ra mono ãna, te za duré 're dasi'ubumroi u'âsi, hâiwa ãma. ⁴ Romhuri hā īma īpisudu hā wa tô oto īsina uwaimra. Te īsina uwaimrami wa, te za oto ai'āma 're dawata u'âsi za'ra. ⁵ Ti'a õ ré hā, wa tô aiwa wawaihu'u pese na wasiré 're wasimasisi u'âsi, marī õ uptabi ré hā. Taha wa, rowē uptabi di, wama. Ma'āpē, we īma nhari, aiwa wasiré 're wasimasisi u'âsi mono da duré apâ.

⁶ — Ā norī hā te asib'a'uwē 're nomro. Asib'a'uwē si 're nomro mono wa, ma tô oto īma īpisutu za'ra, īnhib'a'uwē 're nomro mono da. Wa tô te tāma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're aihâimana mono zém na. Asimiroti hā ma tô te te 're 'madâ'â pese za'ra. ⁷⁻⁸ Marī hā īma 're ī'awaihu'u mono zém na si, wa tô te tāma 're waihu'u za'ra. Āne na ma tô ã norī hā te te 're īzaze za'ra. Ā norī ma, asimiroti hā wē za'ra

di. Tô sena aihawi we ūmorī na ma tō ūzaze za'ra. A hā we ūzatōrī'wa na ma tō duré ūzaze za'ra.

9 — Āhāna wa aima āma wasu'u za'ra, 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ūzazei'ō'wa norī hā te aima āma wasu'u za'ra õ di. We ūma ūpisutu za'ra norī si, wa āma aima wasu'u za'ra, asib'a'uwe 're nomro mono wa, duré 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. **10** ūnhib'a'uwe norī hā uburé asib'a'uwe te 're nomro. Asib'a'uwe norī hā uburé ūnhib'a'uwe te duré 're nomro. Tawamhā ū'āma 're ūnomro wē mono zéb zarina, te za ū'āma 're dawata u'âsi za'ra. **11** Āhāna āme 're ūnhamra u'âsi mono õ di za oto. Atēme wa za oto āma mo. Ā norī si te za ūza'u 're si'ubumro, ūzazei'ō'wa norī 'rata. ūmama, a hā aiwē uptabi na te 're asāmra mo. Ma'āpē, we ūma ūpisutu za'ra hā we 're apawaptob u'âsi mono, aiwaihu'u pese na, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da. **12** ū'rata 're ūnhamra za'ra mono ré, wa tō uburé te 're 'madā'ā pese za'ra, aiwaihu'u pese zarina, ūwi 're si'utōrī za'ra mono tō da, duré ūnhib'a'uwe u'âsi 're nomro mono da. Misire ma tō simini. ūnhib'a'uwe uptabi hā 're morī õ wa, ma tō asimiroti hā tirē. Duréihā poto õ ré, ma tō ūhō āma ūbaihā na rob'ui'éré siro, wahi'rada hā. Āhāna ma tō oto sina uwaimra, õ hā. **13** Āhāna bâdâ hā romhuture di oto, āma atēme ūmorizé hā. Āme ūnhamra ré, wa ãne aima mre, te te ūwapari za'ra wa, ūsine robzei u'âsi 're nomro mono da. **14** ūsiré 're nomro mono ré, wa tō te tāma 're asadawa wasu'u za'ra, uburé. Wa hā ūzazei'ō'wa norī niwī 're ūmorī õ di. Tane ã norī hā ūzazei'ō'wa norī niwī 're nomro mono õ di duré. Taha wa, ma tō

ĩzazei'õ'wa norī hā ̃isiré te te 're 'ruiwapari za'ra.

¹⁵ Āne te āma aima wasu'u za'ra õ di, ̃izazei'õ'wa norī wi, āma asitēme waibu da. Wa'uburé wi, ̃wasétē uptabi wi, āma 're asisapři u'âsi za'ra mono da, wa āne āma aima wasu'u za'ra. ¹⁶ Wa hā ̃izazei'õ'wa norī niwī, 're ̃morī õ di. Tane ā norī hā ̃izazei'õ'wa norī niwī 're nomro mono õ di duré.

¹⁷ Asimiroti hā tō sena uptabi. Tawamhā te za asimiroti na 're ̃ipawaptob u'âsi za'ra mo, ai'āma si 're nomro wē uptabi mono da. ¹⁸ A hā we datēme ̃izatōrī ne, wa za oto datēme satōrī za'ra, te te dama 're ̃izadawa wasu'u za'ra mono da. ¹⁹ Wa hā wa tō ̃isina asaze, īāma ̃rotizé hā te ̃isina uwaimramida. E marī da. Ā norī zama āma 're ̃roti za'ra mono zé hā te te sina 're asazei pese za'ra mono da, taha zarina, te te āma 're uwaimrami za'ra mono da.

²⁰⁻²¹ — ̃Imama, 're wasisawi pese mono wa, wa tō wanhimirosa'rata na 're wasisazei pese u'âsi. Ma'apé, uburé ̃izazei'wa norī hā 're apawaptob u'âsi mono, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra mono da. Ā norī si 're pawaptob za'ra mono õ di za. Ā norī nhimirowasu'u zarina, za te te 're ̃izaze za'ra mono norī zama te za 're ̃ipawaptob u'âsi mo. Tawamhā wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, te za duré tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra. Āne wamhā, tō sena datēme we ̃izatōrī na, te za da te 're ̃izaze za'ra. ²² A hā 're ̃izawi u'âsi mono wa, īma 're rowē u'âsi mono di. A hā 're ̃izawi pese mono ne, wa za ̃izazei'wa norī hā ōne u'â te 're azawi pese. E marī da. Wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da, ta norī ma zama

're rowē u'âsi za'ra mono da. ²³ Ōsiré 're aimorí ne, wa za duré wa hā ōsiré 're ūmorí u'âsi za'ra. Tawamhā wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama te za 're sisazei pese u'âsi za'ra. Āne wamhā, te za da te 're ūzaze za'ra, tō sena datēme we ūzatōrī na. Duré 're ūzawi pese mono ne, ūzazei'wa norī hā 're ūazawi pese mono na, te za da te 're aiwaihu'u za'ra.

²⁴ — Ti'ai õ ré te 're ūzawi pese mo, marī õ uptabi ré. 'Re ūzawi pese mono wa, ma tō ūma ūpisu, ūāma 're dawata u'âsi za'ra mono da, duré ūhāiba na rowa'a za'etē ré, 're ūhāimana u'âsi mono da. ūmama, āne na hā te te 're ūmadâ'â za'ra mono da hā, wa tō ūsimā wē za'ra, za 're ūhāimana mono zéb ūāma, ūrata 're si'ubumroi u'âsi mono da, ūma ūpisutu za'ra norī hā. ²⁵ ūmama, a hā aiwē uptabi na te 're asāmra mo. A hā we datēme ūzatōrī na te te 're asaze za'ra mono õ di, ūzazei'õ'wa norī hā. Tazahā, ūma aiwaihu'u pese di, we ūzatōrī'wa na. Āne na hā ūzazei'wa norī ma zama, tāma aiwaihu'u pese za'ra di. ²⁶ Taha wa, wa tō te tāma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're ūda'azawi pese mono zém na, te te siwi 're aiwaihu'u u'âsi za'ra mono da. ūne u'âsi, wa za duré te tāma 're aiwasu'u za'ra, 're ūzawi pese mono zarina, duré 're sisawi pese za'ra mono da. — Āne te Timama ma rowasu'u, Zezusi hā.

18

*Zezusi hā da te dasiwi ūârizé wasu'u
Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-50; Rucasi
22.47-54*

¹ Tawamhā Timama ma mreme pari, wa tō rob u wawairébé ni oto, ōsiré âi ba wasi'aba're da.

Séderō pa zara u, wa saprī za'ra ni, wede 're ūsimasa mono zéb u. ² Tamomo wa tō nasi wasi'rā'ōtō ni Zezusih i me, wede 're ūsimasa mono zéb āma. Nasi ūwasi'rā'ōtōzé hā Zudasih i ma, waihu'u pese di. ³ Tawamhā te te oto sô danhimro, tamomo. Da'wapéi'wa norī hā te sô te te simro, ahâ na. Zeruzarē āma 'ri za'ētē 'madâ'â'wa norī zama te sô te te simro, sasedoti ūpire norī zadawa para, duré parisezu norī zadawa para. Tawamhā 'rāsitō ré, te sô ai'aba're ni, uzi ré zama. Danhiwāi ré zama te sô ai'aba're ni, sib'ezé 'wapa ré zama. ⁴ We oto sô dasihutu wamhā, Zudasih i zama ma we dame wi. Romhā ré ma tō uburé sina waihu'u siro, Zezusih hā da te tāma ūmanharī za'ra zém na. We sô dasihutu wamhā, ma datēme watobro. Āne te dama tinhā:

— E 'wa sô, te asōpré wa'wa.

⁵ Tawamhā asa te āne tāma nharī za'ra;

— Zezusih i zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ūmorī zô.

Tawamhā Zezusih te dama siwasu'u oto:

— Wa hā Zezusih. Āhāta wa za.

⁶ Tawamhā ūmreme ma, ma tō ai'marōpārī za'ra ni. ⁷ Tawamhā Zezusih te duré dama tinhā:

— E 'wa sô, te asōpré wa'wa.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Zezusih i zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ūmorī zô.

⁸ Taha wa, te duré Zezusih hā asa dama siwasu'u:

— Wa hā Zezusih. Wa tō aimā ūsiwasu'u za'ra wa'wa. ūzô si asōpré wa'aba wamhā, ma'āpē ā norī hā satōrī za'ra wa'aba, si'aba're da. — Āne te tāma nharī za'ra, timreme, Timama ma, te te wa'āma āma uwaimrami za'ra da.

⁹ Āne Zezusih hā ma tō Timama ma siwasu'u, aré: “ūma ūpisutu za'ra norī hā wa tō te 're 'madâ'â

pese za'ra, ūwi si'utōrī tō da." Āne ma tō tāma siwasu'u aré. Tawamhā da'wapéi'wa norī, te te siwi wawaibui ūwamhā, timreme, Timama ma, ma tō wa'āma āma uwaimra.

¹⁰ Tawamhā Sima Pedru ma tō sib'ezé 'wapa hā waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hā āma po're nhizâ, ūpo're nhimire niwī. Sasedoti ūpire uptabi ma romhuri'wa, ta hā. Romhuri'wa nhisi hā, Macu na ūsisi hā. ¹¹ Tawamhā Zezusi hā te Pedruhu ma tinhā:

— Sib'ezé 'wapa hā apā sērē. E wa za dawi ūsisawi, ūmama te te ūtāma ūrotizé hā te ūsina uwaimrami tō da. Mare dī. Te robzépata ñā nherē, wa za oto ūsina uwaimra. — Āne te Pedruhu ma tinhā, Zezusi hā.

Anasihi u, Zezusi da te dasiwi ūsaprōnizé wasu'u

¹² Tawamhā Zezusi hā da'wapéi'wa norī hā ma tō siwi ti'ā, tinhib'apito me. 'Ri za'ētē 'madâ'ā'wa norī me zama ma tō siwi ti'ā. Ma tō dasiwi pawasisi ni oto. ¹³ Tawamhā Anasihi u te oto siwi saprōni za'ra. Ta hā Anasi hā, Caipasihi maprewa. Sasedoti ūpire uptabi, Caipasi hā. ¹⁴ Ta hā ma tō āne tisiré norī ma roti za'ra aré, dama ūpire norī ma: "Misire, wa te wasiwi wîrī wamhā, wama rowē za'ra di. Wama pire za'ra ū di." Āne ma tō tāma roti za'ra aré.

Pedru hā Zezusi te te dawi ūudâzé wasu'u Mateusi 26.69-70; Marcusi 14.66-68; Rucasi 22.54-57

¹⁵⁻¹⁷ Tawamhā Zezusi hā da te dasiwi saprōni wamhā, Pedru hā te Zezusihī zarina mo. ūzama wa duré ūsarina mo, sasedoti ūpire uptabi nhorōwa u. ūwétési, wa ūsarina ūzé 'ri 'wawi wa'ra u, tāma

ĩwaihu'u pese wa, 'ri tede'wai ma. Pedru hā te rowi za, 'ridawa 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra ãma 'ridawa te pi'õ hā 'madâ. Tawamhā wa hā wa mo, 'ridawa u. Pi'õi ma, wa tinha, Pedruhu wi te te rosawi tō da. Taha wa, te te tāma wē wa, wa tō 'mazé Pedru hā, 'ri 'wawi wa'ra u. Taha wa, te pi'õ hā Pedru sadanha:

— E a hā, Zezusih i siré te 're aimo.

Tawamhā Pedru asa te tāma tinha:

— Mare di. Wa hā ũsiré 're ũmorî õ di. — Āne te tāma tinha.

¹⁸ Tame romhuri'wa norî hā te sima ro'o za'ra, hā te, hâi'ro za'ra da. 'Ri za'etē 'madâ'â'wa norî me, te sima ro'o za'ra. Pedruhu zama te dame tihâi'ro.

Sasedoti ũpire uptabi hā, Zezusi te te ũsadanharîzé wasu'u

Mateusi 26.57-68; Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54, 66-71

¹⁹ Tawamhā sasedoti ũpire uptabi hā te Zezusi sadanha, ũsiré 're ũwanomro mono norî na. ũsimiroti na zama te sadanha. ²⁰⁻²¹ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— Sô'awi wa tō te dama 're rowahutu u'âsi, rowahutuzé mono bâ. Āme dasi'rã'õtõzéb ãma zama, wa tō nasi dama rowahutu, 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zéb ãma hā. Pi'uriwi te dama 're rowahutu mono õ di. E marî da, te ūzadanha. ūwapari'wa norî hā te za ūsadanharî za'ra wa'wa, te te aimo ūzadawa wasu'u za'ra da. Ta norî ma, waihu'u pese za'ra di, ūnhimirowasu'u hā. — Āne Zezusi te tāma tinha.

²² Tawamhā Zezusih 'rata aibâ ūsa, ma tinhib'rata na 'râime. Te tāma tinha:

— E niha te ãne tāma ūnha, sasedoti dama ũpire uptabi ma nherê.

23-24 Taha wa, te Zezusi hā asa tāma tinhā:

— Ímreme na te āma upai wamhā, ma'āpē we īma waihu'u. E marī da, ma ī'rāime, ìmreme wē nherē. — Āne Zezusi te aibā ma tinhā. Tawamhā Anasi hā ma tō Zezusi hā dama ti'ru, Caipasihi u da te dasiwi saprōni da.

Tawamhā pawasisi ré, ma tō ītēme dasiwi saprōni ni, sasedoti īpire uptabi u.

Pedru hā Zezusi te te duré dawi ī'udâ na īsahuzé wasu'u

Mateusi 26.71-75; Marcusi 14.69-72; Rucasi 22.58-62

25 Tawamhā Sima Pedru te zahadu za, unhamā āma hā'i'ro da. Taha wa, te āne sadanharī za'ra:

— E a hā te Zezusihi siré 're aimo.

Tawamhā Pedru hā ma tō dawi ai'udâ. Te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Wa hā īsiré 're īmorī õ di.

26 Tawamhā aibā te duré sadanha Pedru hā, sasedoti īpire uptabi ma, romhuri'wa hā. Taha sisānawā, ma tō Pedru po're nhizā. Āne te Pedru sadanha:

— E a hā, wede, 're īsimasa mono zéb āma, wa tō ai'madâ.

27 Taha wa, ma tō duré Pedru hā tiwi ai'udâ.

Twi si'udâ parip si, ma tō si'a hā awa'awi hā.

Zezusi hā Piratuhu u da te īsaprōnizé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Rucasi 23.1-5

28 Tawamhā Caipasihi nhorōwa hawi ma tō Zezusi hā siwi saprōni za'ra, wasiré zudezu norī hā, romanu nhorōwa u robza'rā ré. Roti'wa dama īpire uptabi romanu hā, Piratu na īsisi hā. Te te ītēme siwi āwisi wamhā, 'ri para u te te siwi

'mazébré õ di, Piratuhu u. Rowi te ūré aimasa. E marī wa. 'Re ūhaimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'ô'wai wa, Piratu hā. Tawamhā Pascowa na dato nhisi bâtâ na, dasi'rā'õtō ré, sisisi õ di za, siwasété za'ra tō da. Siwasété za'ra 'wa'âhā, aré dame saihuri waihu'u õ di. ²⁹ Tawamhā Piratu hā ma tō datēme watobro. Āne te dama tinhā:

— E marī wa, te we bêté asawi ūsprōni 'wa. E marī, ma 'manha.

³⁰ Tawamhā te asa tāma rowasu'u za'ra:

— Tiwasédé te te 're 'manharī u'âsi mono õ 'wa'âhā, aré wa te aimā hâiba nhomri za'ra õ di.

³¹ Tawamhā Piratu te asa tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā te za asawi ūsprōni za'ra wa'wa, asi'uihā na aihi'rata norī nhimi'manharizéb zarina, marī hā tāma 'manharī za'ra wa'aba da, tiwasédé hā asō'a za'ra wa'aba, te te 're 'manharī u'âsi mono wamhā.

Taha wa, ma tō asa tāma nharī za'ra, Piratuhu ma:

— Mare di, wa te wasiwi saprōni õ di za. Asib'apito, ma tō wawi sawi za'ra, ni'wa hā tiwasédé te te 'manharī wamhā, wa te wasiwi wîrī tō da. — Āne te Piratuhu ma nharī za'ra.

³² Romhā ré ma tō Zezusi hā siwasu'u tidâ'âzém na, wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi ūsasõmrizém na. Tawamhā Piratu te te dama 'rui wapsi, te za 're ūsiwasu'u mono zéb zarina, dasiwi sasõmri ni.

³³ Tawamhā Piratu, ma tō 'ri para u apâ ãzé. 'Ri para u sébré parip si, te Zezusihî zô hâ, 'ri para u ūtēme sébré da, te te sadanharī da, Piratu hā. Tawamhā āne te sadanha:

— E a hâ, zudezu norī nhib'apito.

³⁴ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinhā:

— E apito na da te aimá ūwasu'u za'ra wa, te ūzadanha. E asi'uihā na te ūzadanha, wa hā apito zō.

³⁵ Tawamhā Piratu hā te duré asa tāma tinhā:

— E wa hā zudezu na 're ūhāimana mono bā, ūsi'uihā na te asadanharī da hā. Asiré zudezu norī hā ma tō siwi ūma aihāiba nho, sasedoti ūpire norī me. E marī, ma bété ū'manha.

³⁶ Tawamhā ma tō Zezusi hā asa tāma siwasu'u:

— Wa hā ti'ai ūma danhib'apito na 're ūhāimana mono ū di. Danhib'apito na 're ūhāimana mono 'wa'âhā, wa aré ūnhib'a'uwe norī hā wada'uri za'ra, te te da'wapé za'ra da, da te dasiwi ūhāiba nhomri tō da, dama ūpire norī u. Wa hā ti'ai ūma danhib'apito na 're ūhāimana mono ū di. — Āne ma tō Zezusi hā tāma siwasu'u.

³⁷ Taha wa, ma tō Piratu hā asa duré sadanha:

— E a hā danhib'apito.

Zezusi te duré tāma tinhā:

— Tahata ma tō tane hā ū'ama ūwaihu. Taha da, wa tō ti'ai ūma podo. Taha da, wa tō we ti'ai u datēme mo, roti tō sena uptabi hā te dama 're wasu'u mono da. Ni'wam norī hā roti tō sena uptabi hā te te sima 're wē za'ra mono wamhā, ta norī si te za te te 're ūwapari ze za'ra. — Āne Zezusi te tāma tinhā.

³⁸ Piratu te duré asa tāma tinhā:

— E ma hā, roti tō sena uptabi hā.

Piratu hā Zezusi da te dasiwi wîrī da, te te dama ūhāiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 27.15-31; Marcusi 15.6-20; Rucasi 23.13-25

Tawamhā Piratu hā apâ ma datēme watobro, rob u. Āne te dama tinhā:

— Wa tō sadanha. Ma tō ūma siwasu'u. Marī hā te te 're ab'manharī wasétē mono õ di. ³⁹ Āme ma tō asi'rā'ōtō 'wa, Pascowa na datozié nhibâtâ na. Ma tō asima 're ūwē za'ra wa'aba mo, 're asi'rā'ōtō aba mono ré, misi si dazazém hawi te dama 're arob'rui mono da, apâ 're dawairébé mono da. Zudezu norī, e tawamhā wa za asib'apito za'ra wa'aba ma rob'ru, apâ morī da. — Āne te Piratu hā dama tinha.

⁴⁰ Tawamhā hârâ 'rāihâ na te 'mahârâ za'ra:

— Mare di. Taha ma, rob'ru õ di za, morī da. Barabasihi ma si te za ūrob'ru, apâ morī da. Taha si. — Āne te Piratuhu ma nhari za'ra. Rowasétē 'manharī'wa, Barabasi hā.

19

¹ Tawamhā Piratu ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra, powawē hâi waré na te te siwi 're pré'é mono da, Zezusi hā. ² Te te siwi 're pré'é mono pari, ma tō 'wabzéré na siwi ãma sôpre za'ra. Tisi'ubuzém na ma duré siwi ãma hâiba ubu, ëhâ pré na. ³ Siwa'râmi te nasi ûtême ai're za'ra, tō sena te te nasi sawi za'ra da newa. Āne te tâma nhari za'ra:

— Zudezu norī nhib'apito, rowë na aihâimana. — Āne te tâma nhari za'ra, ãma wa'ë za'ra sina.

Tawamhā te te nasi sawi za'ra pari, te nasi siwi 'râi wabzu, sisa'u. ⁴⁻⁵ Tawamhā Piratu, ma apâ datême watobro. Āne te dama tinha:

— Ähâta wa we atême saprõni za'ra wa'wa. Wa tō sadanha. Ma tō ūma siwasu'u. Marī hā te te 're ab'manharī wasétê mono õ di. Āne hâi waihu'u za'ra wa'aba da, wa tō we atême saprõni za'ra wa'wa. — Āne te dama tinha.

Tawamhā Zezusi ma ūtēme watobro, 'wabzéré na sōpre ré. Zazahâ pré na ubu ré zama ma ūtēme watobro.

Taha wa, te Piratu hā dama 'mahâ, ãne:

— Ōhōta aibâ hā. 'Madâ'â za'ra wa'aba.

⁶ Tawamhā te 'madâ'â za'ra, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ūpire norî hā, sasedotî ūpire norî hā. 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norî zama te 'madâ'â za'ra. Te te 'madâ'â za'ra wamhā, hârâ 'râihâ na te nasi 'mahârâ za'ra, ãne:

— Wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

Tawamhā te Piratu asa tâma nharî za'ra:

— Asi'uihâ na te za asawi ūsaprõni za'ra wa'wa, asawi sasõmri za'ra wa'aba da. Wa hā wa tô sadanha. Ma tô ūma siwasu'u. Marî hā te te 're ab'manharî waséte mono õ di.

⁷ Taha wa, te asa tâma nharî za'ra, dama ūpire norî hā:

— Ti'ai ãma poto nherê, ma tô dama 're siwasu'u, 'Re ūhaimana u'âsi mono 'ra na. Mreme wẽ'õre di. Wahi'rata norî hā ma tô dama roti za'ra, ãne ni'wa, 're siwasu'u mono wamhā, wa te wasiwi wîrî da. — ãne te tâma nharî za'ra.

⁸⁻⁹ Tawamhā Zezusi dama 're ūsiwasu'u mono zém na ma tô Piratu hā damreme wapa. Taha wa, ma tô pë'ewara. Tawamhā 'ri para u ma duré ãzé. Zezusi hā ūsarina ma duré ãzé. Taha wa, te duré Zezusi sadanha, Piratu hā:

— E ma hawi te we aimo bêté. — ãne te sadanha. Tane nherê, tizadawa na te te wa'râmi õ di, Zezusi hā. Ari'iwi te za.

¹⁰ Tawamhā Piratu te tâma tinhâ:

— E marī da, ūma asiwasu'u õ di. E aima ūpire na asina ūwaihu'u õ di. Wa hā te dama ai'rui wamhā, te aré aipawasisizé hā aima wasihu ni apā, dawi aimorī da. Wa hā te dama ai'rui wamhā, te aré dasiwi asasōmri ni, atâ'ā da. E āne aima ūmreme pire na asina ūwaihu'u õ di. — Āne Piratu te Zezusihi ma tinha.

¹¹ Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— 'Re ūhāimana u'āsi mono, ma tō aipisutu, ūma aipire da. ūma aipire da, te te aipisutu õ 'wa'āhā, aré ūma aipire õ di. Tawamhā ūma aipire da, te te aipisutu nherē, ūma asimiroti wasétē wamhā, tāma aiwē õ di za, aiwasédé hā ūma 'manharī wa. Tane nherē, aibā hā si'uihā na te te aima ūhāiba nhomri hā aiwasétē nhipai u wasétē uptabi di, õ hā. — Āne Zezusi te Piratuhu ma siwasu'u.

¹² Tawamhā Zezusihi mreme te te sina waihu'u wa, ma tō sima wē, Zezusi te te satōrī da, apā dawi morī da. Tane nherē, hārā 'rāihā na te nasi ūsadawa wa'rāmi 'mahārā za'ra, dama ūpire norī hā, āne:

— Õ hā danhib'apito na ma tō 're siwasu'u. Ni'wa hā danhib'apito na 're siwasu'u mono wamhā, apito Séza hā danhib'apito na te te da'āma waihu'u õ di za. Apā morī da, tāma rob'rui wamhā, apito Séza hā aima toi õ di za. — Āne te nasi tāma nharī za'ra, sa'ētē.

¹³⁻¹⁴ Tawamhā damreme te te sina wapari wa, ma tō Zezusihi zō ãzé, te te tāma nharī da, rob u ūsarina watobro da. Taha wa, ma tō ūsarina watobro, rob u. Tawamhā ëtē 'manharī nhisiwi, te wedeza na nhamra 'ridawa, Piratu hā. Wasimremezém na ëtē 'manharī nhisi hā, Dabata na. Tame danhib'apito, te 're simasisi u'āsi, dawasétē na te te 're da'awaihu'u mono da, dawē na zama te te duré

're da'awaihu'u mono da. Tame sāmra ré, ma tō abzumazéb u za bâdâ hã, sabadu õ ré hã, duré Pascowa na dato nhisi õ ré hã. Tawamhã Zezusi hã rob u ūsarina watobro wamhã, Piratu te tinha, wasiré zudezu norí ma:

— Ōhôta asib'apito za'ra wa'wa.

¹⁵ Tawamhã dahârâ 'râihâ na te nasi 'mahârâ za'ra ni asa:

— Wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

Tawamhã Piratu asa te tâma nharí za'ra:

— E asib'apito za'ra wa'wa, wa za dama ti'ru, wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasõmri da, dâ'â da.

Tawamhã sasedoti ūpire norí hã te asa tâma nharí za'ra, Piratuhu ma:

— Ōhõ si wanhib'apito hã, Roma āma apito Sézaha si. — Āne te tâma nharí za'ra, sasedoti ūpire norí hã.

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norí ma, te oto ti'ru Piratu hã, wedepo'o nhonhi'râmi na te te siwi sasõmri da, dâ'â da, Zezusi hã.

Zezusi hã wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi ūsasõmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhã 'ri nhiti te oto siwi saprõ, Zezusi hã. Wedepo'o nhonhi'râmi hã te sisada ti'â, Da'râhi na romnhisi u. Wasimremezém na Dodota na romnhisi hã.

Tamomo te te siwi āwisi za'ra wamhã, wedepo'o nhonhi'râmi na ma tō oto siwi sasõ, da'wapéi'wa norí hã. Aibâ norí wa'wa, ma tō siwi sasõ. Aibâ maparane te āma aiwa'aba zahuré, da te dasiwi

ĩsasõmri zahuré hā. ¹⁹ Tawamhā Piratu, ma tō ãne ãma rob'ui'érē: “Ã hā Zezusi, Nazaré hawi we ïmorī, zudezu norī nhib'apito.” Ñne ma tō ãma rob'ui'érē. Tawamhā te te ãma rob'ui'érē pari, te dama ti'ru, ï'rāi uwaibaba te te siwi 'mazasõmri da, rob'ui'érē hā. Si'ubdatō damreme na rob'ui'érē hā. Wasiré zudezu norī mremezém na, duré romanu norī mremezém na, duré deredu norī mremezém na. ²⁰ Ìsa'ozém hawimhā 'ri nho'ðmo u hā, romhuture di. Taha wa, wasiré zudezu norī hā te ahâ na te te 're sôré za'ra, ãma rob'ui'érē hā. ²¹⁻²² Tawamhā Piratuhu ma, te nharī za'ra, sasedoti ïpire norī hā:

— Rob'ui'érē na ãma saprī na. “Ã hā zudezu norī nhib'apito,” ãne tō da. Ñne ãma saprī na. “Ãne te ã hā 're siwasu'u: Wa hā zudezu norī nhib'apito.” Ñne ãma saprī na. — Ñne te Piratuhu ma nharī za'ra.

Tawamhā Piratu asa te tāma nharī za'ra:

— Mare di. Te ãma saprī õ di za. Ôhō u'âsi za. — Ñne te tāma nharī za'ra.

²³ Tawamhā te te siwi sasõmri pari, ma ï'uzazém na sima ãma aipé, misi si da'wapéi'wa norī hā. Maparane si'uiwa na ïhâiba hā. Misire ïhâpa hā, te tihâiba, ïhâ're'õ hā. Õne haré ï'manharī hā. ²⁴ Taha wa, te ãne sima nharī za'ra:

— Wasima ãma wasipé na, wa te wasima hânhihâri mono tō da. Êtêre hā misi, wanhisi ui'érē ré hā wa te wasiwi mei wa'aba, ïtede'wa hā wa te wasiwi ãma waihu'u za'ra da. — Ñne te sima nharī za'ra.

Tawamhā ma tō sima me za'ra. Duréihā wahi'rada, ma tō ãne ãma rob'ui'érē siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā:

“T'uzazé hā ma tō sima ãma aipé. Ětēre, ma duré siwa'wa sima me za'ra, ītede'wa hā te te siwi ãma waihu'u za'ra da.”

Āne ma tō ãma rob'ui'éré siro, ībaihā na hā. Tawamhā rob'ui'éré zarina, ma tō 'manharī za'ra, da'wapéi'wa norī hā.

²⁵ Tame te pi'õ norī hā aimasa, Zezusihī za'ozéb 'rata īna hā duré īna wapté hā, duré Mariza hā Coropasihi mro hā, duré Mariza Madarena hā. ²⁶⁻²⁷ Tawamhā Zezusi te tina hā 'madâ. Wa hā te te 're īzawi pese mono zama te duré ī'madâ, īpapara īza wa.

Tawamhā āne te tina ma tinha:

— Āhāta ai'ra. Te za oto ãma 're ai'ra mo.

Tawamhā īma zama te duré tinha:

— Āhāta ana. Te za oto ãma 're ana mo.

Tawamhā te te īma īrotizéb zarina, wa za īnhorōwa u saprō, ī'rata 're sāmra u'āsi mono da.

Zezusihī dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49

²⁸ Tawamhā Zezusi hā sa'o ré, ma tō sina uwaimra, īmama te te ãma īrotizé hā. Āne na ma tō sina waihu'u, Zezusi hā. Tawamhā ãma īrob'ui'éré 'rata zéb zarina, te tinha:

— Wa hā 'rubu di. — Āne te tinha, Zezusi hā.

²⁹ Piza'a 're nho'a hā te īpapara za, uwa 'rāi wa'u īsé ré hā. Tawamhā ma tō marī hā wedehu na siwi ãma 'rā'ubu da'wapéi'wa norī hā, uwa 'rāi wa'u īsé na te te ãma siwi di'i da, īwa'âbâ syry na, Zezusihī ma, te te siwi wē da, īsadawa u. Taha wa, te oto upsō Zezusi hā, tizadawa na. ³⁰ Te te upsōmri parip si, te tinha:

— Tâibâ oto. Wa tō oto īsina uwaimra.

Taha pari, ma tō oto 'rāi waptārā. Tawamhā si'uihā na ma pē'ē hai'utō.

Da'wapéi'wa hā Zezusi ī'a're wi te te īwa'rēzé wasu'u

³¹ Tawamhā dama īpire norī hā te Piratuhu u ai'aba'rē, īsōrōwa u. Ītēme sihutu wamhā, te āma sadanharī za'ra, wedepo'o nhonhi'rāmi na īsimnhana hā te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi hi'ē za'ra da. E marī da. Dâ'â su'u za'ra da, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi da te dasiwi wamirī hā. Āne te āma sadanharī za'ra. E marī wa. Romhuri zahârizém na simnhatā u'āsi wamhā, dama wē prāti. Hāiwahā pesere si te za bâdâ hā īwa waptārā, romhuri zahârizé hā. Tawamhā romhuri zahârizéb u simnhatā ré, āma hāiwahā pese tō za'ra da, te āne āma sadanharī za'ra, bâdâ hā dama pire uptabi wa, romhuri zahârizé hā. ³² Tawamhā Piratu hā te tāma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norī ma, te te siwi hi'ē za'ra da. Te te tāma 'ru za'ra wa, ma tō aibâ norī hā siwi hi'ē zahuré, Zezusihī siré īsa'o zahuré hā. ³³ Taha pari, ma tō Zezusihī zō ai'rē za'ra. īwana dâ'â zahuré wamhā, te te siwi hi'ēi õ di. ³⁴ īwana dâ'â zahuré nherē, ma tō ī'a're wi wa'rē da'wapéi'wa hā, si'uwazi 'rā'wa pa na. Te te wa'rei wi, ma īwapru hā puru. Ā zama ma īsu asa'wa.

³⁵ Wa hā 'rāwi ī'madâ'â'wa, wa aimā wasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, 're saze za'ra wa'aba mono da. Tō sena, wa aimā rowasu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Duréihā ma tō 'Re īhāimanā u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā āma rob'ui'érē siro, da te dasiwi īhi'ēi õ na hā. Tawamhā āma īrob'ui'érē zarina, te te siwi hi'ēi õ di, da'wapéi'wa norī hā. ³⁷ Ma tō duré āne āma rob'ui'érē siro, īsadawa wasu'u'wa

hā, āne: “Da te īwa'részé hā te za 'madâ'â za'ra ni.” Tawamhā āma īrob'ui'éré zarina, īwa'részé hā ma tō 'madâ'â za'ra ni.

*Zezusi dâ'â pari, da te dasiwi īsērészé wasu'u
Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Rucasi
23.50-56*

³⁸⁻³⁹ Tawamhā Zuzé hā ma tō Piratuhu u mo, Zezusihī hāiba na te te tāma rowairébē zō, te te āri da, ab're 're, te te sērē da. Arimateza na romnhisi hawimhā, Zuzé hā. Zezusihī zazei'wa, 're morī nherē, īsazei'wa na siwasu'u õ di, dama īpire norī mreme pipa te. Tawamhā Zezusihī hāiba na ma tō āma saze, Piratu hā. Tawamhā te oto sô mo, Zuzé hā. Nicodemosihī me, ma tō āri zahuré, te te hāiba u'rē zahuré da. Marī zu wazari, ma tō Nicodemosi hā we sada āwisi īsadaze hā ahā na, 35 na īpire pibuzé hā. Wede nhininhāi hā zum ne hā, 'réṁ nhana'rē ne hā, īwazarimhā. Nicodemosi hā ta hā Zezusihī u barana īmorī, īsimiroti te te wapari da. ⁴⁰ Tawamhā zazahâ īhā pa na ma tō hāiba ubu zahuré. Zazahâ hā te nasi āma hāzub zahuré, īsadaze na te te āma hāiba ubu zahuré ré. Ōne u'â wasiré zudezu norī hā 're dadâ'â za'ra mono wamhā, te te dama 're 'manharī za'ra, da te danherē õ ré.

⁴¹ Zezusihī za'ozéb āma te wede hā 're simasa, rob'rere wede hā. Tame sa'a zahâpâ, te ab're hā 're sa'wari, ab're siro hā, ī'ubuni hā, ni'wa īwa da te īsērē õ hā. ⁴² Tawamhā romhuri zahârizéb u oto romhuture wa, duré ab're siro hā īsa'ozéb 'rata hâimana wa, ma tō īwa siwi tisē, Zuzé norī hā.

20

*Zezusi hā ab're hawi apâ īhāiwa'utuzé wasu'u
Mateusi 28.1-8; Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12*

¹ Tawamhā pi'ō hā robza'rā ré te ab're u mo, Mariza Madarena hā, dumidu na. Ab're u morī wamhā, ab're nhitobzé hā ēne hā, baba di. Ni'wa ma tō īwana īsiti sa'rē. ² Taha wa, te apâ wara, Sima Pedruhu u. Ītēmeb zama ma duré wi, Zezusi te te īzawi pese u hā. Āne te wama rowasu'u:

— Wanhib'apito hā ma tō dasiwi wazere ni, ab're hawi. Da te dasiwi īhirizé hā wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di. — Āne te wama rowasu'u.

³ Tawamhā te te wama rowasu'u pari, wa tō awa'awi wanem ni, ab're u, Pedruhu me. ⁴ Wa oto asamro ni. Te rēme wamhā, īwana wa wi, ab're u. ⁵ īwisi wi, wa ab're u sô aiwē'ẽ, te sô rob'madâ'â da. īzébré õ di. īubuzéb si wa tō 'madâ'â za'ra, īhāirā hā. īubuzéb si te daba'wara. ⁶ Sima Pedru hā ma tō we īzarina wi. Wisi wi, ma taha si ab're u āzé. Sébré wamhā, ma duré īubuzéb si 'madâ'â za'ra. ⁷ Romhâ na te īubuzém nhiti ī'rā ubuzé hā nomro. Hā nhinhai haré te nomro. ⁸ Tawamhā ab're u īwisi 'rada hā wa tō duré īsarina āzé. īubuzé hā wa tō duré 'madâ'â za'ra. ī'rā ubuzé hā īsiti īnomro hā wa duré 'madâ, hā nhinhai haré. Te 'madâ'â wamhā, wa tō saze Zezusi hā, īhāiwa'utuzém na. ⁹ Duréihā ma tō īhāiwa'utuzém na rob'ui'éré sirōmo za'ra ībaihâ na hā, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norī hā. Tane nherē, īhāiwa'utuzém na rob'ui'éré hā zahadu wama waihu'u pese õ di. ¹⁰ Tawamhā ab're, wa te sabui pari, wa oto apâ wanem ni, wanhorōwa u.

*Zezusi hā Mariza Madarenahā u ūsihā'i'rezé
wasu'u*

Mateusi 28.9-10; Marcusi 16.9-11

¹¹ Tawamhā Mariza Madarenahā si te waza'u za ab're 'rata, wawa sina. Wawa sina ma ab're u aiwē'ẽ, te te duré sô rob'madâ'â da. ¹² Siwē'ẽi wa, ma tō aibâ hā sāmri zahuré, 'Re ūhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa norī hā, hāiwa hawi we ūne hā. Zazahā ūhāirā ré te aimasisi zahuré, siwan-hizari. Zezusihī 'rā nomrozéb āma te ūhāiba amo hā nhamra. ūhāiba amo hā ūte nomrozéb āma te duré nhamra. ¹³ Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa norī hā te Mariza Madarena sadanhārī zahuré, ãne:

— Pi'õ. E marī wa, te aiwawa.

— Wanhib'apito, da te dasiwi wazere wa, da te dasiwi ūhirizé hā te waihu'u ū wa, wa ūwawa. — Æne te tāma siwasu'u zahuré.

¹⁴ Tawamhā tāma siwasu'u zahuré pari, ma aipi'ra. Sipi'rai wi, ma tō aibâ hā tisā, Mariza Madarena hā. Tane nherē, Zezusi te te waihu'u ū di, ni'wa newa. ¹⁵ Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Pi'õ, e marī wa, te aiwawa. E 'wa sô, te ūrob'madâ.

Tawamhā Mariza te asa tāma tinhā:

— A hā wazere wamhā, ūma wasu'u na ūhirizé hā te waihu'u da, nimomo sô ūmorī da, apâ te we âri da. — Æne te tāma tinhā. Rob'rere wede 'madâ'â'wa newa, te te waihu'u ū di, Zezusi hā.

¹⁶ Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Mariza.

Tawamhā tinhisi te te wapari wamhā, ma ūtēme aipi'ra, Mariza hā. Tawamhā wasimremezém na ebreusi mreme na te tāma tinhā, ãne:

— Raboni. (Â hā damreme hā āma ūsaprī na hā "Rowahutu'wa.")

17 Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Ÿtété õ di za. Zahadu apâ Ÿmorõ õ di, Ÿmama u hā. Mo oto aimorõ, Ÿsisānawāñ norõ u tāma Ÿzadawa wasu'u za'ra da. Ÿmama u, wa za oto mo apâ hāiwa u, Aimama aba u. Ÿnhib'apito u, wa za oto mo, Asib'apito za'ra wa'aba u. — Āne tāma Ÿzadawa wasu'u za'ra na za.

18 Tawamhā Mariza Madarena te oto watēme mo, Zezusihī siré 're Ÿwanomro mono norõ u, te te wama sadawa wasu'u za'ra da. Watēme wisi wamhā, te wama rowasu'u za'ra, āne:

— Wanhib'apito, wa tō sabu. Timama u te za, u, oto mo, hāiwa u Wamama u. Tinhib'apito u te za, u, oto mo, Wanhib'apito u. — Āne te wama sadawa wasu'u za'ra, Mariza Madarena hā.

*Zezi hā tisiré norõ u Ÿsihāi'rēzé wasu'u
Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Rucasi
24.36-49*

19 Tawamhā tō taha bātā na dumidu na bādā sébré wi, wa tō wasi'rā'otō ni, Zezusihī siré 're Ÿwanomro mono norõ si. Dama Ÿpire norõ pipa te, wa tō wasiré 'rinhitop tete za'ra ni. Tame wasi'rā'otō ré, ma tō Zezusi hā wama sihāi'rē za'ra wawa'wa. Wawa'wa te tizab za'ra. Tawamhā te āne wama nharõ za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono.

20 Tawamhā tinhib'rada, ma tō wama wē za'ra, wa te 'madā'ā za'ra da. Ti'a're āma ti'wa're hā ma duré wama urīrī za'ra. Tawamhā Wanhib'apito, wa te sabu za'ra wamhā, wa 're wato za'ra.

21 Tawamhā Zezusi te duré wama nharõ za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. Ÿmama we te te datēme Ÿzatōrī ne, wa za duré datēme asatōrī za'ra wa'wa.

22 Tawamhā tizadawa wa'u'u na ma tō waza'uri za'ra. Āne te wama nharī za'ra:

— Wa za oto Ÿpē'ēzani hā aima sōmri za'ra wa'wa. Wē uptabi di, ta hā. **23** Taha zarina te za īzadawa para dama 're īwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana u'âsi mono hā dawasédé hā te te da'âma 're ī'ab'madâ'â mono õ zém na hā. Tawamhā dama 're īwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za te te dama 're apari, dawasédé hā. Āne na dama 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ wamhā, dawasédé hā te te dama 're apari mono õ di za, 'Re īhāimana u'âsi mono hā. — Āne ma tō wama waihu'u za'ra.

Tome hā Zezusi te te īwawāzé wasu'u

24-25 Tawamhā wasi'rā'ōtō wamhā, Tome hā wame sāmra õ di, īsi'ubza na da te 're īisi za'ra mono hā. Taha wa, wa tō tāma rowasu'u za'ra ni:

— Wanhib'apito, wa tō sabu za'ra ni.

Tawamhā Tome te wama nharī za'ra, āne:

— Wa hā īsib'rata zapu'uzé, te 'madâ'â õ wamhā, duré īsib'rata zapu'uzéb 're, īnhipto te sērē õ wamhā, duré ī'a're wa're 're, īnhib'rada te sērē õ wamhā, īhāiwa'utuzém na te sazei õ di za, wa hā. — Āne te Tome hā wama nharī za'ra.

26 Tawamhā romhuri hā misi wa'âma si'utōrī pari, wa duré wasi'rā'ōtō ni, dumidu na. Tome hā te oto wame tinhama za'ra. Tawamhā 'ri nhitop tete nherē, ma tō duré wei watēme tizébré za'ra, Zezusi hā. Wawa'wa te duré tizab za'ra. Āne te wazawi za'ra:

— Rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono.

27 Tawamhā Zezusi te Tomehē ma tinhā:

— We ītēme aimorī, īnhib'rada 'madâ'â da. īnhib'rata zapu'uzéb 're, asipto hā sērē. Duré

ĩ'a're 'wa're 're, asib'rada hā sērē. ĩhâiwa'utuzém na ĩwasu'u na, ĩwawā tō. Te za oto ĩzaze, ĩhâiwa'utuzém na hā. — Āne te tāma tinhā.

²⁸ Tawamhā Tome te asa tāma tinhā:

— A hā, ĩnhib'apito uptabi. A hā, 'Re ĩhâimana u'âsi mono. Ai'âma si, wa za 're ĩwata u'âsi.

²⁹ Tawamhā Zezusi te asa tāma tinhā:

— ĩzabui wapsi, ma tō oto ĩzaze, ĩhâiwa'utuzém na. Ni'wam norī hā te te 're ĩzabu za'ra mono õ nherē, te te 're ĩzaze za'ra mono wamhā, tāma 're rowē za'ra mono di za. — Āne ma Tomehē ma waihu'u, Zezusi hā.

Rowasu'u rāsutuzém na rowasu'u

³⁰ Zezusi hā dâ'â õ ré, ma tō tiwaihu'u pese na marī dama ĩ'manharī waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manharī wē u'âsi, wanho'a. ĩsimipawaptobzé hā ahâ di. Wa hā wa tō ãma rob'ui'éré, uburé te ãma rob'ui'éré õ nherē, ĩsimipawaptobzém na hā. ³¹ E marī da, wa tō ãma rob'ui'éré. Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na, Zezusihī si 're saze za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na 're saze za'ra wa'aba mono da. E marī da, te za Zezusihī si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Rowē u'âsi ãma 're anomro aba mono da, duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono ãna 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata, hâiwa ãma. Taha da, te za Zezusihī si asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo.

21

Zezusi hā tisiré norī 7 na ĩhâiba za'ra norī u, ĩsihâi'rezé wasu'u

¹ Tawamhā Zezusi hā ma tō duré wama sihâi're za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norī u. ĩsõ'u zaihâ

u ma tō watēme sihā'i'rē za'ra. Tiberizadi na 'ri nho'ōmo nhisi 'rata, īsō'u hā. Āne duré watēme īsihā'i'rē za'ra zé wasu'u hā.

² Wa norī hā wa tō wasiré asimro ni, Sima Pedruhu me, duré Tomehē me īsi'ubza na da te 're īisi za'ra mono me hā, duré Natāna'ehé me, duré aibā maparane īsiré 're īwanomro mono norī me hā. Cana na 'ri nhisi āma 're īhāimana mono, Natāna'ē hā. Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Cana hā. Wa norī hā Zebedehe 'ra, Ti'aduhu me. ³ Tawamhā Sima Pedru te wama nharī za'ra:

— Tepe zō, wa za mo, wa hā.

Tawamhā wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Asiré, wa za amo ai'aba'rē ni, tepe zō.

Tawamhā wa tō oto wawairébé ni rob u, tepe zō wasi'aba'rē da. Tawamhā âi ba wasihutu wamhā, uba're wa, wa tō asisi ni, abazipara hā wa te nasi wasiwi wabzuri da, tepe zō. Tane nherē, wa te wasiwi 'mai'âri õ di, â barana hā. ⁴ Tawamhā awē u hāiwa pré wi te aibā hā za, īsō'u zaihā na. Wa te wasiwi sāmri wamhā, wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di, Zesusi hā. ⁵ Tawamhā ma tō wa'mahârâ za'ra, āne:

— īsisānawā norī, e ma tō ī'mai'âri za'ra wa'wa, tebe hā.

Tawamhā asa wa tō tāma nharī za'ra ni:

— Mare di. Wa te 'mai'âri za'ra õ di. Â baba di.

⁶ Tawamhā te wama 'ru za'ra:

— Ma'āpē, abazipara hā asimire niwī asiwi mei wa'aba, tebe hā 'mai'âri za'ra wa'aba da.

Taha wa, wa tō oto abazipara hā wanhimire niwī wasiwi me ni, âi ba. Wa te wasiwi mei wamhā, â hawi wa te wasiwi wazere waihu'u õ di, uba're u hā, tebe hā ahâ uptabi wa, ī'remhā. ⁷ Taha wa, wa Pedruhu ma tinhā:

— Ō hā, Wanhib'apito. — Āne wa tō tāma tinhā, Zezusihi siré 're ūmorī hā te te 're ūzawi pese mono hā.

Tawamhā ūmreme te te wapari wi, awa'awi ma tō si'uza, Sima Pedru hā. Te te romhuri da, ma tō aré ti'uza hā sani. Tawamhā si'uza pari, ma tō uba're hawi tobro, âi ba, Zezusihi u morī da. ⁸ Wa norī hā wa uba're na abazipara hā wasiwi sari ni. Romhuture di oto, â zada'rē u hā. ⁹ Â zada'rē u, wa te wasiwi āma ropto wamhā, wa tō oto wawairébē ni, rob u. Tawamhā uzâ, wa tō wasiwi sāmri ni. Pré'a nhisiwi, te tebe hā daba'wara. ¹⁰ Tawamhā āne te wama nharī za'ra:

— Tebe hā asifi ūmai'âri za'ra wa'wa hā we 'mai'âri aba.

¹¹ Tawamhā Sima Pedru uba're wa, ma tō ūzé abazipara zô, â zada'rē u te te sari da, tepe ré hā. Tebe hā 'masisi uptabi di. 153 na ūhâiba hā, ūsa'êtē si. Tebe hā ahâ uptabi nherē, abazipara hā te te sina tari õ di. ¹² Tawamhā Zezusi te wazô tihârâ za'ra:

— We ai'aba'rēi wa'aba, asaihuri aba da.

Tawamhā āne wa te wasiwi sadanharī za'ra õ di: "E 'wa hā a hā." Wanhib'apito, wa te waihu'u za'ra wa, wa te wasiwi sadanharī za'ra õ di. ¹³ Tawamhā Zezusi hā ma tō ūu'êtē wapu hā wama sōmri za'ra. Tepe zama, ma duré wama sōmri za'ra, wa te ūhuri da hā.

¹⁴ Ab're hawi hâiwa'utu pari, te nasi watême sihâi'rē za'ra, Zezusi hā. Âhâna watême wisí wamhā, si'ubdatō oto watême ūsihâi'rē za'ra zé hā, ūsiré 're ūwanomro mono norī u hā.

Zezusi hā Pedru te te sina ūsadanharizé wasu'u

15 Tawamhā wasaihuri pari, Zezusi hā te Sima Pedruhu ma tinhā:

— Sima, Zuwāhā 'ra, ma'āpē, īma waihu'u. Ā norī ma, īzawi pese za'ra di. A hā bétē, e ta norī nhipai u aimā īzawi pese di.

Tawamhā Pedru te asa tāma tinhā:

— īhe. Ma tō asina īwaihu'u siro, te 're ī'asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Pone'ērebā 'madâ'ā'wa, tinhimizama te te 're ī'madâ'ā pese za'ra mono ne, ma'āpē īzazei'wa norī hā 're ab'madâ'ā pese mono za.

16 Tawamhā te duré sadanha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, e aimā īzawi pese uptabi di.

Pedru te duré asa tāma tinhā:

— īhe. Ma tō asina īwaihu'u siro, te 're asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Ma'āpē īzazei'wa norī hā 're ab'madâ'ā pese mono za, pone'ērebā 'madâ'ā wē 'wa ne hā.

17 Te duré sadanha:

— Sima, Zuwāhā 'ra, e aimā īzawi pese uptabi di. — Āne te Pedru sadanha. Si'ubdatō oto te te īsadanharīzé hā.

Tawamhā si'ubdatō te te sadanharī wa, pē'ēzé di oto, Pedru hā. Tawamhā Zezusihī ma, te duré tinhā, āne:

— Uburé marī hā aimā waihu'u pese di. A hā ma tō asina īwaihu'u siro, te 're ī'asawi pese mono zém na.

Tawamhā Zezusi te tāma tinhā:

— Ma'āpē, īzazei'wa norī hā 're ab'madâ'ā pese mono za, pone'ērebā 'madâ'ā wē 'wa ne hā.

18 Te duré tāma tinhā:

— Tô sena wa aima rowasu'u: Aipréduptéb ré, ma tô 're asi'uza mo, nimomo 're ane mono da, asima 're ūrowē mono zéb uwaibaba. Niwapsi, ãnei õ di za. Asi'ihí wapsi, te za aipano hā ūwé zahuré, da te ai'awasisi da, nimomo asima rowē õ nherē, da te asaprōni da.

¹⁹ Æne sō'awib õ nherē, ma tô tāma rowaihu'u siro, ūdâ'ázém na hā, za tāma ūromhâimanazém na hā. Sihâiba zawi ãna, za dâ'â wa, te za 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra.

Tawamhā Zezusi te duré Pedruhu ma tinha:

— 'Re ūmorizém na te za 're aimo, ūzarina. — Æne te tāma roti.

*Zezusi hā Pedruhu ma, te te ūrotizé wasu'u,
Zuwāhā ãma*

²⁰⁻²¹ Tawamhā nimomo simisutu wasi'aba'rei ré, ma tô Pedru hā aipi'ra. Sipi'rai wamhā, ma tô ūmadâ, Zezusihí siré 're ūmorí hā te te 're ūzawi pese mono hā. Barana wasi'ubumroi ré wasaihuri da, wa tô ūsō're ãma nhamra aré. Wa hā wa tô sadanha aré: "Wanhib'apito, e 'wa hā te za asô te te danhimro, te te dama aihâiba nhomri da." Æne wa tô sadanha aré. Tawamhā Pedru te te ūmadâ'â wamhā, te Zezusi sadanha, ūãma:

— Wanhib'apito. Æ hā bété, e niha za tāma ūromhâimanazé hā.

²² Tawamhā Zezusi asa te tāma tinha:

— Apâ we ūmorí õ ré, ūdâ'â'ozé te tāma pisutu wamhā, taha si ãma 're 'madâ'â mono õ di za, 're aimorí da, ūzarina. Asi'ãma si te za 're ūrosa'rata mo, 're ūmorizém na si 're aimorí da. — Æne te Pedruhu ma roti.

²³ Tawamhā ūdâ'â ãna 're ūhâimana u'âsi mono na rowasu'u hā ma tô te te ropé, Zezusihí zazei'wa

norī u. Zezusi hā te te īma pisutu õ di, īdâ'â'ōzé hā. Taré ma tō Pedruhu ma waihu'u aré: "Apâ we īmorī õ ré, īdâ'â'ōzé te tāma pisutu wamhā, taha si āma 're 'madâ'â mono õ di za." Ñne si ma tō tāma tinhā aré.

²⁴ Ta hā Zezusih wasu'u na aima rowasu'u za'ra wa'aba 'wa hā, Zezusih siré 're īmorī. Ta hā duré āma rob'ui'éré'wa. Zezusih wasu'u na īsimirowasu'u hā sena uptabi na wa tō wasina waihu'u za'ra ni.

Zuwā te te īrob'ui'éré 'rāsutu zé

Zuwā 20.30-31

²⁵ Zezusi hā te te dama 're ī'arob'manharī wē mono zé hā ahā uptabi di, da te āma īrob'ui'éré za'ra õ hā. Da te āma rob'ui'éré za'ra 'wa'âhā, aré tāma rob're syryre di ībaihā ma hā, ti'ai āma hā. Nimame 're īsimi'wara mono zéb da hā mare di.

'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u

New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavânte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavânte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavânte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c